FAVELL LEE MORTİMER

ASYA'DA UZAKLARDA

Misyonerlerin Masum Olmayan Seyahat Notları

Çeviren: Dr. Mert AKCANBAŞ

Misyonerlik faaliyetlerinin iç yüzünü anlatan gerçek tarihi bir belge

DESTEK yayınevi

Tarih

ASYA’DA UZAKLARDA

Misyonerlerin Masum Olmayan Seyahat Notları

New York:
1852

FAVELL LEE MORTİMER

Çeviren: Dr. Mert AKCANBAŞ

DESTEK
yayınevi

DESTEK YAYINEVİ: 170
TARİHİ-ANLATI: 4

ASYA’DA UZAKLARDA /FAVELL LEE MORTİMER

Çeviren: Dr. Mert AKCANBAŞ

Editör: Tansel MUMCU

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk AKŞUN

Teknik Hazırlık: Beste DOĞAN

Kapak: Beste DOĞAN

1. Baskı: Eylül 2011
Yayıncı Sertifika No: 13226
ISBN 978-605-4455-71-3

İnönü Cad. 33/4 Gümüşsuyu
Beyoğlu / İstanbul
Tel : (0212) 252 22 42
Fax : (0212) 252 22 43
www.destekyayinlari.com
info@destekyayinlari.com

İnkılap Yayın Sanayi ve Tic. A.Ş
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No:8 Yenibosna-Bahçelievler İSTANBUL
Tel: (0 212) 496 11 11

ASYA’DA UZAKLARDA

Resimde Siyon Tepesinde Yahudi bir kıza ve iki Müslüman çocuğa kurtarıcımız Hz. İsa’yı anlatan bir İngiliz hanımefendisi görülmektedir. Hanım çocukları Kudüs’ün kapısı dışındaki kıra götürdüğünde iki çocuk oyun oynarken kendisi Ester isimli Yahudi kızı dinlemektedir. Ester, hanımın dizleri dibinde oturarak Hz. Davut’un oğlu hakkında hikâyeler dinlemeye bayılır. Küçük Yahudi kız şöyle demektedir:

“Dünyadaki insanları kardeşleri, paraları, malları veya mülkleri günahlarından kurtaramaz. Onları kurtarabilecek tek şey Hz. İsa’nın değerli kanıdır.”

DESTEK
yayınevi

ÖNSÖZ

Bu basit kitap bütünlüğü, derinliği, yaptığı tanımlar ve dayandığı araştırmalar açısından önemli olmasa da biraz dağınık yazılımı nedeni ile okuyanların ilgisini çekmeyi amaçlamaktadır. Çocukluğundan beri insanların hayalleri her zaman periler ve prenseslerle doldurulur. Artık gerçek olaylar ve gerçek insanlar üzerine eğilme vakti gelmiştir. Çocukların beyinlerine baştan itibaren sokulan şövalyeler, prensesler, büyücüler, periler onları gençliklerinde aşk romanlarına yönlendiririrler. Bu nedenle her şehirde bulunan kütüphanelerde kitapların yarısından fazlasını kurgu eserler oluşturur.

Kurgu kitaplar da okumaya değerdir ancak artık insanlar *İncil* okumaz olmuşlar, kilise koltukları boş kalmıştır. Artık kiliseye gelen insanlar, ibadet etmek yerine hayallerindeki kahramanları düşünmektedirler.

Bu tip okumanın etkisi nedir? Kafası macera ve aşk masallarıyla doldurulan gençler evlerinden bıkkın, disipline karşı ve kutsal metinlere ilgisiz yetişmektedirler. Bu gençlerin artık kurgu eserlerden gerçek eserlere dönmeleri gerekmektedir.

Tabii ki bu kitabın tek amacı bu değildir. Bu kitap ayrıca insanlarda gerçeklere karşı ilgi uyandırmayı ve ölümlüler için en büyük gerçek olan ruh dünyamızı zenginleştirmeyi de amaçlamaktadır.

Kitabımızın özünü oluşturan gerçekler Cennet halkının ilgilendiği gerçeklerdir. Meleklerin krallar, prensesler veya monarşilere önem verip vermediklerini bilemeyiz, ancak bildiğimiz meleklerin cehennem ateşinde yanarken ister Hindu olsun ister Müslüman tüm günahkârların yakarışlarını dinleyecek olduklarıdır.

Dolayısı ile “Uzaklarda” insanlar tarafından hor görülen ancak Hz. İsa tarafından kutsanmış misyonerlerin zor yaşamlarında elde ettikleri deneyimleri anlatmaktadır. Kitapta anlatılan yerler ve o yerlerde yaşayan insan tipleri gençlerin ilgisini çekerek misyonların aylık çıkardıkları dergileri kaçırmadan okumaları için seçilmişlerdir. Artık gençlerinize Pazar

günleri veya kutsal bayramlarda okutacak eğlenceli kitap aramayacaksınız ve bu kitap tüm gençlere dünyadaki gerçekler hakkında bilmeleri gerekenleri öğretecektir.

İnsan zihni güzel ve önemli karakterler yaratabilmek için gerçeklerle yoğrulmalıdır. Komedi, edebiyat veya şiir ile insan beyni terbiye edilemez. Eğitimde *İncil* temeli, Takdiri İlahi binayı ve Tanrı'nın inayeti çimentoyu oluşturmalıdır.

Ebeveynler, gençleri Tanrı'ya hizmete yönlendirmeli ve onların yaşamlarında Tanrı'yı her zaman hissetmelerini sağlamalıdırlar. Özellikle çok zeki gençlerin eğitimine çok özen gösterilmelidir, çünkü gençler çok büyük işler başarabilecekleri gibi çok büyük kötülüklere de neden olup cehennem ateşinde yanabilirler.

Gençlerin hayal güçlerini geliştirirken Byron gibi değil Cowper gibi aydınlatıcı olunuz, Volter gibi şen şakrak değil Bunyan gibi ilahi mutluluk veriniz, Cromwell gibi kendi çıkarını düşünen insanları değil Washington gibi ülkesini düşünen insanları örnek gösteriniz.

KUTSAL TOPRAKLAR

Dünya’nın dört parçası içinde—Asya en önemlisidir.

Orası ilk insanın yaşadığı yerdir.

Orası Tanrı’nın oğlunun bir zamanlar yaşadığı yerdir.

Orası Hz. İsa’nın havarilerinin bir zamanlar yaşadığı yerdir.

Ancak dünyada en fazla nüfus Asya’da olmasına rağmen en az Hıristiyan bu kıtada yaşar.

Maalesef bir zamanlar bu diyarda yaşayan Museviler bu diyardan sürüldüler. Şu anda hâlâ birkaç Musevi orada yaşamaktadır, ancak bu diyarların efendisi şu anda Türklerdir. Bildiğiniz gibi Türkler de Müslüman’dırlar.

Kutsal topraklarda en çok ziyaret edilmek istenen yer Beytüllahim’dir, çünkü Hz. İsa orada doğmuştur. Hz. İsa Nazaret’te büyümüş ve Kudüs’te ölmüştür.

Ben sizi ilk olarak Beytüllahim’e götürüyorum.

Ziyaretçi Beytüllahim şehrine yanında birçok hizmetkârlar, develer ve eşeklerden kurulu bir kervanla geldi. Çünkü Filistin’e yolculuk çok zordur. Yollar arabalar için çok engebeli, dar ve diktirler.

Beytüllahim dik bir tepenin üstündedir. Beyaz renkte kireçten bir yol şehrin kapısına uzanmaktadır. Ziyaretçi sokakları dar, kirli ve karanlık bularak İspanyol keşişlerin yönettiği bir manastırda konakladı. Kendisine halılarla ve minderlerle kaplı geniş bir oda verildi. Burada uyuyacaktı. Şehrin manzarasını seyretmek için manastırın damına çıktı. Buradan

çobanların bir zamanlar sürülerini güttüğü alanları ve Hz. Davut'un Saul'den saklandığı kayalık dağı görebiliyordu.

Fakat keşişler ziyaretçiye daha sonra çok ilginç bir şey gösterdiler. Yolcuyu kiliselerine götürüp dar merdivenlerden aşağı indirdiler. Ona "İşte burası;" dediler "Burası Hz. İsa'nın doğduğu yerdir." Odanın tabanı beyaz mermerdi ve odayı gümüş kandiller aydınlatıyordu. Duvara yakın bir köşe mavi satenle kaplanmıştı. "Burada" dedi keşişler "Hz. İsa'nın yattığı döşek bulunuyordu." Gezgin "Burası Kurtarıcımın başını yasladığı yer" diye düşündü.

Bu keşişlerde Bebek İsa'nın bir heykeli bulunuyordu ve her Noel akşamı bu heykele bebek elbiseleri giydirip heykeli buraya yatırıyor sonra da başında dua ediyorlardı.

Öteki gün gezgin, yola çıkmak üzere devesine bindi. Beytüllahim'den gelen insanlar gezgine bazı şeyler satmak istediler. Fakat gezgin bunları almak istemedi. Çünkü bunlar Hz. Meryem, onun kutsal oğlu ve sedeften haçlardı. Bunlar güzel şeylerdi, ancak putlardı ve Tanrı putlardan nefret ederdi.

Kudüs, Efendimiz Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği yerdir.

Kudüs'teki çocuklar İsa'yı çok sevdiler ve tapınakta onun için övgüler dolu şarkılar söylediler. Sesleri meleklerin şarkıları kadar güzel olmasa da Kurtarıcımızın çok hoşuna giderdi.

Hz. İsa'nın tapınağı Moriah dağındaydı. Şu anda burada muhteşem bir bina bulunuyor. Ancak bu bina o tapınak değildir, çünkü tapınak yüzlerce yıl önce yanmıştı. Bu görkemli bina dünyadaki en muhteşem cami olan Hz. Ömer Camii'dir. Bir zamanlar Tanrı'nın oğlunun insanları eğittiği bu yerde Müslümanların ibadet ettiğini öğrenmek ne kadar üzücüdür. Hiçbir Musevi ya da hiçbir Hıristiyan bu camiye giremez. Türkler kapısında Musevileri ve Hıristiyanları uzak tutmak için nöbet tutarlar. Her Cuma akşamı bu camiinin yakınında dokunaklı bir tören olur. Burada Musevilerin kendi büyük tapınaklarının duvarının bir kısmını oluşturduğunu düşündükleri büyük taşlar bulunur. Buraya Museviler Şabat başlangıcı (bu Cuma akşamıdır) gelirler ve bu yıkıntıların karşısına dizilirler. Diz çökerek İbranice Eski Ahitlerini dile getirirler ve dualarını bu eski taşlara yaklaştırarak okurlar. Çünkü bu taşların çatlaklarına söylenen duaların Tarı tarafından

duyulacağına inanırlar. Bazı Museviler baştan aşağıya beyaz kumaşlara sarınırlar ve inleyerek Kudüs'ün harabelerini seyrederler.

Burada Hz. İsa'nın daha önce söyledikleri gerçekleşmektedir, "Bak! Evin kaderine terk edilmiş olarak kaldı." Bu düşünce zamanında Hz. İsa'yı ağlatmıştı, şimdi ise yıkıntıların görüntüsü Yahudileri hıçkırıklara boğuyor. Fakat bizim için Moriah dağından daha da önemli bir yer vardır. Burası Golgota tepesidir ve buradaki kilise muhteşemdir. İçi dini semboller ve haçlarla dolu olan bu kutsal mekânda Katolikler, Ortodoks Rumlarla beraber ibadet ederler. Ancak bu iki grup birbirlerinden nefret ettiklerinden bu binada sıkça büyük kavgalar çıkar.

Bu kilise "Kutsal Mezar Kilisesi" olarak bilinir, çünkü burada Hz. İsa'nın mezarının olduğu varsayılır. Bu kilisede Türkler kapıdan içeri girmek isteyen Hıristiyanlardan para almak için nöbet beklerler.

Kilisenin bir köşesinde bulunan taştan yapılmış oturma yeri için keşişler,"Burası Hz. İsa'nın dikenli tacı giydiği yerdir, "derler. Diğer köşe de ise Hz. İsa'ya işkence yapılmıştır. Bu kilisenin tam ortasında merdivenle çıkılan yüksek bir platform bulunur. "ada" der keşişler, "Hz. İsa dikenli tacını giyerken oturdu." Bir diğer tarafta bir taş sütun bulunur. "Burada" der keşişler, " Hz. İsa lanetlendi." Kilisenin ortasında merdivenlerle çıkılan yüksek bir yer bulunur. Keşişlere göre burası Golgota tepesinin yani Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği tepenin en üst noktasıdır. Tabii keşişlerin bu anlatılarına inanmak zordur, çünkü Hz. İsa'yı çarmıha gerdikten sonra Romalılar Kudüs'ü yerle bir ettiler, dolayısı ile Kurtarıcımızın tam olarak kendisine yapılan zulmü nerede çektiğini bilmemekteyiz.

Kutsal Cuma günü keşişler, Hz. İsa'nın gerçek boyutta bir heykelini bir haça bağlı olarak bu platforma çıkararak oraya dikerler. Bu heykel Paskalya Pazar'ına kadar orada kalır. Bu adetler ne kadar yanlış ne kadar aptalca geliyor! Halbuki Hz. İsa'nın havarileri ona olan sevgilerini bu şekilde değil sözlerini ileterek göstermişlerdir.

Siyon Dağı Hz. Davut'un Kutsal Ahit Sandığını şarkılar ve müzik eşliğinde getirip koyduğu yerdir. Burada Eski Ahit'in okunduğu ve İbranice duaların edildiği bir kilise bulunmaktadır. Bu kilisenin rahibi Protestan'dır ve Kudüs Piskoposu olarak adlandırılır. Bu kiliseyi pek az Hz. İsa'ya inan Yahudi de ziyaret eder.

Burada Musevi çocukların Müslüman çocuklarla yan yana oturup Hıristiyan bir öğretmenden Hz. İsa hakkında ders aldıkları bir okul bulunur. Her akşamüstü çocuklar öğretmenleri tarafından kırlara oynamaya götürülürler.

Mutlaka gitmeniz gereken hüzünlü ancak çok güzel bir yer daha vardır. Vadiden aşağı inip üzerinde dar bir köprünün olduğu küçük dereyi geçince alçak taş duvarı gördüğünüzde içeri girin. Burası Gethsemane Bahçesidir. Sekiz yaşlı zeytin ağacının bulunduğu bu bahçeye artık Hz. İsa havarileriyle beraber gelmiyor. Burası Yahuda'nın ihaneti sonrası Hz. İsa'nın ağladığı ve melekçe teselli edildiği yerdir.

Gethsemae'nin üzerinde hâlâ çok güzel zeytin ağaçlarının yetiştiği Zeytin Dağı bulunur. Hz. İsa yeniden burada görünecektir ve her göz onu bütün ihtişamı ile görecektir. Fakat herkes onu görmekten memnun olacak mıdır?

Hayır. O tekrar göründüğünde bazı gözlerden yaşlar akacaktır.

Kudüs hüzünlü ve sessiz bir şehirdir, burada evler karanlık ve kirli, caddeler ise dar ve engebelidir. Bu şehirde çok Musevi bulunur, çünkü dünyanın her yerindeki yaşlı Museviler buraya ölmek için gelir ve yerleşirler. Bu fakir ve yaşlı Museviler Avrupa'dan gelen Yahudi yardımlarıyla yaşarlar ve Ahiret Gününde burada gömülen insanların ilk olarak dirilerek sonsuza kadar mutlu kalacaklarına inanırlar.

Kudüs sağlıksız bir yer olduğundan burada yaşayan Yahudilerin çoğu hastadır. Yaz aylarında kalitesi bozulan kuyu suları etrafa veba da dâhil olmak üzere pek çok salgın hastalık yaymaktadırlar. İngiliz Hıristiyanların kurdukları misyonlar sayesinde şehirde tıbbi yardım yapılmaktadır. Bir gün yaşlı bir Yahudi çamaşırcı kadınla yaşayan çıplak ayaklı, kirli, pasaklı küçük bir yetim kız bana gelerek doktor istedi. Çocuğun evi camiye yakın dar ve karanlık bir yolun sonunda bir yerdeydi. Yaşlı çamaşırcı, torunları ve yetim kızla beraber zeminini yükselttiği tek odalı bir evde yaşamaktaydı. Yetim kıza divanda yatması için izin verilmiyordu ve çocuk halının ucunda uyuyordu. Doktor kıza hangi okula gittiğini sorduğunda tüm aile güldü, çünkü yukarıda resmi verilen İngiliz hanımefendi dışında bu şehirde kimse kızlara okuma yazma öğretmiyordu.

Kutsal diyarlardaki en ürkütücü ve korkunç yer Ölü Deniz'dir. Burada bir zamanlar dört sapkın şehir bulunmaktaydı ve Tanrı onları ateş ve sıcak çamurla yerle bir etti.

Sodom ve Gomore’yi duymuşsunuzdur.

Bir gün bir rahip Ölü Deniz’i ziyaret etmeye korumaları ile at sırtında gelmiş. Ölü Deniz’in suyunu tatmak için ağzına alan adam suyu çok tuzlu ve acı bularak ne yutabilmiş ne de bu suda yıkanabilmiş. Daha sonra aynı rahip Ürdün nehrine gittiğinde burasının o berbat Ölü Deniz’den ne kadar farklı bir yer olduğu görmüş. Ürdün nehri kenarında yetişen güzel ağaçların dalları, yaprakları suya değiyormuş. Gezgin rahip dallarla saklı bir yer bularak burada yıkanmış ve “Kurtarıcı İsa burada vaftiz oldu” diye düşünmüş. Ama rahip buraya her yıl gelen hacılar gibi bu suyun günahları yıkayıp götürdüğünü düşünmemiş, çünkü bunu ancak Hz. İsa’nın kanının yapacağına inanıyormuş. Bu nehrin bir yanında Katolikler diğer yanında ise Rum Ortodokslar yıkanmaktadır. Çünkü bu iki grup bir türlü aralarında anlaşamazlar.

Rahip Ürdün nehrinin tatlı suyundan içtikten sonra Jeriko’dan Kudüs’e seyahat etmiş. Bir zamanlar iyi bir Samaryalı’nın yolculuk ettiği ve hırsızlar tarafından yaralanmış zavallı Yahudi’yi bulduğu aynı yolu kullanmış. Hâlâ bu aynı yolda hırsızlar yolculara saldırmaktadır, çünkü yol çok ıssızdır ve hırsızların saklanacağı birçok kuytu yer bulunmaktadır.

Bu dik ve zorlu yollarda yolculuk için kullanılacak atın çok iyi olması, yolcunun ise böyle tehlikeli ve riskli bir yolculuk için dayanıklı ve cesur olması gerekir.

Filistin’in ortasında İsa’nın Samarya’lı kadınla konuştuğu kuyu bulunmaktadır. Güzel bir vadinin ortasında büyük taşlar ve bunların altında da bu kuyu bulunur. Bu kuyudan su içmek o kadar kolay değildir. Kuyunun üstündeki taş çok ağırdır ve kaldırmak için birkaç kişi gerekir. Kuyu aynı zamanda çok derindir ve suya ulaşmak için çok uzun bir ipinizin olması gerekir. Daha önce kendisinden bahsettiğim rahibin yanında suyu çekecek bir şey olmadığından zaten kuyunun üstündeki taşı oynatsa bile su içemeyecekmiş. Halk arasında kuyu çok derin olduğundan suyunun çok serin ve ferahlatıcı olduğu düşünülür. Samaryalı kadınların şehre yakın pek çok kuyu varken Yakup kuyusuna gelmesi de bu nedendendir.

Bu kuyuya en yakın şehir Sychar’dır ve halen insanlarla doludur. Bu şehrin insanlarının Hz. İsa’nın öğretilerini dinlediklerine inanılır. Kim bilir belki bu yüzden yok olmaktan kurtulabilmişlerdir? Bu şehrin çevresi Kenan

diyarının en verimli kısmıdır. Kavun, salatalık tarlaları ve dut bahçeleri tüm çevrede görülebilir.

Carpenaum, Sychar'dan çok farklı bir yerdir. İsa'nın bir süre yaşadığı, vaaz verdiği ve mucizeler gösterdiği bu yer Genesareth gölü kıyısındadır. Gezgin göl kıyısındaki insanlara bu eski şehir hakkında sorular sorsa da kimse bu şehrin nerede olduğunu bilmiyordu. Çünkü bu şehir çok eskiden yok edilmişti. Hz. İsa bir keresinde, "Capernaum'a yazıklar olsun! Çünkü bu şehrin halkı tövbe etmedi," demiştir.

Genesareth gölü gezgine cam gibi berrak göründü fakat bazen bu gölde amansız fırtınaların olduğu da bilinmekteydi. Burası güzel ve hoş bir yerdi ve Ölü Deniz gibi korkunç değildi. Çobanlar yeşil tepelerin arasında sürülerini bir zamanlar İsa'nın oturup koyunlarını beslediği yerde sürmekteydiler. Hz. İsa çocukluğunu bu şehre yakın bir yerde geçirmiştir.

Nazaret şehri etrafı kayalık tepelerle çevrili bir yerdir. Eski zamanlarda sapkın insanların bu şehre gelmeleri yüzünden bu şehrin ismi "sapkın şehre" çıkmıştı. Gerçekten de burası insana saklanmaya uygun bir yer gibi gözükür. Bir keresinde Nazaretliler Hz. İsa'yı şehrin etrafındaki yüksek bir tepeden aşağı atmaya kalkmışlardır.

Nazaret'te çocuk, eşek ve deve seslerinden çok rahatsız olan bir rahibin yaşadığı Katolik manastırı bulunmaktadır. Manastırdaki hizmetkârlardan biri bir gün odasına bıraktığı para çantasının kaybolduğunu rahibe anlatmış. Çantayı diğer hizmetkârlardan biri çalmış olmalıydı, çünkü onlardan başka kimsede oda anahtarları bulunmazdı. Gezgin ve rahip mahkemeye şikâyet için gittiler, ancak Türk hâkim derin bir uykuya dalmıştı ve kimse onu uyandırmaya cesaret edemiyordu. Hâkim akşamüstü uyandığında manastırdakilerin Hıristiyan olmalarından dolayı davalarına bakamayacağını söyledi. Nazaret görüldüğü gibi hâlâ sapkın hırsızlık yapanların cezalandırılmadığı sapkın bir şehirdir.

Gezgin, Kutsal Diyarları gezdikçe pek çok hüzünlü olayla karşılaştı. Bir zamanlar çok verimli olan bu topraklar şimdi çorak haldedir. Aslında bu topraklarda kimsenin tarım yapmaması şaşırtıcı değil, çünkü Türkler herkesin tüm ürününe el koymaktalar.

Bir zamanlar barış içinde olan bu yerde şimdi düşmanlıklar yüzünden herkes silah taşımaktadır. Ve bir zamanlar kutsal olan bu yerde artık İsrail'in Tanrısı değil Muhammed onurlandırılmaktadır.

Bu topraklar ne zaman tekrar, verimli, barışçıl ve kutsal olacaklar? Tabii ki bu ancak Museviler günahlarını itiraf edip İsa'ya döndüklerinde gerçekleşecek. Ve Hz. Zekeriya'nın sarf ettiği "Diyecekler ki bir zamanlar harap olan bu yer şimdi Cennet Bahçesine dönüştü," sözleri bir gün gerçekleşecektir.

SURİYE

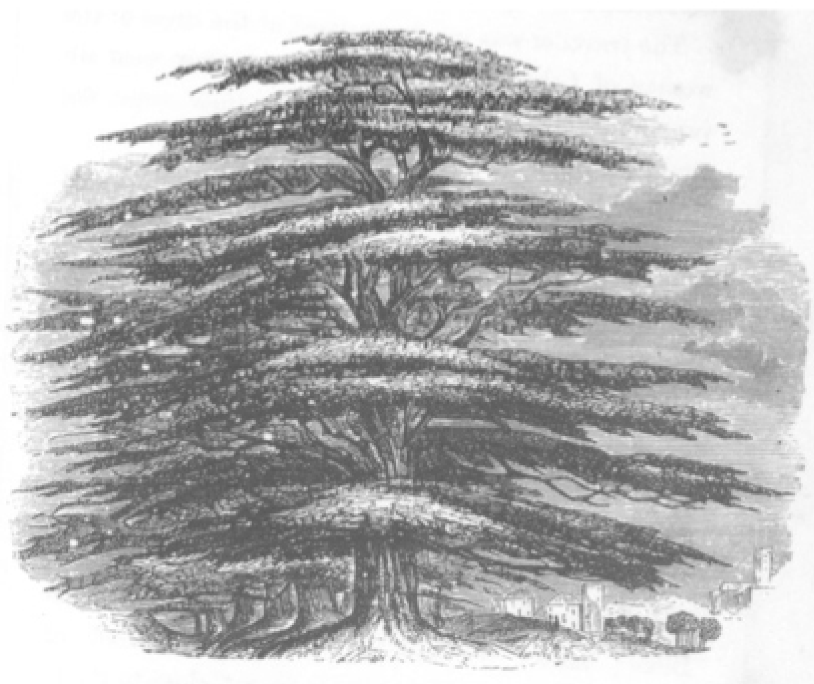
Kutsal Diyarları sevip merak eden biri Suriye hakkında da bir şeyler duymak ister. Burası Hz. İbrahim'in Kenan diyarına gelmeden önce yaşadığı yerdir. Bu yüzden İsrail oğullarına Tanrı'ya bir sepet meyve sundukları zaman "Babam bir Suriyeli idi" demeleri öğretilmiştir. Burası şu anda çoğunlukla Müslümanların yaşadığı bir bölgedir ancak bazı kısımlarda cahil ve *İncil*'den bîhaber Hıristiyanlara da rastlamak mümkündür.

Suriye, Lübnan dağları denen yüksek dağları ile meşhur güzel bir bölgedir. Kutsal Diyarları gezen aynı rahip Lübnan'a gittiğinde bu dik yamaçlara at sırtında tırmanırken kendini bir evin damından kayar gibi hissediyormuş. Suriye atları sağlam ve dayanıklı hayvanlar. Taylar bir aylık olana kadar sürekli anneleriyle beraber oluyorlar. Örneğin binici tayın annesine binerse tay annesini izliyor ve böylece tay annesiyle birlikte her türlü zorluğa alışıyor. Dolayısı ile bu bölgedeki atlar korkak veya çekingen hayvanlar değiller.

Gezgin rahibi Lübnanlı kadınların giyimi şaşırtmıştı, çünkü bu kadınların başlarında çarşaflarından dışarı uzanan gümüş boynuzları vardır. Lübnan dağlarının karlı yamaçlarında çok güzel çiçekler yetişir. Gezgin rahip dağda yerden aldığı buzu yedikten sonra atına verdiğinde hayvan bu serin yemeğe

bayılmıştı. Lübnan dağlarının karından *İncil*’de çok ferahlatıcı diye bahsedilir.

Gezgin rahip *İncil*’de sıkça bahsedilen Sedir ağaçlarını görmek istemişti. Gerçekten de Hz. Süleyman’ın tapınağı bu ağaçlarla inşa edilmişti. Bu ağaçlara ulaşmak etrafları çok sarp ve kayalık olduğundan pek kolay değildi, ama rahip çok çaba sarf ederek bu bölgeye vardı ve bu muhteşem ağaçların gölgelerinde dinlendi. Burada on iki çok yaşlı ağaç vardı ve dalları güneşi ve sıcağı geçirmeyecek şekilde gölge yapıyordu. Bu ağaçlar Tanrı’nın hizmetinde yaşlanan kutsal insanlara benziyorlardı. Tanrı hizmetkârlarına söz verdi ve dedi ki—“Doğru olan palmiye ağaçları gibi çiçek açacak ve Lübnan’daki sedirler gibi büyüyeek”—Psalm xc. 11,12.

Şam Suriye’nin başşehridir ve belki de dünyadaki en eski yerleşim birimidir. Hz. İbrahim zamanında bile Şam vardı ve hizmetkârı Eliezer buradan gelmişti.

Ama Şam’ı meşhur eden bir başka hikâye daha vardır. Bir gün bir adam bu şehre giderken gökyüzünde güneşten daha parlak bir ışık görür ve yüksek bir sesin onun ismini çağırdığını duyar. Ancak gözleri kuvvetli

ışıktan kör olan adamcağız bu güzel şehrin güzelliklerini göremez. Bu adam büyük aziz Paulus'muş…

Kim bu kutsal havariyi Şam'ın çevresindeki meyve ağaçlarının arasında hayal etmez ki?

Şam'ın güzelliklerinden bir tanesi de meşhur gülleridir. Ve burada pek çok gül bahçesi bulunur. Bir yabancı zengin bir Şamlıyı ziyaret etmek için hiçbir pencerenin bakmadığı dar ve boş sokaklardan ilerlerse bir avluya açılan alçak bir kapıdan avlusunda çiçek saksıları ve havuzun bulunduğu bir eve girer. Zengin bir evin odaları mermerle kaplıdır ve yerde kırmızı yastıklar bulunur. Hizmetkârlar yolcuyu rahatlatmak için onu hamama alır, sabun ve köpükle kaplarlar ve sıcak suyla iyice yıkarlar.

Hamam sonrası limon veya üzüm suyu ile yapılan ve ferahlatıcı bir içecek olan şerbet ikram edilir. Şam'da ev sahipleri misafirlerin ellerini sıkmazlar ve bir saygı göstergesi olarak öperler. Hizmetkârlar da misafirlerin ellerini öperek selamlarlar.

Suriye'de akşam yemekleri birbiri ardına getirilen yemeklerle çok uzun sürer. Müslüman kadınlar her zaman saklandıklarından yemekler erkekler arası yenir. Suriyeli gençlerin yaşlılar yemek yerken ayakta beklemeleri adettendir. Bu gençler misafirlerle sohbet edebilirler, ancak yemek yemezler. Ayaktaki gençlerin görevi hizmetkârların yemek ve şarap servislerini yönetmektir.

Şam bir zamanlar sadece kılıçları ile meşhurdu fakat şimdi gümüş kakma eşyalar, ahşap kutular, sarı ve kırmızı terlikler de burada üretilip satılmaktadır. Şam işi bir şeyler almak istiyorsanız şehrin merkezinde esnafın oturarak mallarını sergilediği çarşıya gitmeniz gerekir.

Suriye'de kızların okuma yazma öğrenmesi adetten değildir fakat birkaç yıl önce Esat adlı bir Suriyeli, kızların da okuyabileceği bir okul açmıştır. Bu bölgede erkek çocukları okula getirmek kolay olmasına rağmen anneler kızların okula gitmelerini istemezler. Annelere sorulduğunda onların gülerek "Kızların okula gittiğini kim duymuş? Kızların okuma yazmayı öğrenmesi gerekmez," dediklerini duyarsınız. Kızlar için okula ilk giden kız çocuğunun ismi "melek" anlamına gelen Angul'du. Bu kız cahil bir Hıristiyan aileden gelmekteydi. Angul dut bahçesi ve ipek böcekleri olan babası için ipek eğirmeyi öğrenmişti. O kadar iyi ipek eğiriyordu ki annesi onu okula göndermek istemiyordu. Kız ailesini onu okula gönderirlerse

daha iyi ipek eğireceği konusunda ikna ederek kaydını yaptırmıştı. Okula gittiği için çok mutlu olan bu kız saat altıda güneş doğmaya başladığında okul için hazırlanırdı. Suriyeli kızlar tüm gün evlerin içinde ipek eğirdiklerinden güneş yüzü görmezler. Angul'un da teni diğer kızlar gibi açık renkliydi, genelde üstüne kırmızı bir elbise giyiyor, başına kırmızı bir başlık, onun üzerine de sarı bir tülbendi türban gibi sarıyordu.

Angul okulda çok dikkatli bir çocuktu ve derslerini çok iyi takip ederdi. Öğlenleri yakan güneş tepedeyken evine dönen Angul, öğleden sonra tekrar okula dönerek saat beşe kadar ders görüyordu. Akşamları ise küçük kız annesinin yanında bahçede meyve ağaçlarının altında ipek eğiriyordu. Angul daha şimdiden Cennet bahçeleri hakkında ve ileride kocası olacak adam için söyleyeceği şarkıları öğrenmişti. Filizlenen asmaları seyrederken "Ben gerçek asmayım" diyen, zeytin ağacının altında otururken "Tanrı'nın bahçesinde bir zeytin ağacı gibiyim" diyerek düşünen Angul Tanrı kelimesini düşünmekten ve duymaktan zevk alan bir melek gibi büyüyordu.

ARABİSTAN

Arabistan İsrail oğullarının kırk yıl boyunca dolaştıkları yerdir. Bu vahşi bölgenin ne kadar kuru ve ıssız olduğunu çoğu kişi bilir. Arabistan hâlâ vahşi bir yerdir ancak burada dolaşan insanlar artık İsrail oğulları değil Araplardır. Bizim gibi şehirlerde yaşayan Araplar olduğu gibi koyun ve keçi sürüleriyle göçebe yaşayan Araplar da bu bölgede bulunurlar. Arapların ataları İsrail oğullarınkiyle aynı kişidir. Yani Hz. İbrahim, Yahudilerin olduğu kadar Arapların da atasıdır. Hz. İbrahim'in küçük kardeşi İshak ile alay ettiği için evden kovduğu Hz. İsmail Arapların atası olarak kabul edilir.

Müslüman olan Araplar korkunç insanlardır. Gezginler Arabistan’dan geçmeye Arapların onları soyup öldüreceğinden dolayı korkarlar. Gururlu bir millet olan Arapları şimdiye kadar kimse kontrolü altına alamamıştır. Bu bölgede birisinin diğerine “Türbanın yanlış bağlanmış,” demesi bile hakaret kabul edilir ve cinayet için yeterli bir nedendir. Acımasız, kindar bir millet olan Araplar yanlarında taşıdıkları hançerleri düşmanlarına karşı kullanmakta acımasızdırlar.

Hz. Muhammed de bir Arap olup onun soyundan gelmek bu bölgede gurur vesilesidir. Peygamberin soyundan gelenler başlarına yeşil sarık bağlarlar ve bu sarığı bağlayan kişi dilenci bile olsa büyük saygı görür.

Şehirlerde yaşayan Araplar kadınlarını Suriye’deki gibi eve kaparlar. Fakat çadırlarda yaşayan Arap kadınları yalnızca görmek için ufak delikler bulunan çarşaflarla örtünerek dışarıda dolaşabilirler. Arabistan’da fakir kadınlar beyaz veya mavi kumaşla örtünürken zengin kadınlar kendilerini muhteşem ipek şallara ve kumaşlara sararlar. Arap kadınları güzelleşmek için göz kapaklarını koyu renge, tırnaklarını ise kırmızıya boyarlar, kulaklarına ve burunlarına da altın halkalar takarlar.

Göçebe Arapların çadırları kara keçi yününden yapıldığından siyahtır. Bu çadırların bazıları üç odalı olacak kadar büyüktür. Bu üç bölüm erkekler, kadınlar ve hayvanlar içindir.

Araplar yere oturur ve yemeklerini elleriyle yerler. Büyük bir sinide getirilen didiklenmiş koyun eti ve pilav yemeği bir anda saldıran Araplarca bitirilir. Sofrada oturanlar doyana kadar bazen on dört çeşit yemeğin sunulduğu olur. Çok hızlı yemek yiyen Araplar diğerlerini beklemeden sofrayı terk ederler. Araplar yemeklerde su, yemek sonrası ise küçük bir fincan koyu kahve ile tütün içerler. Yemek ve içmekten fazla hoşlanmayan Arapların karakterlerinin en güzel yanı da budur.

Arabistan’da üç büyük bela veya zorluk vardır. Hiç nehir bulunmadığından ve küçük dereler sıcaktan kuruduklarından Arabistan’da su ihtiyacı çok büyüktür. Çölde ikinci büyük bela ise çekirgelerdir. Sürüler halinde dolaşan bu hayvanlar vahalardaki tüm yeşillikler tüketirler. Bölgedeki üçüncü büyük zorluk, üçüncü bela ise yakıp kurutan sıcak rüzgârlardır. Bir gezgin bu rüzgârların geldiğini fark ederse kendini yere atıp yüzünü örtmelidir aksi halde kum burun deliklerinden ciğerlerine kadar dolar. Bazen atlar ve insanlar bu kum fırtınalarında boğulurlar

Arabistan'ın en meşhur hayvanları eşekleri, atları ve develeridir. Bunlardan ilk iki tanesi İngiltere'de bulunsa da Arabistan'dakiler kadar iyi değillerdir. Arap eşekleri güzel ve iyi huylu hayvanlardır. Arap atları ise güçlü, hızlı, itaatkâr ve nazik canlılardır. Deve ise Arabistan'a tam uygun bir hayvandır. Ayakları yakıcı kumlara uygun olan bu hayvanların tabanları etten çok kauçuktan yapılmışa benzer. Dikenli çöl bitkilerini yiyebilecek ağız yapısına sahip bu hayvanların hörgüçleri yağdan oluşur ve erzak çantası görevi görürler. Develer çok az yiyecek ve üç günde bir su içerek seyahat edebilirler. Tek hörgüçlü Hecin devesi hızlı bir deve çeşididir ve develer arasında yeri farklıdır. Bir Hecin devesi ile sıradan bir devenin farkı yarış atıyla araba atı arasındaki fark gibidir.

Arabistan'da yetişen en ünlü ürünler ise kahve, hurma ve sakızdır. Kahve bitkisi bir çeşit çalıdır ve tepeler bu beyaz çiçekli, koyu yeşil yapraklı ve kırmızı meyveli çalılarla kaplıdır.

Hurmalar palmiye benzeri ağaçlarda yetişir ve Arapların temel gıdasıdır. Araplar hurma olmayan ülkeleri küçük görürler. Hurma ve kahvenin

yanında Arabistan’daki ağaçlardan akan güzel kokulu değişik sakızlar vardır.

Yukarıda bahsettiğim gibi Arabistan’da yetişen güzel bitkiler de vardır, dolayısı ile bu coğrafya tamamen bir çöl değildir. Çöl kuzeyde bulunur, onun tam altında ise kayalardan oluşan “Taşlık Arabistan” vardır ve bu bölge de en az Arap Çölü kadar berbat, verimsiz bir yerdir. En güneyde ise “Mutlu Arabistan” bulunur. Mutlu Arabistan en kaliteli kahvenin ve pek çok kokulu baharatın yetiştirilip üretildiği bölgedir. Arabistan’ın en önemli kentleri Mekke, Medine ve Mocha’dır. Mekke’nin dünyadaki en kutsal kent olarak bilinmesi Müslümanların peygamberi Hz. Muhammed’in bu kentte doğmuş olmasından gelir. Yılın belli zamanlarında dünyanın her yerinden gelen Müslümanlar bu kentteki tapınağı ziyaret etmek için burayı arı kovanına çevirirler.

Doğudaki şehirlerin içinde en canlı olanı camları caddelere bakan ve hacıları konuk etmeye çalışan evlerin bulunduğu Mekke’dir. Hacılar Hz. Cebrail’in Hz. Muhammed’in evi için getirdiğine inandıkları siyah büyük bir taşa ibadet ederler. İbadetlerinde Müslümanlar bu taşı yedi kere öptükten sonra taşın duvarında bulunduğu binayı tavaf ederler ve yakınlardaki bir kuyuda yıkanırlar. Bu kuyunun suyunda yıkanan Müslümanlar günahlarından temizlendiklerine inanırlar.

Müslümanların diğer insanlar gibi öldüğüne ve bir daha dirilmeyeceğine inanmak istemedikleri peygamberleri Hz. Muhammed Medine’de gömülüdür.

Yüce Tanrımızın bir keresinde tepesinde konuştuğu Sina Dağına çıkan rahibin hikâyesi enteresandır. Dağa çıkmaya karar veren rahip yollarda pek çok haydut olduğu için kendisini korumak amacıyla bir Arap şeyhiyle anlaşmıştı. Şeyh bu bölgede bir çeşit şef gibidir. Şeyh Süleyman kırmızı gömlekli, mor cüppeli ve kırmızı başlıklı yakışıklı bir adamdı. Şeyhin ayakları ve bacakları çıplaktı, gözleri parlak, derisi esmer ve sakalları siyahtı. Belinde büyük bir hançer, tabanca ve kılıç taşıyan şeyh yanında yolcuyu korumak için bir grup adam getirmişti.

Kafile develerle yola çıktığında onları kayaların arasından izleyen çocuklar İngiliz’e eşlik eden adamların çocuklarıydı. Daha sonra yolda rastladıkları on iki yaşındaki keçi çobanı ise Süleyman’ın oğluydu. Babası oğlunu görmekten mutluluk duymuş ve onu rahibe tanıtmıştı. Çocuk saygı

göstergesi olarak İngiliz rahibin elini öptü. Sina Dağına çıkış oldukça zordu, bazen yolcunun devesinden inip yürümesi hatta bazen emeklemesi gerekiyordu. Araplar bir tepeyi göstererek “Bu Sina Dağı” dediklerinde rahip çok mutlu olmuştu. Burası Tanrı’nın dumanlar, karanlıklar ve bulutlar arasından sesinin duyulduğu yerdi. Bu ıssız yerde bir bina görmek ne kadar garip olurdu! Fakat dağın yamacında bir yüksek duvarlı bir Rum Ortodoks manastırı vardı. Binanın çevresindeki yüksek duvarlar onu haydutlara karşı korumaktaydı ve kapısı duvarların üstündeydi. Buraya ancak yukarıdan uzatılan bir iple çekilerek çıkabiliyordunuz. Duvarın üstüne çekildikten sonra karşınıza çıkan merdivenler sizi manastıra götürüyordu. Manastıra ulaşan rahip halı ve yastıklarla kaplı küçük bir odaya keşişleri beklemek üzere alındı.

Bu keşişler çölün ortasında çok kutsal bir yaşam sürdüklerine inanıyorlardı. Et yemiyorlar gece yarısı kilisede dua etmek için uyanıyorlardı. Aslında Tanrı insanların kendisine hizmet için kendilerini çölün ortasındaki bir binaya kapatmaları yerine dünyaya faydalı olmalarını isterdi. Bir gün keşişler yolcuya kendisine *Yanan Çalının* yerini göstereceklerini söylediler. Bu noktayı bilmeleri imkânsızdı, ancak keşişler biliyormuş gibi davranıyorlardı. Rahip ve keşişler kiliseye girdikten sonra ayakkabılarını çıkararak birkaç merdiven inip üç kandilin aydınlattığı yuvarlak bir odaya girdiler. Keşişler buranın “*Yanan çalının*” bulunduğu yer olduğuna inanıyorlardı.

Yolcunun manastırda hoşuna giden iki şey sık ağaçların ve güzel çiçeklerin bulunduğu bahçe ve kuyudan çıkan berrak ve serin suydu. Böyle bir bahçe ve böyle bir suyu bulmak rahip için çölün ortasında gerçekten de güzel bir sürpriz olmuştu. Yolcuyla beraber gelen Araplar keşişlerin misafirlerini doyurmak için çevredeki bir çobandan aldıkları koyunla yaptıkları yemekten çok hoşlandılar. Süleyman çok yediğinden ötürü hastalandı. Rahip ona iyileşmesi için ilaç verdi. Araplar şeflerini iyileştiren yabancıya müteşekkir kaldılar ve onu “iyi hekim” diye çağırmaya başladılar. Süleyman şükranlarını sunmak için yolcunun çadırına kahve cezvesini getirerek onunla kahve içmek istedi. Bu hareket bir Arap şeyhinin yabancıya bahşettiği büyük bir onurdu. Çöller vahşi hayvanlar yüzünden değil insanlar yüzünden tehlikeliydi. Süleyman’a kendi topraklarından bir yabancıyı geçirdiği için kızgın olan bir Arap kabilesi vardı ve bu adamlar

para istiyorlardı. Araplar parayı çok severler bu da kötülüklerin başıdır. Kızgın Araplar kayaların arasından kendilerini tehdit ettikçe yolcular paniğe kapıldılar, ancak şeyh Süleyman çok sakindi. Süleyman yolcuya bütün gece yol almasını böylece düşmanın ulaşabileceği alandan çıkmasını istedi. Yol boyunca kimse birbiriyle konuşmadan seyahat edildi ve kafile gece yarısı Kızıl Deniz kenarında kampını kurdu. Sabahın erken saatlerinde denize yıkanmaya giden rahip dönüşte bir silah sesi duydu. Ses küçük bir palmiye ağacı korusundan geliyordu. Koşarak çadırların olduğu yere geldi, silah sesi bir daha duyuldu ve bir daha. Yolcular ve Araplar bir araya gelip düşmanın koruluktan çıkıp kendilerine saldırmasını beklemeye başladılar. Ancak Süleyman yoktu. Şeyh düşmanlarla konuşmak için palmiye koruluğuna girmişti. Rahip koruluktan çıkan kırk tane Arap haydut saymasına rağmen Süleyman'ı görememişti. Daha sonra koruluğa gittiklerinde Süleyman'ın cansız bedeniyle karşılaşacaklardı.

Rahip yerde kanlar içinde yatan Süleyman'ı gördüğünde yaşam dolu Arap'ın acı çekerek öldüğünü anlamıştı. Süleyman üç yerinden vurulmuştu, pek çok yerinde bıçak izleri vardı ve başı ise neredeyse kopacak şekilde kesilmişti. Şeyhin elleri ise kollarından koparılmıştı. Rahip yolculuk sonrası Süleyman'a yeni elbiseler almaya söz vermişti, ancak Süleyman artık hiçbir zaman vücuduna yeni bir şal saramayacak veya başına yeni bir sarık takamayacaktı. Adamları şeyhlerini bir kumaşa sarıp bir devenin sırtına koydular ve yakındaki bir tepeye götürdüler ve burada onu gömdüler. Süleyman'ın mezarı taşlardan kare şeklinde yapılmış bir yerdi ve kazılmamıştı. Adamları şeyhi bu karenin içine yatırdıktan sonra üstünü tekrar taşlarla örttüler. Onların inancına göre günü geldiğinde toprak onun kanını ortaya çıkaracak, cinayeti artık saklamayacak ve Süleyman'ın katledilmiş cesedi ortaya çıkıp katilinden intikam alacaktır.

ANADOLU

Avrupa'da olan Türkiye gibi Asya'da da Türkiye'nin bir parçası vardır ve aynı sultan tarafından yönetilir. Avrupa ve Asya'daki Türklerin hepsi Müslüman'dır.

Bir Müslüman şehri uzaktan bakarak tanıyabilirsiniz. Bir Hıristiyan şehre baktığımızda kilise kulelerini gördüğümüz gibi bir Müslüman şehre baktığımızda da ağaçları, minareleri ve kubbeleri görürüz. Kubbeler camilerin yuvarlak damıdır, minare ise ince uzun kuleleridir ve Müslümanlar için önemleri büyüktür. Minarenin üstündeki dar çıkıntıda bir adam durarak insanları dua etmeye çağırır. Minareden yapılan ibadet çağrısı yüksek sesle yapılır ve güzel bir müzik gibidir. Ama bu sesi duymak ve insanları ne yapmaya çağırdığını bilmek insanı üzer, çünkü insanlar Hz. İsa'ya değil Hz. Muhammed'in Tanrısına ibadete çağrılmaktadırlar. Yani insanlar tanrısızlığa davet edilmektedirler. Ezan minarenin karanlık merdivenlerinden çıkan müezzin tarafından günde beş kez okunur: Sabah şafakta, öğlen, ikindi, güneş batımında ve gece. Müezzinin tüm işi günde beş kere merdivenlerden inip çıkarak ezan okumaktır, ancak çok zor ve yorucudur.

Camilerin ortasında namaz öncesi insanların yıkanıp temizlenmeleri için çeşmeler bulunur. Müslümanlar temiz kalple değil, temiz ellerle Tanrı'ya yakarırlar. Camilerin içinde kiliselerdeki gibi sıralar bulunmaz ancak tüm yer halıyla kaplıdır. İbadet edenler yere eğilip alınlarını yere değdirerek dua ederler. Camideki din adamına imam denir ve bu kişi duvardaki bir nişin içinde arkası cemaate dönük şekilde dua eder. İmamlardan vaiz olmaz ancak şeyh ya da kasabanın önde gelenleri Hıristiyanlar gibi Pazar günü değil Cuma günleri vaaz verirler. Vaazlar affedilmek, barış, cennet veya kutsallık hakkında değil ibadet öncesi abdest almak gibi boş şeyler üzerine verilir. Camilerde gece yakmak için insan boyundan yüksek iki sıra mum bulunur. Günde beş vakit camiye gitmenin doğru olduğu söylense de çok az Müslüman bu kadar sık camiye gider. Müslümanlıkta insanlar nerede olurlarsa olsunlar vakitlerinde secde ederek duaları tekrar etmeleri kendilerinden beklenir. Ancak bunu çok az Müslüman yapar. Dua ederken

Müslümanlar kimseyle konuşmazlar, kalpleri dualarında değildir ve aslında bu insanlar ruhlarıyla ya da samimiyetle ibadet etmezler. Hz. Muhammed putlara tapmalarını yasakladığı için camilerde heykel veya resim bulunmaz, ancak insanların okuyabilmeleri için açık ***Kuran**lar* vardır. Müslümanlar camiye girerken ayakkabılarını çıkarırlar ancak biz Hıristiyanlar gibi şapkalarını çıkarmazlar.

Aslında Hıristiyanlık İngiltere'den önce bu topraklarda yeşermiştir. Küçük Asya olarak bilinen Anadolu topraklarında aziz Paulus doğmuş, vaazlarıyla pek çok insana Hıristiyanlığı kabul ettirmiştir. Ancak daha sonraları sapkınlaşarak putlara tapmaya başlayan Hıristiyanlara ceza olarak Tanrı Türkleri göndermiş, onlar da kiliseleri camilere çevirmişlerdir. Halen bazı camilerde Hıristiyanların duvarlara yaptığı, ancak Türklerin kazıdığı imajları görebilirsiniz.

Tanrı bir daha kiliselerimizin Türkler tarafından camilere çevrilmesi cezasını bize vermesin!

ERMENİSTAN

Asya'daki Türkiye'nin bir köşesinde yüksek dağlar üzerine kurulu Ermenistan bulunur. Bunlardan en önemlisi Tufan'dan sonra Hz. Nuh'un gemisinin karaya oturduğu Ağrı Dağı veya Ararat'tır. Ağrı Dağı çok yüksek ve iki zirveli bir dağdır. En yüksek zirvesi sürekli karla kaplı olan bu tepeye insanlar şimdiye kadar kimsenin tırmanamadığını söylemektedirler. Zirveler karlarla kaplı olduğundan tahminimce Nuh'un gemisi iki zirve arasındaki boşluğa oturmuştur. Ağrı Dağı'nın bir köşesinde durup "Burada büyük babam Nuh ve büyük annem Nuh'un karısı sel suları ile yıkanmış olan

yeryüzünün bütün yeşilliğini gördüler ve Tanrı'ya dua ettiler," diyerek düşündüm.

Ermenilerin Müslüman olmayışlarından çok mutluyum ancak bu insanlar oldukça cahil Hıristiyanlar ve Hz. İsa dışında pek az bir şey bilmekteler. Örneğin bir keresinde yolu Ermenistan'a düşen bir gezgin, nehrin kenarından kırk basamak çıkılarak ulaşılan Kırk Basamak Kilise'sine gitmek istemiş. Yolcu kiliseye vardığında avlunun okul olarak kullanıldığını görmüş, ancak çocukların okuyabileceği tek şey mezar taşlarıymış. Siyah urbalar içindeki Ermeni papaz yolcuya çok önemli bir şey göstereceğini söyleyerek duvardan yirmi beş mendile özenle sarılmış Yeni Ahit'i çıkartmış. Bu gerçekten de değerli kitabın sarılıp sarmalanması yerine tabii ki okunması gerekirdi. Rahip kitabı överek "bu eseri hastaların üstüne koyduğumuzda insanlar iyileşiyorlar," demiş ve kitabı öperek başına sürmüş. İşte bu cehalet! Yeni Ahit'in kaynağı olan yüze İsa'ya değil kitaba tapmanın ta kendisidir.

Ermenistan'da köyler yerlere kazılmış çukurlar ve onları çevreleyen duvarların oluşturduğu evlerden oluşur ve evlerin damları ağaç dalları ya da çamurla kaplıdırlar. Her evde insanlar ve hayvanlara ayrılmış iki bölüm bulunur. Bir köye gittiğimde meyve ağaçları altında iplik eğiren ve Müslümanlar gibi baştan aşağı kapanmamış kadınlar görünce çok sevindim. Ancak akşam yatma vakti geldiğinde havasız ve camsız odam iğrençti. Dışarıda da uyumak imkânsızdı, çünkü köye yakın olan göl nedeni ile hava çok nemliydi. Battaniyeme sarılıp yerde yatmaya çalıştım ancak bu sefer de haşarat beni uyutmadı ve sabahı zor ettim. Zengin Ermenilerin evleri çok güzeldir. Bir keresinde zengin bir eve konuk olduğumda hepimiz yere oturduk ve önümüze tatmaktan yorulacak kadar fazla yemek getirildi. Ermeniler bir tür brendi olan rakı içiyorlar ve içerken müzisyenler şarkılar söylüyor. Burası Türkiye'den çok farklı, çünkü Türkler içki içmezler, şarkı söyleyip sarhoş olmazlar. Türkler kendilerini Hıristiyanlardan üstün görerek," Biz alkol içmeyiz dua ederiz," derler. Hâlbuki gerçek Hıristiyanlar da alkol içmez ancak onlar Türkler gibi gösteriş için ulu orta değil gizli saklı dua ederler.

KÜRDİSTAN

Asya'daki en acımasız millet komşularına korku salan Kürtlerdir. Kürtlerin bazıları dağlarda, bazıları köylerde, bazıları kara kıl çadırlarda bazıları ise sağlam kalelerde yaşar.

Geceleri dağdan inen Kürtler kılıçlarıyla vadideki evlere saldırarak köylülerin tüm mallarını ve hayvanlarını eşek ve katırlarına yükler ve kaçarlar. Kürt haydutlar kendilerini takip eden köylüleri öldürmekten de kaçınmazlar. Vadide oturan köylüler korkudan gözcüler, iri köpekler bulundururlar ve köylerin ortasına baskınlarda saklanabilecekleri bir kule dikerler.

Ermenilerin evlerinin topraktaki kovuklarda yaşamalarının bir nedeni de Kürtlerden saklanmak istemeleridir. Çadırlarda yaşayan Kürtlerin çoğu göçebedirler ve kara kıl çadırlarını katırlarına yükleyerek ovalarda dolaşırlar. Göç sırasında kadın ve erkekler hayvan sürülerini güderken çocuklar tavuklar kucaklarında ineklerin üstünde seyahat ederler.

Kürtlerin ince esmer yüzleri, kanca burunları ve çirkin görüntüleri vardır. Bu insanlar Müslüman'dırlar ve bu soyguncu, katillerin köylerinde ezan okunur.

MEZOPOTAMYA

Mezopotamya kelimesinin anlamı iki nehir arasıdır. Burası *İncil*'de bahsi çok geçen Dicle ile Fırat Nehirlerinin arsasında kalan ve şu anda Türklere

ait olan bir bölgedir. Hz. İbrahim, Tanrı ilk defa çağırarak arkadaşlığını istediğinde bu bölgede yaşamaktaydı. Bölgede dünyanın en eski kentlerinin yıkıntılarıyla doludur. Dicle'nin üstünde Aziz Johanna'nın vaaz verdiği Ninova kenti bulunur. Bu kentin duvarları o kadar kalındır ki üzerlerinden aynı anda üç at arabası yan yana geçebilir.

Sapkınlığı nedeni ile Tanrı'nın yok ettiği Ninova bu gün yeşilliklerle kaplı bir tümseğin altında yer almaktadır. Bu tümseği araştırıp kazan bir gezgin Ninova krallarının tahtını ve insanların bir zamanlar taptığı kanatlı boğa ve aslan heykelleri bulmuştur.

Fırat nehrinin üzerinde bir başka eski şehir olan büyük Babil de yer alır. Tanrı tarafından yok edilen Babil'in dünyanın yedi harikasından biri olan asma bahçeleri, meşhur Babil tapınağı ve on beş mil uzunluğunda olduğu söylenen caddelerinden geriye birkaç taş yığıntısı kalmıştır. Bu harabelerde artık vahşi hayvanlar yaşamaktadır. Karanlık ve kuytu harabeler yarasa ve baykuşlarla doludur. İnsanlar tarafından terk edilen bu eski şehirde etrafa saçılmış insan kemikleri bulunuyor, fakat bu insan kalıntıları dokunur dokunmaz toza dönüşüyorlar.

Babil'de duyulan kurt ulumalarının yerini Mezopotamya'nın şu anki en büyük kenti olan Bağdat'ta sokaklarda bağırıp çağıran insanların sesleri alır. Bağdat'ın dar sokaklarında develer ve katırlar sahiplerinin yanlarında ilerlerken siyahi kölelerin eşlik ettiği beyaz eşeğe binen hanımların sesleri duyulur.

Yazları Bağdat o kadar sıcak olur ki gün içinde insanlar yerin altındaki odalarda otururlar, geceleri ise evlerin damlarında yatarlar. Sabah kalktıklarında damda insanlar önce döşeklerini daha sonra yastık ve çarşaflarını toplarlar. Kadınlar ibadet ederken erkekler nargile içerler. Bu topraklarda çocuklar sadece peygamberleri Hz. Muhammed'i bilir ve hiç dua etmezler. Aslında bilmeleri gereken "Bana gelmek için acı çekin." diyen Yüce Kurtarıcımızdır.

İRAN

Kurtarıcımız Hz. İsa Pers kralı Kiros'dan bahsederek daha o doğmadan ismini bilmiştir. İran'da Türkiye gibi Müslüman bir ülkedir, ancak Türkler ve İranlılar çok farklıdırlar ve birbirleriyle iyi geçinmezler. Bu iki millet arasındaki nefretin kaynağı peygamberleri Hz. Muhammed'in damadı Hz. Ali hakkındaki düşünceleridir. İranlılar Hz. Ali'yi çok sever ve onun ölüm yıldönümlerinde yas tutarlarken Türkler ona hiç önem vermezler.

Çok basit günlük adetlerinde bile İranlılar ile Türkler farklıdırlar. Türkler bağdaş kurup yerde otururlar, İranlılar ise topuklarının üstünde oturmayı tercih ederler. Türkler divanda otururur ve yastıklara yaslanırlar, İranlılar ise halının üstünde oturup duvara yaslanırlar. Türkler kahveyi sütsüz ve şekersiz içerler, İranlılar çayı şekerli ama sütsüz içerler. Türkler sarık giyerler, İranlılar ise kuzu yününden yüksek başlıklar takarlar. Bu iki milletin sadece adetleri değil karakterleri de farklıdır. Türkler ağır başlı, İranlılar ise canlı insanlardır. Örneğin Türkler az konuşurlar, İranlılar ise susmak bilmezler. Türkler kaba, İranlılar ise kibardırlar. Ancak Türkler gururludur, İranlılar ise yalancıdırlar. Bir yaşlı İranlı bana "Biz hepimiz ne zaman fırsatını bulsak yalan söyleriz" dediğinde çok şaşırmıştım. İranlılar yalanları ortaya çıktığında utanmazlar. Bir şey satmaya çalıştıklarında çok fazla para isterler, ne zaman söz verseler sözlerinde durmazlar. Kısaca bir İranlıya güvenmek imkânsızdır.

Türkler Müslümanlığın şartlarına uyarak günde beş vakit namaz kılarlar ve şarap içmezler. İranlılar ise çok az ibadet ederler ve şarap içmeyi severler. Özetle İranlıların doğru ve yanlış kavramları hakkında hiçbir fikirleri yoktur. Bu ülkede hakimler rüşvet düşkünüdür, sultanlar ise askerlere maaş ödemediklerinden halk askerler tarafından haraca bağlanmıştır.

İran yüksek dağları ve geniş ovaları olan kuru bir ülkedir. Yağmur az yağdığından akarsuları güçlü değildir, ancak İranlılar sulama kanallarıyla olan akarsuların kullanımını arttırırlar. İyi pirinç yetişmeyen bu toraklarda dünyanın en lezzetli kavunları yetiştirilir. Koyunun bol bulunduğu İran'da dağ tepe koyun sürüleriyle doludur, çobanları bu sürüleri güderken ve

kuzuları kucaklarında taşırken görebilirsiniz. Bu görüntü bize iyi Çoban yani Hz. İsa hakkında söylenen “ Kuzuları kollarının arasına topladı” sözünü hatırlatır.

Bütün çiçeklerin en güzeli olan gül İran’da bol bulunur. İnsanlar gül yapraklarını güneşte bizim saman kurutmamız gibi kuruturlar. Âdeta İran’da hava gül kokar. Bir keresinde İranlı bir şehzadenin evine kahvaltıya gittiğimde insanların gül yaprağı yığınlarının üstüne serilmiş halıların üstünde oturduklarını görmüştüm. Kuru gül yaprakları İran’da damıtılarak gül suyu yapımında kullanılırlar. İran kedileri ipek gibi tüyleri olan çok güzel hayvanlardır.

Kumaş yapmakta kullanılan en önemli üç materyal olan yün, ipek ve pamuk İran’da bol bulunur. Bu bölgede yetiştirilen koyunlardan çok yün elde edilir, ipek böcekleri için gerekli dut bahçeleri İran’ın her yanında vardır. Ovalarda yetişen pamuk İran’da kadın ve çocuklar tarafından toplanarak eğrilir.

Çamurdan yapılan evlerden oluşan köyler İran’daki sefaleti gösterirler. Yazın fakir köylüler evlerin toprak damlarında halı sererek uyurlar. Kısa olsa bile İran’da kışlar çok sert geçer. Köy evlerinin içinde bulunan bir delikte gün içi ateş yakılır, akşam ateş dışarı çıkarılarak sadece korların kaldığı deliğin üstüne bir kapak kapanır ve tüm aile bu kapağın üzerine yataklarını sererek uyurlar. İran’da fakirler kirli yırtık pırtık elbiseler giyerler, çocuklar toz ve çamur içinde domuz yavrularına benzeseler bile İranlılar çok temiz insanlardır. İran’da her köyde bir hamam bulunur.

İranlı kadınlar koyu lacivert çarşaflara bürünerek istedikleri yere gidebilirler. Çünkü bu kıyafet içinde onları kimseler tanıyamaz. Kadınlar genelde tütün ve kahve içip sefa yaptıkları hamamlarda buluşurlar. Saçlarını ve göz kapaklarını süs için boyayan İranlı kadınların pilavları ve şerbetleri meşhurdur. Kadınların sıkça yaptıkları bir şey ise mezarlık ziyaretleridir. İranlı kadınlar mezarlıkta çok uzun zaman geçirirler. Kadınlar evlerde kafesli haremlerde yaşarlar. Gece yere serdikleri yatakları sabahları yüklüklerde saklarlar.

İran’daki hanlar bir avlu etrafında çamurdan yapılmış hücrelerden oluşan rahatsız konaklama yerleridir. Hanların en konforlu odası avlu girişinde bulunur ve ilk gelen yolcu buraya yerleşir.

Bir keresinde iki hizmetkârımla beraber yorgunluktan bitkin halde bir hana gelmiştik, ancak en iyi oda dolu olduğundan soğuk ve nemli bir odada kalmak zorunda kalmıştım. Odanın kapısı olmadığından halıyla odanın girişini kapattık ve mangal yakarak ısınmaya çalıştık. Halimize acıyan İranlılar bize pazardan aldıkları üzüm ve ekmekleri getiriyorlardı, ancak bu gıdalar bize göre değillerdi. Sonunda bir İranlı bize her gün ılık süt ve yemek getirmeye başladı. Ayağa kalkabilecek hale geldiğimizde de Behzat denilen bu adam bizi evinde konuk etti. Behzat isimli bu tüccar bir Müslüman değil ateşe tapan bir Farsi'ydi.

İran'da Mekke'ye Hacca giden veya dönen hacılara her zaman rastlayabilirsiniz. Hacılar aslında hiçbir anlamı olmayan Haccın kendileri için çok önemli olduğuna inanmışlardır. Kutsal bir görevi yerine getirdiklerini sanan bu adamlar hanlarda çıkardıkları kavgalarla ünlüdürler. İran'da kendilerini kutsal sayan derviş isimli bir dilenci türü de vardır. Dervişler çok cüretkâr olup kendilerine para vermeyenleri rahatsız ederler.

İngiliz elçisinin evinin önünde para verilmeden gitmeyeceğini söyleyen dervişe elçi etrafına duvar ördürterek korkutmuş ve derviş bir daha ortalarda görülmemiştir.

İran hükümdarı kendini kral diye isimlendirir, halbuki kral unvanı sadece Tanrı'ya aittir. Mermer bir tahtta mücevherli bir kaftan içinde oturan bu adamın bulunduğu salonun her tarafı ayna kaplıdır. Kraliyet salonu çiçekli ve havuzlu bir bahçeye açılır. Burada kral zamanını şiir yazarak, avlanarak ya da hikâye dinleyerek geçirir. Kral'a hikâye anlatan kişi bir hikâyeyi iki kere anlatamaz, dolayısı ile her gün yeni bir hikâye bulmak durumundadır. Kral'ın ayrıca kendisini güldüren soytarıları vardır. Akşam saat sekizde Kral yemeğini tek başına ve altın takımlarda yer. Kral'a iki küçük oğlu ve doktoru ayakta bekleyerek eşlik ederler. Kral'a sunulan yemekler mühürlü altın kaplar içinde gelir. Mutfakta bir görevli aşçıyı yemeklere zehir katmaması için gözetler ve daha sonra yemeğin konduğu altın kabı yolda hizmetkârlar zehir katmasınlar diye mühürler. Anlayacağınız kral korku içinde ve kendi hizmetkârlarına bile güvenemeyecek bir halde yaşamaktadır.

İran'ın başkenti çorak bir ova üzerine kurulu olan Tahran'dır. Etrafındaki dağlar hava akımını önlediğinde bu şehir çok sıcak ve havasızdır. Kral'ın sarayına "Ark" denir ve çok korunaklı muhteşem bir binadır.

ÇİN

Dünyada Çin gibi bir başka ülke yoktur. Bu ülke çok az nüfusu olan İran'dan çok farklıdır. Çin puta tapanların ülkesi olup Hıristiyan İngiltere'den de çok farklıdır. Tanrı tanımaz kâfir bir ülke olmasına rağmen Çin uygar bir memlekettir. Çinliler sessiz, sakin ve çalışkan bir millettirler. Çin'de elinizde bir saatle caddenin köşesinde dursanız ve saatin her tıklayışında bir Çinli önünüzden geçse, tüm Çin nüfusunu saymak on iki yılınızı alacaktır, çünkü Çin'in nüfusu üç yüz altmış milyondur. Dünyadaki bütün insanlar toplansa her üç kişiden biri Çinli olurdu. Bu büyük ulusun Tanrı'yı ve onun Oğlu'nu bilmemesi ne kadar üzücüdür. Nüfusun fazla olmasına karşın bu ülkede yeterli gıda yoktur ve bu nedenle insanlar yarı tok yaşarlar.

Çin'de fakirlerin pirinçten başka yiyecek sudan başka içecek bir şeyleri yoktur. Pirince sadece biraz domuz ya da balık eti karıştırırlar. Bu ülkede fare, yılan, solucan, kedi ve köpek etleri de domuz eti kadar makbul kabul edilir ve onun kadar pahalıya satılır.

Bir gün bir Çinliyle yemek yerken yediğim etin ne olduğunu anlamak için tabağımı göstererek, "Meeee, meeee" diye koyun sesleri çıkardım. Çinli bana bakarak, "Havvv, havv" dedi. Daha sonra ne yaptığımı şimdilik anlatmak istemiyorum.

Çin'de fakir insanlar yemek bulamazken zenginler için yemekler çok uzun sürer. Daha bir konuk son yemek ne zaman gelecek diye düşünürken evdeki hizmetkârlar bir biri ardına yemekler getirirler. Yemekler tabakta değil çanaklar içinde ve etler çorbanın içinde yüzer vaziyette sunulur. Çin'de çorba içmek için kaşıklar bulunsa da yemeklerde çatal ve bıçak kullanılmaz. Onların yerine yemek çubukları küçük maşalar gibi kullanılıp lokmalar ağza götürülür. Çinliler kuş yuvası yemekten de hoşlanırlar, ancak bu yuvalar çöplerden ve kilden yapılmış saksağan yuvaları değil bir çeşit sakızdan yapılmış kırlangıç yuvalarıdır. Bu sakız kuşun ağzından salgılanır, parlak ve şeffaftır. Bu yuvalar bizim jölelerimiz gibi çok besleyicidirler.

Çinliler hiçbir şeyi soğuk sevmediklerinden şaraplarını bile sıcak içerler. Çin şarapları üzümden değil pirinçten yapılır ve kadehle değil küçük

kâselerde içilir. Çay Çin'den çıkmıştır ve bu ülkede en sevilen içecektir. Çay bitkisi tepelerde gül gibi küçük beyaz çiçekleri olan bir çalıdır. Çayın yaprakları elle toplanır ve kızgın saçta pişirilir. Çinliler ürettikleri çayın hepsini kendilerine saklamazlar, bir kısmını kutulayıp uzak diyarlara gönderirler. İngiltere ve Rusya'da her evde çay içilmesi bu nedenledir. Bazı fakir Çinliler çay yaprağı alacak paraları olmadığından onun yerine eğrelti otu yaprağı kullanırlar. Çinliler, biz İngilizler gibi çay hazırlamazlar. Onların çaydanlıkları, sütlükleri veya şekerlikleri yoktur. Çinliler çay hazırlarken birkaç çay yaprağını bir kaba koyarak üstüne sıcak su eklerler ve hazır olana kadar kabın üstünü örterler.

Çinliler Asya'da yaşayan diğer insanlara benzemezler. Türkler ve Araplar güzel ve yakışıklı insanlarken Çinliler çirkin, zavallı yaratıklardır. Çinlilerin nasıl göründüklerini çay kutularının üzerinde görebilirsin, çünkü Çinliler kendi resimlerini yapmayı çok severler. Genelde Çinlilerin deri rengi sarıdır ancak evlerde yaşayan hanımların renkleri güneş görmediklerinden daha açıktır. Çinlilerin siyah saçları, küçük siyah gözleri, geniş yüzleri, basık burunları ve çıkık elmacık kemikleri vardır. Boyları kısadır ve zengin erkekler şişman olduklarından tüm Çinli erkekler şişman olmak isterler.

Çinli erkeklerin bellerine kadar uzanan saç örgüleri dışında kafaları kazınmıştır ve başlıklarını hiç çıkartmazlar. Çinli erkekler koyu mavi uzun kollu uzun cübbe giyerler. Ayakkabıları her zaman beyaz, uçları kıvrık çirkin şeylerdir.

Çinli kadınlar erkekler gibi cübbe giyerler, fakat saç stillerinden, küçük ayaklarından ve uzun tırnaklarından ayırt edilebilirler. Saçları toplanmıştır ve yapay çiçeklerle ya da altın kuş takılarıyla süslenmiştir. Ayakları beş yaşındaki çocuğun ayağından büyük değildir, çünkü Çin'de bir kız beş yaşına geldiğinde ayakları küçük kalması için bağlanır. Bütün çocukluğu boyunca acı çeken kadınlar büyüdüklerinde parmak uçlarında dolaşıyor gibidir. Çinli kadınlar yürürken geminin denizde yalpaladığı gibi yalpalarlar ve bu kadar küçük ayaklarla doğru dürüst yürüyemezler. Çinliler bu küçük ayaklara hayran olacak kadar aptaldırlar ve onlara "Altın Leylaklar" derler. Kadınların parmak tırnakları çok az görünür. Çinli bir hanım ellerini elbisesinin yeni altında saklar fakat sol elin tırnakları o kadar uzundur ki kuş pençesi gibi gözükür. Sağ elin tırnakları müzik çalmak, dokuma yapmak, ipek dokumak için kısa tutulur.

Beyefendiler küçük parmaklarının tırnaklarını uzatmaktan gurur duyarlar, çünkü bu onların fakirler gibi beden işlerinde çalışmadıklarını gösterir. Çin’de erkekler kolye takar ve yelpaze kullanırlar. Çin’de en tutulan renkler kadın ve erkekler için siyah, koyu lacivert veya mordur. Kadınların bazen pembe ve yeşil giydikleri de olur. Önemli insanlar kırmızı giyerlerken kraliyet ailesi her zaman sarı rengi kullanır. Çin’de beyaz sadece yas döneminde giyilir. Anne ve babasını kaybedenler üç yıl boyunca beyaz giyerler.

Çin’de evlerin önüne asılan fenerler ipekten yapıldıklarından ışıkları loştur ve üzerlerinde ev sahibinin isimleri yazılıdır. Evlerin bahçelerinden başlayan geçitler pek çok odanın bulunduğu avluya açılır. Çin’de pek çok sıcak iklim ülkesinde olduğu gibi oda kapısı bulunmaz onun yerine perdeler kullanılır. Çin mobilyaları Türk ve İran mobilyalarından çok farklıdır. Çinliler bizim gibi sandalyelere otururlar ve bizim gibi yüksek masaları vardır, hatta bizim gibi yataklarda yatarlar.

Çinliler resimler yerine odalarını fenerlerle, sözlerin yazılı olduğu satenlerle, kitaplıklarla veya porselen küplerle süslerler. Çin’de kışın ısınmak için soba veya ocağa gerek duyulmaz. Kışın güneye bakan pencerelere vuran güneş odaları ısıtır, yazın ise hava zaten sıcaktır. Çinliler kışın üst üste ısınıncaya kadar giyinirler. Ancak kışların soğuk geçtiği kuzey Çin’de yatak odaları alttan bir ocakla ısıtılır ve bütün aile orada uyur.

Çin evleri bizimkiler gibi çok katlı değildir. Kasabalarda zemin katının üstünde bir kat daha bulunsa da köy evleri tek katlıdır. Bir Çinlinin köy evi bizim yazlıklarımız gibi küçüktür ve evler birbirlerine koridorlarla bağlanırlar. Bu evlerin birinin ortasında bir havuz bulunur ve bu havuzun üzerinde de bir köprü vardır. İngiltere’de cam fanuslar içinde beslediğimiz balıklar Çin’den gelirler ve Çin evlerinin havuzlarında bulunurlar. Çin evlerinin bahçe duvarlarına büyük kafesler yerleştirilir. Bunların içinde gümüş sülün, leylek, tavus kuşu hatta karaca beslenir. Çin bahçelerinde ipek böcekleri için genelde dut ağaçları bulunur. Bu kurtçukları beslemek evin hanımlarına zevk verir. Yalnızca çok sessiz insanlar bu kurtçuklara bakabilir, çünkü yüksek bir ses ipek böceklerinin ölmesine sebep olur. Benzer şekilde altın ve gümüş balıkları da yüksek sese dayanamazlar.

Çin’deki her büyük evde “Ataların Salonu” denen bir oda bulunur. Burada tüm aile, ölmüş olan anne ve babalara, büyük anne ve büyük babalara hatta

çok önce yaşamış diğer atalarına tapınır. Bu Atalar Salonunda resim yoktur fakat isimler yazılı tabletler vardır. Aile bu isimlerin önünde eğilir ve tütsü, altın varak yakar. Bu kadar akıllı bir milletin bu kadar aptalca bir âdeti olması şaşırtıcıdır.

Uzun zaman önce yaşamış olan Konfüçyüs adındaki bir adam çok akıllı ve bilge biri olarak çocukluğundan beri diğer çocuklarla oynamaktansa oturup düşünmekten zevk alırdı. On dört yaşındayken Nuh peygamberin zamanından biraz sonra yazılmış olan çok eski kitapları okumaya başladı. Bu kitaplarda Nuh peygamberin çocuklarına söylemiş olabileceği çok akıllıca sözler buldu. Çinliler bu bilgece kitapları okumayı bırakmışlardı ve her geçen gün biraz daha aptallaşıyorlardı. Konfüçyüs büyüdüğünde Çinlileri bu kitapları okumaya ikna etmeye çalıştı. Konfüçyüs yüksek alınlı, siyah uzun bir sakalı olan uzun boylu bir adamdı. Konfüçyüs gerçek Tanrı'yı bilseydi Çinlilere ne büyük iyilik etmiş olurdu, ama o sadece onları bu dünyada mutlu etmeye çalıştı. Bu adamın kendisi de öbür dünya hakkında hiçbir şey bilmediğini itiraf etmiştir. İnsanların anne-babalarına saygı göstermeleri yönünde çok kıymetli öğütler vermiştir, fakat onlar öldükten sonra onlara ibadet etmeleri konusunda kötü bir âdet yaratmıştır.

Konfüçyüs pek iyi biri değildi çünkü gerçek Tanrı'yı sevmedi, pek düzgün davranmıyordu ve eşine karşı çok kabaydı. Birçok zengin ve güçlü insan Konfüçyüs'e pek iyi davranmadı ve o çok fakir yaşadı. Ölürken çok mutsuzdu çünkü nereye gittiğini bilmiyordu. Ölürken şöyle dedi "Krallar benim öğütlerimi izlemeyi ret ettiler. Bu dünyada bir işe yaramıyorsam en iyisi dünyayı terk etmek olacaktır." Ölür ölmez insanlar ona büyük saygı göstermeye başladılar, hatta ona ibadet eder hale geldiler. Ölümünden iki bin yıl sonra bugün her büyük şehirde onun onuruna bir tapınak bulunuyor ve ona hayvanlar kurban ediliyor. Onun soyundan gelen binlerce insan bulunuyor ve Konfüçyüs'ün çocukları olarak büyük saygı görüyorlar.

Çin'de Konfüçyüs öğretisinden başka bir din daha vardır ve bu ondan da kötü bir inanç sistemidir. Konfüçyüs'ün yaşadığı yıllarda yaşamış olan yalancı La-on-tzee insanları çok mutlu edebileceğine inandırmıştı. Onlar için yapacağı üç şey olduğunu söyledi; birincisi taşı altına çevirerek onları zengin yapmak, ikincisi onlara vereceği tılsımlarla onları ateşin yakmasını ve kılıcın kesmesini önlemek, üçüncüsü hazırlamayı bildiği bir iksirle onları ölümsüz yapmak. Bu adam büyük bir yalancı olmasına rağmen hâlâ

insanlar ona inanmaktalar. Şu anda La-on-tzee'nin rahipleri yılda bir kez canlarının yanmadığını göstermek için kızgın korların üstünde yürürler. Bu inancın ismi "*Tao*"dur. Tao sebep demektir. Bu dine aslında delilik demek daha doğru olurdu.

Çin'deki üçüncü din Budizm'dir. Buda Fo adındaki bir tanrıya dönüştüğünü iddia eden bir adamdır. Bu adam La-on-tzee'den daha berbat bir yalancıdır. Buda insanları hiçbir şey düşünmeyerek mutlu etmeye çalışır. Buda'nın dokuz yıl başka hiçbir yöne bakmaksızın bir duvara bakarak sonunda mutlu olduğu anlatılır. Buda'nın yalancı rahipleri insanlara Buda'nın ismini milyonlarca kez tekrarlayarak mutlu olmalarını öğütlerler, ancak şimdiye kadar bu yöntemle mutlu olan bir kişiye rastlanmamıştır. Buda rahipleri öldüklerinde ruhların bedenlerini terk edip başka bedenlere geçeceğini iddia ederler. Bu fikir ölmekte olan insanı perişan eder.

Budistlerin insanlardan yardım toplamak için birçok numaraları vardır. Örneğin bu rahipler ölülerin ruhlarının aç olduğunu ve onlar için yılda bir kez ziyafet vermenin doğru olduğunu söylerler. Ziyafette masalar yerleştirilir ve üstüne yemekler konur. Kimsenin yemekleri yediği görülmez ya da yemekler eksilmez, ama rahipler hayaletlerin yiyeceklerin ruhlarını yediğini iddia ederler. Ruhların işini bitirdiği söylenince halk yemekleri alıp evine götürür tabi rahipler de paylarını alırlar. Ölülere yemeğin haricinde yaldızlı kâğıtlar yakılarak para da sunulur. Giysi sunumu ise elbise şeklinde kesilmiş olan kâğıtların yapılıp yakılmasıyla, evlerin sunumu ise küçük bebek evlerinin yakılmasıyla yapılır.

Düzenbaz rahipler örneğin fakir bir kadının evinin önüne giderek ağlarlar ve kadının ördeklerinin aslında onların anne ve babalarının ruhlarını taşıdıklarını söyleyerek isterler. İnanç açısından kadın ördekleri rahiplere verince de bu üçkâğıtçılar hayvanları keserek yerler. Budist rahipleri tıraşlı kafalı ve siyah giysiler giyerken Tao'cu rahipleri saçlarını tepelerinde toplarlar ve kırmızı cüppe kullanırlar. Konfüçyüs dininde ise rahip yoktur.

Çin'deki bütün dinler kötüdür, fakat Konfüçyüs öğretisi en az saçma olanıdır. Tao insanlara deli gibi davranmalarını öğütlerken, Buda onlara salak gibi davranmalarını salık verir. Konfüçyüs ise onlara bilgece ama ruhsuz davranmalarını öğretir.

Dünya'da Çin İmparatoru kadar tebaası olan hiçbir imparator yoktur. Çin İmparatorunun yönettiği insan sayısı Rus İmparatorunun tebaasının altı katıdır. Ayrıca hiçbir tebaa Çin imparatoru kadar onurlandırılmaz ve adeta kendisine tanrı gibi tapılır. Ona "Cennetin Oğlu" ve "On bin Yıl" denir, fakat o da herhangi bir insanoğlu gibi ölümlüdür. İmparatorluk simgesi kendini şeytan gibi tanrı ilan eden adama uygun olarak ejderha olarak belirlenmiştir.

Çin'de imparator "İnsanların babası" olarak bilinir ve kendisi de ne zaman ülkesinde açlık veya salgın hastalık çıksa sarayına kapanır, halkı için üzülür ve bu şekilde tebaasının sevgisini kazanır.Yılda bir defa büyük imparator bir tarla parçasını sürerek biraz mısır eker ve insanlarını çalışkan olmaya

teşvik eder. İmparatoriçe ise kadınlara örnek olmak için yılda bir defa ipek böceklerini besler. İmparator ve tüm akrabaları sarı elbise giyerler.

Fakat bu ülkede imparatorun akrabaları değil çok okuyan ve bilenler saygı görür. Önemli bir insan olmak isteyen herkes gece gündüz ders çalışır. Kitap okurken uyumak istemeyen bir kişi kendini örgülü saçından tavana bağlar ve başı uykudan kitapların üstüne düşünce uyanmasını sağlar. Bu kadar okumalarına rağmen Çinlilerin çoğu Konfüçyüs'ün kitaplarını okur, yani Tanrı'nın sözlerinden haberdar değillerdir. Bu yüzden Çinliler hâlâ aptaldırlar.

Her kasabada bilge sayılmak isteyen insanların yılda bir kez toplandığı büyük bir salon bulunur. Kendilerinden hatasız yazı yazmaları istenen bu kişilerden başarılı olanlara onurlu bir unvan verilir. Bu kişiler bir başka yıl bir başka büyük salonda yine yazı yazarak imtihandan geçerler. Sonunda en bilge olanların "mandarin " olmalarına izin verilir. Mandarinler kasabaları yöneten bilge kişilerdir. En bilge mandarinler imparatorun danışmanları olurlar. Bunlardan üç tane vardır ve imparatordan sonraki en önemli insanlardır. Mandarin olmak bir Çinlinin kazanacağı en büyük onurdur. Çin'de fakirlerin hepsi Budist olmasına karşın mandarinlerin hepsi Konfüçyüs öğretisine bağlıdırlar.

Çin'de bir zamanlar çok bulunan aslanlar aşırı avlanmaktan dolayı yok olmuşlardır, ancak sınırlara yakın ormanlarda hâlâ kaplanlar ve ayılar yaşar. Çinliler yakaladıkları vahşi kedileri yerler ancak yumuşak tüylü, sarkık kulaklı kediler zengin hanımlar tarafından süs hayvanı olarak beslenirler.

Çin'de evleri korumak için tutulan köpekler bazen kesilerek yenir. Bu hayvanlar sürekli pirinçle beslendiğinden etleri bizim köpeklerimizden daha lezzetlidir. Hisli hayvanlar olan köpekler, kasap bir tanesini kesmek için yakaladığında kasabın etrafında yalvarıp havlayarak dolaşırlar. Domuz, Çinlinin başyemeğidir ve Çin'de çok az yemek israf edildiğinden bu hayvanlar her şeyle beslenebilirler. Çin'de ağaçlar için çok az yer olduğundan çok az kuş bulunur. Buradaki en önemli kuş kırlangıçtır. Çin'de yükleri taşımak için eşek veya atlar değil insanlar kullanılır. Beyefendiler bir tahtırevanda iki kişi tarafından, mandarinler ise dört kişi tarafından taşınırlar. Tabii ki imparator atla dolaşır.

En büyük şehir olan Pekin kuzeydedir ve imparatorluk sarayı bu kentte bulunur. Pekin'de bahçeler çok büyüktür, içlerinde tepeler, göller ve korular

bulunur. İmparatorun akrabalarının evlerinin etrafları yüksek duvarlarla çevrilidir.

Çin'in ortasında bulunan Nankin en entelektüel kenttir. Bu kentte tuğladan yapılmış dokuz odası olan ve 200 ayak yüksekliğinde Çin Kulesi vardır. Bu kule bir Budist tapınağıdır ve Buda idolleri ile doludur.

Güneydeki Kanton Çin'in en zengin şehridir ve çok kalabalıktır. Yaşamak için yer bulamayan insanlar su üzerindeki teknelerde yaşarlar. Bu insanların birçoğu karada bir gece bile uyumamışlardır. Teknelerden suya düşen çocuklar boyunlarına bağlı iple derhal yukarı çekilirler. Uzun zamandır Çinliler yabancıların şehirlerine girmesine engel olmuşlardır. Birçok yabancı gemi çay ve ipek almak için Kanton'a gelmiş fakat şehre girmeleri yasak olduğundan yakındaki küçük bir adada Makao adlı bir şehir kurmuşlardır. Son zamanlarda Çin imparatoru Şanghay, Ning-po, Fo-cho, Maoy ve Hong Kong adındaki beş limana yabancıların girmesine izin vermiştir. Son liman olan Hong Kong Kanton yakınındaki bir adadır ve İngilizler orada Viktorya adlı bir şehir kurmuşlardır.

Çin'deki büyük nehirlerden birinin ismi Yang-te sang veya "Okyanusun Oğlu" dur ve bu akarsu Asya'daki en büyük nehirdir. Diğer büyük nehir ise Sarı Irmak'tır. Bu nehre sarı rengini suya karışan kil vermektedir. Çin'de tekneler ve balıkçılarla kaplı pek çok büyük göl bulunur. Evcilleştirilen balıkçıl kuşları efendileri için suya dalarak balık avlarlar.

Çin'de iki büyük nehri birleştirerek Pekin'den Kanton'a seyahati mümkün kılan Büyük Kanal bir harikadır. Çin Seddi belki Büyük Kanal'dan daha harikadır ancak onun kadar yararlı değildir. Bu duvar kuzey Çin'de Tatarları ülkeden uzak tutmak amacıyla yapılmıştır. Toplam uzunluğu 1500 mildir, yüksekliği 20 ayak, genişliği ise 25 ayaktır. Çin'de bu büyük duvar boyunca nöbet tutacak asker bulunmadığından Tatarlar Çin'e saldırılarını sürdürmüşlerdir. Aslında Çin imparatoru da bir Tatardır ve eşinin ayakları Çinli hanımlar gibi küçük değildir.

Saçlarını uzatıp tepede toplayan Çinlileri kafalarını kazımaya zorlayan Tatarlardır. Birçok Çinli kafalarını kazımaktansa kaybetmeyi seçmişlerdir.

Çinlilerin çok zeki olduklarını itiraf etmek gerekir. Matbaa makinesini, barutu kullanmayı ve mıknatısı ilk kez Çinliler bulmuştur, ancak bize

bunların nasıl kullanılacağını öğretmemişlerdir. Diğer taraftan Çinliler bize ipek ve porselen yapmayı öğretmişlerdir.

Çince gibi başka bir dil yoktur. Bu dilde kelimeleri yazmak için harfler yerine her kelime için bir resim kullanılır. Çinliler yazı yazmak için kalem yerine fırça ve mürekkep taşı kullanırlar. Çinlilerin "dört kıymetli şey" dedikleri mürekkep, fırça, mürekkep taşı ve sudur. Çinliler yazı yazmayı çok sevdiklerinden bunları değerli bulurlar. Çin'de okul hocalarına büyük saygı gösterilir ancak okullar Türkiye'deki gibi çocuklardan çok papağanlar içindir. Yalnız Çin'de çocuklar Türkiye'deki gibi bağdaş kurup yere oturmaz, sıralarda otururlar. Önce kelimeleri yazmasını öğrenirler sonra dersleri akıllarından tekrar ederler.

Çinliler bambu sopadan korktuklarından çok uysal ve düzenlidirler. Mandarinler suçluları çoğu zaman yere serip bambu sopayla otuz vuruş verirler. Ama tahta boyunduruk cezası bambu sopadan daha kötüdür. Bu insanın kafasının ortasından geçirildiği büyük ağır bir tahtadır. Tahta boyunduruklu mahkumlar her sabah hapisten çıkarılıp herkesin onları görebileceği duvara zincirlenirler. Bu adamlar ellerini boyunduruktan ötürü ağızlarına götüremediklerinden yemek yiyemezler, ancak bazen duvara zincirli mahkum babasını besleyen oğullara rastlanır. Ayrıca işi mahkumları beslemek olan kişiler de vardır. Büyük suçlar için suçlu boğulur ya da kafası kesilir.

Bir Çinli'nin karakteri önce pek anlaşılmaz. Konuşma tarzından Çinlilerin mütevazi olduğu söylenebilir, çünkü Çinliler konuşurken kendileri için "değersiz kişi," "aptal adam" oğulları için de "köpeğin oğlu" diye bahsederler. Bu sıfatları mütevazilik amacıyla söyleyen bir Çinliye "kötü adam" diye hitap ederseniz çok üzülür ve kırılır. Çinliler arkadaşlarını mutlu etmek için onları "değerli amca", "onurlu kardeş" şeklinde çağırırlar. Çinliler ülkeleri ile gurur duyarlar ve kendi ülkeleri gibi başka ülke olmadığına inanırlar. Ülkelerine "Cennet veya Göksel İmparatorluk" derler. Çinliler yabancılara maymun şeytana bakar gibi bakarlar. Çocuğuna "İşte bir yabancı şeytan (veya Fan Quei)" diyen kadınlara sokaklarda rastlayabilirsiniz. Çinliler İngilizleri çok çirkin bulur ve onlara "Kırmızı saçlı millet" derler.

Çinlilerin çalışkan olduğunu söylemek gerekir, çünkü bu insanlar çalışmazlarsa açlıktan ölürler. Fakir bir Çinli sabahtan akşama kadar dizine

kadar suyun içinde pirinç tarlasında akşam biraz pirinç ve birkaç patates için çalışır. Kadınlar ise çok tembeldirler ve kışın sabahları çok geç kalkarlar.

Dansın bilinmediği Çin'de erkekler çocuklar gibi uçurtma uçururlar. Çinliler çok bencil ve vurdumduymazdırlar. Şehrin ortasında açlıktan ölen dilencilere kimse aldırış etmez, hatta utanmadan yakınında kumar oynarlar. Çinlilerin, bir insan evde ölürse evin hayaletlerden temizlenmesi gerektiğine inançları vardır. Bu yüzden çoğu zaman bu zahmetten kurtulmak için fakir insanlar ölmekte olan akrabalarını ölmeye sokağa bırakırlar!

Ancak genelde oğullar ebeveynlerine çok saygı gösterirler. Babalarının tabutunu evde üç ay saklarlar hatta tabutun yanında üç yıl uyuyan evlatlar bile vardır. Akrabalar birbirlerine çok nazik davranırlar, çünkü "Ataların Salonu"'unda bir arada aynı kişilere ibadet ederler. Para biriktirmek için beraber yaşarlar ve yüz kişi aynı masada yemek yerler.

Çinliler çayı şaraba tercih ederler ve kentlerde çay salonları bulunur. Ancak son zamanlarda Çinliler afyon içmeye başlamışlardır. İçtikleri beyaz afyon çiçeğinden yapılan siyah topların suyudur. Çinlilerin bunları alması yasak olmasına rağmen İngilizler gizlice Çinlilere afyon satarlar. Çin'de birçok afyon salonu vardır. Bu salonlarda yastıkların üzerine uzanmış afyon dumanı soluyup ağızlarından afyon dumanı üfleyen Çinlilere rastlanır. Afyon içenlerin avurtları çöker, elleri titrer, kısa zamanda yaşlanıp aptal ve hasta olurlar.

Çin'de pek çok misyon bulunur ve daha fazlası da gereklidir. Misyonerler Çin'i baştan başa dolaşarak *İncil* dağıtırlar. İngiltere'de bir bebeği öldürmek cinayet sayılsa da Çin'de bu olağan bir şeydir ve sokaklarda pek çok bebek cesedine rastlayabilirsiniz. Çinliler hâlâ kendilerini iyi insanlar olarak görürler. Fakat yaşlı, fakir bir adama öldüğünde nereye gideceğini düşündüğünü sorarsanız gülerek "Tabiî ki Cehenneme" der. Böyle düşünmesinin sebebi fakir olduğundan tanrılara verecek parası olmamasıdır. Bütün zenginlerin ise cennete gideceği beklenir. Özellikle Mandarinler cennete gideceklerini düşünürler.

Budist dininin Çin'e giriş yolu ilginçtir. Bir Çin imparatoru Konfüçyüs'ün bir kitabında şu cümleyi okumuştu "Gerçek kutsal kişi batıda bulunacaktır." Bu cümle üzerine çok düşündü ve bunun rüyasını gördü. Bu rüyadan çok

etkilenip batıya gerçek dini bulmak üzere iki temsilcisini gönderdi. Bunlar Hindistan'a vardıklarında Buda'ya tapan birçok insan buldular. Buda 1000 yıl önce Hindistan'da doğmuş sapkın bir insandı. Çinli temsilciler Buda hakkında anlatılan bütün o saçma hikâyelere inandılar ve Çin'e Buda hakkında yazılmış bir kitabı beraberlerinde getirdiler.

HİNDU ÇİN

Bu ismi duyan herkes bu ülkenin Çin'e benzediğini düşünür ve gerçekten de öyledir. Oraya gittiğinizde birçok âdetleri size Çin'i hatırlatacaktır. Yemeğinizi tabak yerine küçük taslarda ve çatal bıçak yerine çubuklarla yemek, ekmek yerine pirinç yemek, üzüm şarabı yerine pirinç şarabı içmek zorunda olacaksınız.

Ama Hindu Çin'de Çin'deki bütün âdetleri bulmazsınız. Örneğin burada kadınların normal ayaklarla serbestçe dolaştıklarını ve ayaklarının Çin'in "altın leylakları" gibi bağlanmadığını görürsünüz. Bu bölgede insanlara Çin'deki gibi sert davranılmaz. Dayak burada Çin'deki kadar yaygın değildir, ancak insanların davranışları da Çin'deki kadar iyi değildir.

Bu bölgede insanlar Çinlilerden çok farklıdırlar. İnsanlar burada neşeli, konuşkan ve sosyal kişilerdir. Ancak yemek, içmek alışkanlıkları açısından bölge insanları Çinlilere benzerler. Bu insanlar büyük ziyafetler vermeyi severler, hatta bazen yüz konuğun ve yüz çeşit yemeğin olduğu ziyafetler verirler. Böyle ziyafetler veren bir insanın çok cömert olduğu düşünülür. Hindu Çin'de kimse yalnız yemek yemeği düşünmez ve herkes etrafındakilerden kendisine katılmalarını ister. Çünkü burada yemeğini

paylaşmak istemeyen insanların çok kötü olduğu düşünülür. Ama bölge insanları sürekli hediye için dilenirler ve istediklerini alamazlarsa çalarlar.

Büyük nehirlerle sulanan bu ülke verimli ve güzeldir. Yüksek dağlardan doğan bu nehirler çoğu zaman taşarak insanların ve hayvanların boğulmasına neden olurlar. Bu ülkenin çayırları çok boldur ancak ineklerinden yararlanılmaz, çünkü bu insanlar ineklerin sağılmasının kötü olduğunu düşünürler. Hiçbir ülkede bu ülkedeki kadar büyük ve güçlü filler yoktur. Bu hayvanlar o kadar güçlü ve büyüktürler ki sırtlarında on üç kişiyi aynı anda taşıyabilirler.

Bu ülkede de Çin’de olduğu gibi putlar vardır ve: Çin’de olduğu gibi Buda veya Fo’ya ibadet edilir. Bu putlar bazen yüksek ağaçların tepesinde saklanır ve rahipler hediyeler sunmak için bu ağaçlara merdivenler dayarlar.

TONKİN-KAMBOÇYA

Bu iki krallık Hindu Çin kralına aittir ama Tonkin, Kamboçya ve Hindu Çin, Çin’e vergi öderler ve bu yüzden fethedilmiş ülkeler olarak kabul edilirler. Bu ülkelerde yaşayanların birçok âdetleri Çinlilerinkilere benzer. Bu bölgede pek çok insanın yaşadığı şehirler bulunur, fakat bu ülkeler hakkında İngiltere’de çok az şey bilinir.

HİNDİSTAN

Hindistan kelimesinin anlamı “siyah yerdir.” Farsçada “hind” siyah “istan” ise yer anlamına gelir. Tahmin edebileceğiniz gibi Hindistan insanları koyu renklidir ama tam siyah değillerdir hatta bazı hanımların rengi açık kahverengidir.

Hindistan büyük bir ülke olmasına rağmen imparatoru yoktur ve İngiltere adındaki küçük bir ülkeye aittir. İngilizler bu ülkeyi yavaşça ele geçirmişlerdir. İngilizler buraya ilk geldiklerinde Mogullar denen Müslüman insanları buldular. İngilizler Mogulları yenerek ülkenin efendisi oldular. İngilizlerin ele geçiremediği dağlar arasında küçük bir ülke olan Nepal vardır. Kuzeydeki dağ sırası dünyanın en yüksek dağları olan Himalayalardır. “Him” veya “hem” kelimesi kar anlamına gelmektedir ve gerçekten de bu dağlar karla kaplıdır.

Himalaya’lardan kaynaklanan büyük bir nehrin ismi ise Ganj’dır. Bu akarsu birçok ağızdan denize dökülür fakat bu ağızlardan sadece bir tanesi gemilerin işleyebileceği kadar derindir ve diğerleri kumla kaplıdır. Ganj’ın bu derin kolunun adı Hoogley’dir. İlk İngiliz şehri Hoogley’in kıyısında kurulan Kalküta’dır. Bu ticaret şehrinin ismi korkunç bir put olan “Kal”’dan gelmektedir. Vali ve pek çok zenginin saraylarının bulunduğu Kalküta şu anda çok büyük bir şehirdir. Hatta bu kent “saraylar şehri” diye isimlendirilir. Hindistan’ın öteki yanında ise diğer büyük nehir İndus bulunur. Bu nehir yüzünden Hindistan “India” veya “East Indies” (Doğu Hint) ismini almıştır.

Kalküta Bengal adındaki büyük bir ovanın üstünde kurulmuştur. Bu ovanın üstünde pek çok köy dağınık halde yayılmıştır. Uzaktan ağaçların arasında olduklarından İngiliz köylerinden güzel gözükürler ancak yaşamak için çok kötü yerlerdir. Köylerdeki kulübeler insanları barındırmak için çok küçüktür ve fırtınaya dayanıklı değillerdir. Penceresiz kulübelerin içinde döşeme veya mobilya bulunmaz, sadece kullanmak için su bulunan bir büyük küp, içme suyu için daha küçük bir küp, elbiseler için bir sepet, birkaç toprak kap kacak, birkaç bakır kap kacak ve bir döşek bulunur. Bir Hindu eğer döşeğini koyacak bir tahta somyası, elbiselerini koyacak tahta

kilitli dolabı varsa çok zenginden sayılır, evi ise iyi döşenmiş bir ev olarak kabul edilir.

Köylerden geçerken bir grup erkeğin ağacın altında oturup çubuk içerken ve çıplak çocukları ise tozun toprağın içinde yuvarlanarak oynarken görebilirsiniz. Bu köylere kemik veya yiyecek aramak için aç köpekler ya da çakallar gelir ama çocuklar bu hayvanlara o kadar alışıktırlar ki onlardan korkmazlar. Havada gözlerine yiyecek bir şeyler kestirmeye çalışan kargalar fırsat bulduklarında çocukların elinden yiyeceklerini kaparlar.

Hindistan'da her köyde küçük bir tapınak ve içinde bir put ile bu putu uyutmakla görevli rahip bulunur. Puta sunulan yiyecekleri bu rahip kendi yer. Zavallı insanlar put için yiyeceği çiçeklerle beraber tapınağın kapısına koyarak sunarlar.

Hinduların görünüşü güzeldir, hatları düzgün, dişleri beyaz ve bakışları yumuşaktır. Kadınların ipek gibi yumuşak uzun siyah saçları vardır. Kadınlar saçlarını başlarında toplarlar ve çiçeklerle süslerler. Kadınlar vücutlarına sari denen uzun beyaz bir kumaş sararlar. Bu kumaş süsleri hariç kadınların her yerini örter. Hintli kadınların kollarında değişik renklerde bilezikler, el ve ayak parmaklarında gümüş yüzükler, kulaklarında ve burunlarında altın halkalar vardır.

Hintli erkekler üstlerine genelde ketenden yapılmış bir kumaş atarlar veya vücutlarının etrafına bu kumaşı dolarlar. Erkeklerin başlarında sarık, ayaklarında ise sandaletler vardır. Hindistan'da kadın ve erkeklerin giysilerinde genelde beyaz, pembe veya kırmızı kenarlı beyaz kumaşlar kullanılır.

Hindistan'da en yaygın yiyecek köri ile tatlandırılmış pilavdır. Köri çeşitli otlar, baharatlar ve yağ ile yapılmış bir karışımıdır. Fakir insanların köri ve pirinç alacak paraları olmadığından onlar tahıl pilavları yerler. Hindular sığırlara taptıklarından zengin Hindular koyun eti yerler. Bir başka sevilen yiyecek ise bir çeşit tereyağı olan "ghee"'dir. Hintliler bu yağı deriden şişelerin içinde köri ile karıştırmak için saklarlar.

Hindistan'da en çok tüketilen içecek su olmasına rağmen İngilizlerden görerek alkol içen Hintlilere de rastlayabilirsiniz.

Hindistan'da İngiltere'de olmayan pek çok güzel ağaç ve meyve yetişir. Büyük yapraklarıyla palmiye ağacı Hindistan'ın gururudur. Palmiye

yaprakları evlerin damında, şemsiye olarak, yatak olarak, tabak olarak hatta yazı yazmak için kâğıt olarak Hindular tarafından kullanılır.

Hindistan’ın en ilginç ağacı banyan ağacıdır, çünkü bu ağaçlardan bir tanesi büyüdüğünde yüzlerce ağaca dönüşür. Dalları toprağa değen bu ağaç yeniden köklenerek çoğalır ve yeni ağaçlar eskileriyle birleşirler. Yaşlı banyan ağaçları toplanmak için insanlara gölge yaparlar. Bu ağaçların dalları altında yetmiş bin kişi toplanabilir.

Hindistan’da yetişen bir çeşit ot olan bambu dört metre yüksekliğe ulaşır ve odun gibi sert olur. Bambunun gövdesinin içi boştur ve su borusu, evlerde direk veya yük taşımak için kullanılır.

Hindistan’daki en hoş meyve mangodur. Görünüşü armuta benzeyen bu meyvenin tadı armuttan farklıdır. Hindistan iklimi armut, üzüm ve portakal yetiştirmek için çok sıcaktır. Bu ürünler sadece yüksek tepelerde yetişirler. Hindistan’ın başlıca ticari ürünleri pirinç ve pamuktur; pirinç yemek için, pamuk ise dokumacılıkta kullanılır. Bu ürünlerden büyük miktarda İngiltere’ye yollanır.

Hindular için aralarında maymun ve yılanların da olduğu 330 milyon tanrı vardır. Bunların tümümün isimlerini bilen Hindu yoktur. Hindular için baş tanrı Brahma’dır ancak kimse ona ibadet etmez. Hindistan’ın hiçbir yerinde Brahma’nın heykeli bulunmaz. Hintliler onun çok yüce ve her zaman bir çeşit uyku halinde olduğuna inanırlar. Başlıca tanrıların isimler aşağıdaki gibidir:

1. Yaratıcı, Brahma
2. Koruyan, Vişnu
3. Yok eden, Şiva

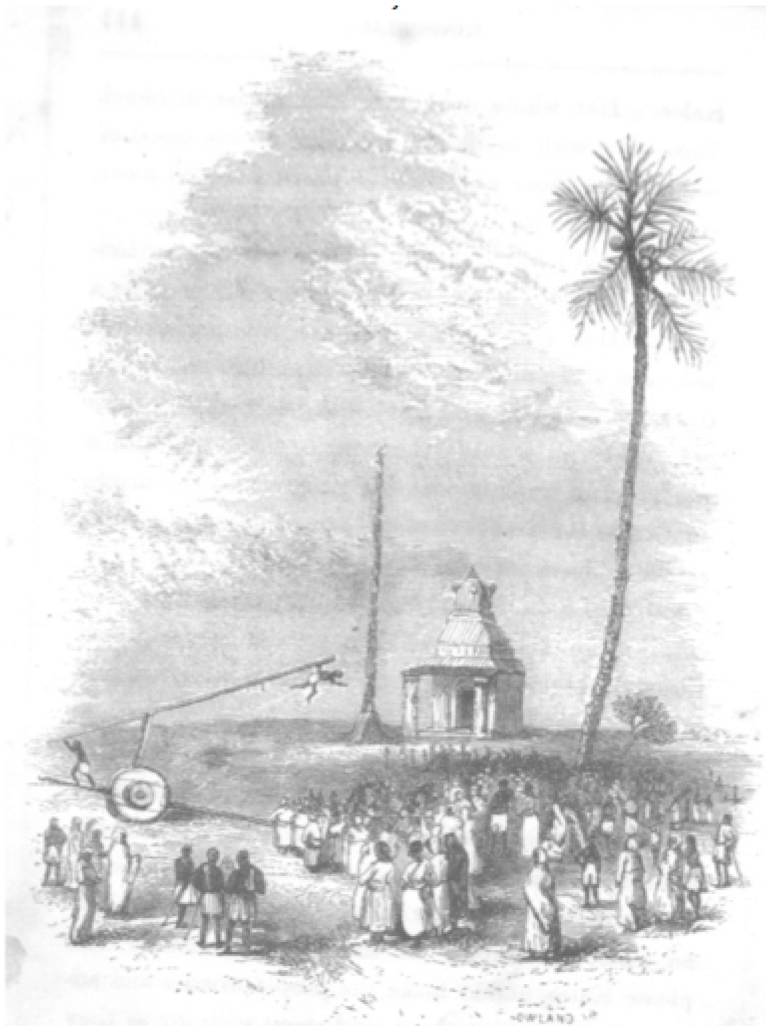
İnsanların çoğu Brahma’nın yapabileceklerinin çoğunu yapmış olmasından dolayı artık ona ibadet etmez, aksine yok edici olan Şiva’ya duacı olurlar. Koruyan Vişnu ise bir başka favori tanrıdır, çünkü bütün hediyelerin ondan geldiğine inanılır. Hindulara göre Vişnu dünya yüzüne dokuz kere geldi; ilk kez bir balık, sonra bir kaplumbağa, sonra insan, sonra aslan, sonra yaban domuzu, sonra bir cüce, sonra bir dev, iki kez Ram adında bir savaşçı ve bir kez de Krişna adında bir hırsız olarak. Hindular

onun bir kez daha beyaz atın üzerinde bir fatih olarak geleceğine inanırlar. İnsanlar merhametini kazandıkları takdirde kendilerini yok etmeyeceklerine inandıkları Şiva’ya tapınırlar.

Hindular tanrılarının heykellerini ve resimlerini yaparlar. Brahma bir kazın üstünde gözükür; Vişnu bir yarı insan yarı kuş varlığın üstünde; Şiva ise bir boğanın üstünde tasvir edilir.

Şiva’nın tasviri kaplan postu, kafatasları ve yılanlardan yapılmış kolyesiyle korkunçtur; ama karısının ki daha korkunçtur. Bu kadının ismi Kali’dir ve tek hoşlandığı şey kandır. Onu memnun etmek isteyen insanlar ona hayvan kurban ederek kanını sunarlar ama daha çok memnun etmek isteyenlerin kendi kanlarını sundukları da görülür.

Hindistan’ın en büyük tapınağı olan Kali Gaut Kalküta yakınlarındadır. Yılda bir kez bu tapınakta Kali onuruna büyük bir ziyafet düzenlenir. Sabah erkenden büyük bir kalabalık davul ve borazan sesleri ile bir araya toplanır. Törende bir demirci hazır bulunur ve biri dilini uzattığında demirci Kali’yi memnun etmek için onun dilini keser. Törende bir diğeri dilinden bir şiş geçirir. Bazıları vücutlarının yanlarına kızgın şişler batırır. En cesurları bir tahta iskelenin üstüne çıkıp aşağıdaki demir çengellerin üstüne atlar ve çuval gibi bunlara saplanır. Bu çengellerin üstüne takılmak çok acı vericidir fakat daha acı veren bir işkence salıncaktır. Salıncağa takılmak isteyen kişi rahiplerin salıncağa bağlı bir çengeli sırtına takmasına izin verir ve bu salıncakla havada on dakika ile yarım saat arası sallandırılır.

Hindular Brahma insanları yaratırken bir kısmını ağzından, bir kısmını kollarından, bir kısmını göğsünden ve bir kısmını da ayaklarından yarattığına inanırlar. Hindulara göre rahipler Brahma'nın ağzından, savaşçılar kollarından, tüccarlar göğsünden, işçiler ise ayaklarından yaratılmışlardır. Kendi soylarından çok gurur duyan rahipler kendilerine Brahman derler.

Brahma'nın ayaklarından doğdukları söylenen işçiler soylarından çok utanırlar. Bunlara sudra'lar adı verilir. Sudralar yüksek soylu Brahmanlara büyük saygı gösterirler. Bir sudra ne zaman bir brahmanla yolda karşılaşsa yere üç kez secde eder ve ayak baş parmağını öper.

Brahmanların ayaklarını yıkadıkları su çok kutsal kabul edilir. Kutsal kitaplarda Brahmanlara iyi davrananların ödüllendirileceği söylenir. Bir

brahmana şemsiye verenin güneşten hiç yanmayacağı, ona bir ayakkabı verenin ayaklarının yara olmayacağı, ona bir parça güzel kokulu baharat verenin hiç kötü kokularca rahatsız olmayacağı, hatta ona bir inek bağışlayanın cennete gideceği söylenir. Brahmanlar genelde şişmandırlar ve boyunlarına beyaz bir kordon takarlar. Rahip olarak iş bulamayan birçok Brahman ticaret yapmayı öğrenmiştir; hatta bunlardan bazıları aşçı olmuştur. Bir prens kadar zengin surdalar da vardır ama hiçbir zaman bir Brahman kadar itibarlı değillerdir. Yine de bir Brahman aşçı iken bir sudra onun işvereni olabilir.

Sudralar en çok aşağılanan insan topluluğu değildirler. Hiçbir kast'a sahip olmayanlar en çok aşağılananlardır. Bunlara paryalar denir. Bunlar kastını kaybetmiş insanlardır. Kastı kaybetmek çok kolaydır ve bir kez kaybedildiğinde bir daha asla geri kazanılamaz. Bir Brahman bir sudra ile yemek yerse, bir sudra bir parya ile yemek yerse ve bir parya bizlerle yemek yerse kastını kaybeder. Hindular sadece kendilerinin kutsal olduğuna inanırlar. Bir kulübeye girdiğinizde insanların yemeklerini sizden dokunup kirletmemeniz için saklamaları sizi gülümsetebilir.

Eğer fakir Hinduları ziyafete davet ederseniz ve sofraya onlarla oturursanız bu kişiler yemeği yemezler. Hindular ayrıca sadece Hinduların pişirdiği yemekleri yerler. Okuldaki çocuklar alt kasttan çocuklar veya hocalarla yemek yemezler.

Ganj nehri Bengal ovasını sular. Tanrı bu nehri insanlara bir lütuf olarak verse de insanlar onu bir lanete çevirmişlerdir. Hindular Ganj nehrine Tanrıça Ganga derler ve Hindistan'ın her yerinden ona tapınmaya gelirler. Nehre geldiklerinde burada banyo yaparlar ve bütün günahlarından arındıklarına inanırlar. Evlerindeki eşe dosta şişelerle suyundan alarak götürürler.

Bu nehrin kıyısında çok zalimce işlerin de yapıldığı olur. Bu nehrin kıyısında ölenlerin Hindu cennetine gideceğine inanıldığından ölmekte olan ya da can çekişen insanlar yataklarından çıkarılarak kıyıya getirilir ve çamura yatırılırlar. Yakıcı güneşin altında bırakılan bu insanların kafalarına su dökmek de bir âdettir. Öldükten sonra Ganj'a atılmanın iyi bir şey olduğu düşünüldüğünden bu akarsu çok büyük bir mezarlık gibidir. Nehrin kirli sularında kargalar ve akbabalar etlerini kemiklerini parçalarken yüzen cesetler görünür. Şimdilerde birçok ceset yakılıp külleri Ganj'a atıldığından

bu manzaralar artık daha az görülmektedir. Bazı kandırılmış insanlar Ganj'ın sularına kendilerini Brahmanların yardımıyla boğmaya çalışırlar ve sonucunda ödül olarak çok mutlu olacaklarına inanırlar. Bazı insanlar ise sırtlarına kocaman bir küp bağlı olarak nehre girerler. Bu boş küp onların suya batmasını engeller ama bu adamlar ellerindeki küçük kaplarla sırtlarındaki küpü doldurarak batmaya çalışırlar. Bu törenden korkarak kaçan insanların oluşturdukları köyler Ganj nehri kıyılarında pek çoktur. Bu insanlar evlerine döndüklerinde hiç kimse onlarla konuşmayacağından bu köylerde beraberce yaşamak zorundadırlar.

Hindistan'da dolaşırken üstünde kaplan derisi veya bir turuncu peştamaldan başka vücudu örtecek bir şey olmayan, her tarafı külle boyanmış, saçları hayvan tüyü gibi pislik içinde ve tırnakları kuş pençesi gibi olan korkunç insanlara rastlayabilirsiniz. Bunlar kutsal olduklarına inanılan Sunyasi ismi verilen dilencilerdir. Sunyasi diğer Brahmanlardan daha kutsal bir kişi olmak isteyip dilenci olan bir Brahmandır. Ödül olarak tekrar doğmadan direk cennete gitmeyi umar. Bir Sunyasi'nin katlandığı işkenceleri görmek ilginçtir. Yara bere içindeki tek bacağı üstünde yıllarca ayakta durabilir veya tırnakları elinin içinde büyümeye başlayacak kadar elini sıkıp uzun süre tutabilir.

Bu kutsal dilenciler Hindistan'ın her yerinde bulunsalar da genelde ıssız yerleri tercih ederler. Ganj'ın ağzına yakın kısımlarında çöl arazileri vardır ve burada sadece kaplanlar ile Sunyasiler yaşar. Sunyasiler kaplanlardan korkmuyormuş gibi davranırlar ve Hindular kaplanların bu kutsal kişilere dokumadığını düşünürler ancak pek çok kere kaplanların bu kibirli insanları ağaçlıklara sürükledikleri görülmüştür.

Bir diğer dilenci çeşidi ise fakir adı verilen kişilerdir. Bunlar da Sunyasiler kadar günahkâr ve aptaldırlar. Yalnız bunlar Brahman değil Müslüman'dırlar.

Hindistan'da maymunlar tanrı sayılır ve bunun sonucu olarak çok saygı gören maymunlar cüretkâr bir şekilde evlerin damlarında dolaşırlar. Bahçelerde maymunlar istedikleri kadar şımarırlar, bütün lezzetli meyveler, serin çeşmeler ve gölgelikler bu değersiz maymunlar içindir. Hindistan'da bulunan bir tapınakta sürüngenler gönlünce sürünürler ve bir rahip tarafından beslenirler.

Bu ülkede çaylak isimli korkunç kuşlara da tapılır. Dükkânlarda bu kuşları beslemek için et satılır. Satın alınan etler bu açgözlü hayvanlara atılır. Diğer taraftan bu ülkede bol bulunan tavus kuşlarına Hindular tapmazlar ve onarlı yerler.

Hindistan'daki bütün hayvanların içinde insanları en çok kaplan korkutur. Bengal kaplanı çok güzel, ancak korkunç bir hayvandır. Erkeklere, kadınlara ve çocuklarına saldıran bu hayvanların inlerini ormanların içinde ağaçlar, çalılar ve otlarla kaplı biçimde yaparlar.

Hindistan'da haydutlar vahşi hayvanlardan daha tehlikelidirler. Bu insanların bütün işleri diğerlerini kandırarak yok etmektir. Günahlarından utanmayan haydutlar tanrıça Kali'ye taparlar ve onun kan akıtılmasından hoşlandığını bilirler. Zalimce seyahatlerine başlamadan önce Kali'nin tasviri önünde eğilirler ve ellerinde taşıdıkları kürek ile kumaşı kutsamasını niyaz ederler. Kumaş rastladıkları zavallı gezginleri boğmak, kürekse onların mezarını kazmak içindir.

Bir Hindu ailesi yolculuk ederken yanlarına yoldan medeni ve yumuşak başlı gözüken üç adam almış. Yabancılarla yolculuk yapan aile daha sonra bir ağacın altında şekerli pirinç yiyen diğer üç adama rastlamış. Bu adamların kibar ve iyi olduğunu sanan aile onlarla oturup yemeklerini paylaşmış. Meğerse yedikleri bu pirincin içinde insanı uyutan bir ilaç varmış ve pirinci yiyen aile uykuya dalmış. Haydutlar aile uyurken onları ellerindeki eşarplarla boğmuşlar sonra da bunlar için mezar kazmışlar. Haydutlar kurbanları gömmeden önce bütün elbiselerini ve mücevherlerini almışlar; zaten bunları almak için bu korkunç cinayetleri işliyorlarmış. Acımasız haydutlar daha sonra onları kutsaması için Kali rahibine gitmişler ve ona çaldıklarının bir kısmını ödül olarak vermişler. Ancak bu günahkâr adamlar kanundan kaçamamışlar, işledikleri suçları öğrenen İngiliz valiler bu insanları yakalayıp kanun önüne getirirler. Bu katiller suçlarını itiraf ettiler ancak bu işledikleri ilk günah değildi.

Bir Hindu kadın olmak çok zor bir şeydir. Kızlar küçükken dışarıda oynamalarına izin verilir, fakat on iki yaşına geldiklerinde evleninceye kadar evin arka odasına kapatılırlar. Evlenince de evde kapalı tutulurlar. Aslında evin arkasındaki bahçede dolaşmalarına izin vardır ancak buradan başka bir yere gitmelerine izin yoktur.

Hindu kadınlarına Çinli kadınların bildiği önemsiz şeyler bile öğretilmez yani ne resim yapabilirler, ne müzik aletleri çalabilirler, ne yazabilirler ve ne de okuyabilirler. Kendilerini süslenerek eşleri için körili yemekler yaparak oyalarlar. Zengin Hinduların birkaç tane eşi bulunur bu yüzden hanımlar yalnız değildir. Ancak her zaman bir arada olan kadınlar çok sık kavga ederler.

Zengin Hindu hanımlar basit ve boş bir yaşam sürerlerken fakir kadınların yaşamları çok zordur. Fakir adamın karısı gün doğmadan kalkar ve lamba ışığında ailenin elbiseleri için pamuk eğirir, çocukları besler, evi ve bahçeyi süpürür, bulaşıkları yıkar, pirinci yıkayıp pişirir. Saat sabah on olduğunda diğer kadınlarla birlikte nehirde yıkanmaya gider. Nehir yoksa fakir kadınlar büyük bir yağmur suyu sarnıcında yıkanırlar. Kadınlar hamamda tanrıların küçük kilden tasvirlerini yapıp ona çiçekler ve meyveler sunarak dua ederler. Fakir kadın eve döndüğünde akşam yemeği için köri hazırlar, mutfağı avludaki toprak fırındır ve burada pirinç pişirir. Akşam yemeği hazır olduğunda kocasının yanında yemek yemeye cüret edemez. Fakir kadınlar kocalarının yemeğini saygıyla önüne koyduktan sonra avluya çekilirler. Küçük oğulları babaları ile birlikte yerler ama kız çocukları anneyle yemekten arta kalanları yerler.

Fakir kadınları mutsuz eden işlerin yoğunluğu değil yapılan kötü muameledir. Bu kadınlara zarif bir kelime çok az söylenir ama çoğu zaman hakarete uğrarlar. Oğullarına annelerine kötü davranmaları öğretilir çünkü sonuçta o sadece bir kadındır. Kocası ne kadar kötü de olsa ona bir tanrı gibi tapması öğretilmiştir kadına. Hindistan’da kadının ne kadar aşağılandığını gösteren bir deyiş vardır. “Nasıl kara bir pirinç kâsesi altın bir baharat kutusunun yanında durabilir?” Burada kara pirinç kâsesi kadını, altın baharat kutusu ise erkeği temsil etmektedir. Anlamı kadın kocasıyla aynı masaya oturtulamayacak kadar değersiz oluşudur.

Hindistan’da dullar çok aşağılanırlar ve ne kadar genç olurlarsa olsunlar bir daha evlenemezler. Dul bir kadın babasının veya erkek kardeşinin evinde burada en zor işleri yaparak yaşamak zorundadır ve günde birden fazla yemek yiyemez. Dullar eskiden ölen kocaları ile birlikte kendilerini de yakarlardı ama İngiliz hükümeti bu âdeti yasakladı.

Hindistan’da yüzlerce misyoner vardır fakat bunlar milyonlarca insan için yetersizdir. Hindular onları “Padri-Sahip” diye çağırırlar, anlamı “Peder-

Bey” dir ve bu isim onlara olan sevgilerini ve saygılarını gösterir. Hindistan’da birçok Hıristiyan köyü vardır ve bunlar inançsızların köylerinden bin kere daha güzeldir. Hindistan’da içlerinde nefret dolu fakir ve Sunyasilerin de bulunduğu binlerce insan Hıristiyanlığa döndürülmüştür.

Hinduların sadece erkek çocukları için okulları vardır. Öğrenciler bir sundurmanın altında bağdaş kurup oturur, büyük yapraklar üzerine demir iğnelerle harfleri yazmayı öğrenirler. Misyonerlerin *İncil*’i öğrettikleri daha iyi okullarda ise misyonerlerin eşleri de kız çocuklarını eğitirler hatta bazen yetimlere acıyıp onları evlerine alırlar.

Hindistan’da bebeği hasta olan bir anneye kötü bir ruhun öfkeli olduğu öğretilir. Bu kötü ruhu mutlu etmek için anne bebeğini bir sepetin içine koyup üç gün boyunca bir ağaca asar. Üç gün sonunda bebek hâlâ canlı ise

onu eve geri götürür. Ancak genelde ağaçta üç gün sepetin içinde asılı kalan çocukları karıncalar ya da yırtıcılar yerler veya bebek açlıktan ölür. Ülkede açlık baş gösterdiğinde anneler çocuklarını tanesi altı peniye satarlar. Satılamayan çocuklar ise açlığa terk edilirler.

Hindistan'da yaşayan birçok zengin İngiliz bulunur. Bunların bazıları hakim, bazıları tüccar ve bazıları ise orduda subaydır. Bunlar yere kadar inen büyük pencereleri olan, güneşlenmek için büyük verandaları bulunan büyük evlerde yaşarlar. Pencerelerde cam yerine hoş kokulu otlardan yapılmış panjurları vardır. Hizmetkârlar dışarıdan bu panjurlara evin serin kalması için sürekli su dökerler. Ateş yerine evde rüzgâr fanları vardır. Bu fanlar tavandan sarkan büyük paneller şeklindedir ve yaşayanları ferahlatmak için sürekli bir öne bir arkaya sallanırlar. Yerlerde halı yerine hasırlar bulunur, yatakların çevresinde ise böcekten korunmak için cibinlikler vardır. Hizmetkârların hepsi Hindu'durlar ve sayıları çoktur. Bunun böyle olması gerekir, çünkü hizmetkârların her biri ayrı bir iş yapar.

Her atın biri bakımını yapan diğeri ise ona ot kesen iki hizmetkârı vardır. Hindistan'da İngilizlerin köpekleri için bile hizmetkârları vardır. Hizmetkârlar sahiplerinin evinde yaşamazlar ama yakındaki küçük kulübelerde yaşarlar. İngilizler seyahat ederken arabayla değil tahtırevanla yolculuk ederler. Tahtırevan çocuk karyolası gibidir, sadece daha büyüktür, bir tahtırevanda yolcu rahatlıkla uyuyabilir.

Hindistan'da İngiliz şehri denebilecek üç büyük şehir vardır. Çünkü İngilizler bu şehirleri kendileri inşa etmiş, içinde yaşamış ve yönetmişlerdir. Bu şehirler Kalküta, Madras ve Bombay'dır. Genel Vali'nin yaşadığı başkent Kalküta'dır. Kalküta'nın bir kısmı Siyah Şehir diye anılır, çünkü şehrin bu kesiminde Hinduların yaşadığı çamurdan evler vardır. Kalküta'nın öteki kısmı tam bir İngiliz şehridir. Burada nehir kıyısında bahçeler ve korular içinde güzel evler bulunur.

Madras deniz kıyısında bir ovada kurulmuştur ve İngilizlerin yaşadığı bahçeli villaların bulunduğu ağaçlıklı caddeleri ile ünlüdür. Burada da bir Siyah Şehir bulunur. Madras'a denizden gelmek çok zordur, çünkü bir limanı yoktur.

Bombay dünya'nın en iyi limanlarından birine sahiptir. Bu kent Hindistan cevizi korularıyla kaplı küçük bir adanın üstüne kuruludur.

Kalküta güzel nehriyle övünür fakat yer, düz ve çamurludur; dolayısı ile kentin havası nemli, boğucu ve sağlıksızdır. Madras çok kuru ve kumluktur bu yüzden de tozludur. Ama burada havayı temizleyecek deniz vardır. Bombay'da da deniz vardır ve ayrıca bu kentin etrafında korular ve dağlar bulunur.

Hinduların en ünlü kenti Ganj nehri üzerindeki Benares'tir. Kalküta'dan nehir yoluyla tekneyle 400 mil içeri giderseniz Benares'e varırsınız. Hindulara göre bu şehir ilk başta Şiva tarafından altın ve değerli taşlarla inşa edilmiştir, ama insanların kötü davranışları yüzünden şehir tuğla ve çamurdan yapılmış gibi görünmektedir. Yine Hindulara göre Benares Cennete dünyadaki bütün şehirlerden seksen bin adım daha yakındır. Hindulara göre kim bu şehirde ölürse, sığır eti yemiş bile olsa cennete gider.

Benares'te yürürken her an çobansız ve başı boş dolaşan beyaz hörgüçlü boğalara rastlayabilirsiniz. Beyaz boğa Benares'in baş tanrısının hayvanıdır ve kutsaldır. Beyaz hörgüçlü boğalar tıpkı bir çocuğun davranacağı gibi davranırlar. Beyaz boğa sokaklarda satılan meyve ve sebzeleri hatta şekerlemeleri yiyebilir. Çiçek yemeyi seven bu hayvanlar kurnazca tapınakların kapılarının arkasına saklanıp boyunlarında çiçeklerden kolyeler olan insanların gelmesini beklerler. Daha sonra boğalar bunları diliyle insanların boyunlarından çekip bir lokmada yutarlar. İnsanlarca iyi davranıldığını hisseden hayvan daha cüretkâr davranıp evlere de girer ve hatta merdivenlerden dama çıkar, burada sessizce geviş getirip serin havanın tadını çıkarır.

Baharda beyaz boğalar taze otları yemek için çayırlarda dolaşırlar. Bu hayvanlar o kadar saygı görürler ki bir Hindu bu hayvanlardan birinin ölmesi yerine kendi hayatını feda edebilir.

Delhi bir zamanlar Hindistan'ın en büyük şehri, Büyük Moğol'un İngilizlerden önceki başkentidir. Eski Mogul sarayları hâlâ orada durmaktadır ve kırmızı taştan inşa edilmiştir. Bu sarayın kristallerle çevrili odası, elmas meyveleri olan palmiye ağacı ve hükümdara gölge yapan zümrüt kanatlı tavus kuşu eskiden çok meşhurdu. Ancak İranlılar bu muhteşem binadaki tüm muhteşem süslemeler ve hazineleri çalmışlardır.

Dünya'nın en kalabalık iki ulusu olan Çin ve Hindistan dünyanın yarı nüfusunu barındırırlar. Bu ülkeler bazı açılardan benzer bazı açılardan farklıdırlar. Aşağıda bu ülkelerin farklı oldukları yönleri verilmektedir:

Şimdi de bu iki ülkenin hangi yönlerden aynı olduklarını görelim.

Çinliler ve Hintliler birçok açıdan benzerdirler. İkisi de çok kalabalıktır ancak Çinliler Hintlilerin iki katı nüfusa sahiptirler. İki ülkede de pirinç başlıca yemektir, insanlar büyük aileler halinde yaşarlar, kadınlar bu ülkelerde eve kapatılır, bu milletler yabancılardan nefret ederler, putlara taparlar, iki halkında antik kutsal kitapları vardır, bu iki halk yalancıdır, fakire karşı merhametsizdir ve kendi kızlarını bebekken öldürürler, iki millet ruhun ölümden sonra başka bir bedene geçtiğine ve tekrar bu dünyaya geldiğine inanırlar.

ÇERKEZİSTAN

Çin ya da Hindistan gibi büyük bir ülke değildir, ancak insanlarının güzelliği ile meşhurdur. İnsanları Avrupalılar gibi açık renk tenlidir, güzel, yakışıklı hatları vardır. İnsanların güzellikleri bu ülkenin başına problem olmuştur. Zalim Türkler güzel olan bu kadınlardan birçoğunu satın alıp evlerine kapamışlardır. Belki şaşıracaksınız ama genç Kafkasyalılar küçük kulübeleri yerine Türkiye'ye gidip saraylarda bahçelerde yaşamanın güzel bir şey olduğunu düşünmektedirler.

Çerkezistan Kafkas dağlarının eteğinde yer alan bir tarım ülkesidir. Dağlardaki kar havayı bizim İngiltere'mizde olduğu gibi hoş ve serin yapmaktadır. Burada elma, armut ve erik ağaçları İngiltere'deki gibidir. Kuşlar aynı İngiltere'de olduğu gibi çalılardan öterler.

Dikkatli bakarsanız çınar ağaçlarının dallarının arasında meyve veren asmalar görürsünüz. Burada dünyanın en güzel üzümleri yetişir.

Çerkezler kadar yabancılara kibar olan millet dünyada yoktur. Ne kadar fakir olursa olsun her ailenin bir konuk evi bulunur. Bir yanda ahırı ile ailenin evi, biraz ötede ise misafirler için konuk evi bulunur. Konuk evleri tek odalıdır, bir yanlarında ahırları vardır. Tavan olmayan bu evlerde dam vardır ve yer topraktır. Her konuk evinde büyük bir şömine, ipekle kaplı bir divan ve ziyaretçilerin rahatı için döşek bulunur. Evin duvarlarının aralıklarından rüzgâr girebilir veya dam akabilir, fakat misafir burada çok ihtimam ve sıcaklık görür.

Çerkezlerde masa bulunmaz, bunun yerine üç ayaklı sehpalar kullanılır. İlk sehpaya ortasında et suyu bulunan hamur ve bunun etrafında et konur. İkincisine tatlılar, üçüncüsüne tereyağı ve bal, dördüncüsüne turta ve sonuncusuna bir tas süt konur. Tabak yoktur ama her Çerkez'in kendi özel kaşık ve bıçağı vardır. Uşaklara da bu arada yemek verilir. Genelde fakirler yemek artıkları için evin dışında toplanırlar ve bunlara artıklar dağıtılır.

Burada şarap yerine şuat denen tahıl ve baldan damıtılan bir içki içilir. Çerkezler çok sebze yemezler çünkü sebzeleri hayvan yemi olarak kabul ederler. Burada hanımlar çok güzel pastalar, turtalar ve hamur işleri hazırlamakta maharetlidirler.

Aile "aile evi" denen bir kulübede yaşar. Bu kulübenin tek odası vardır. Eğer bir adam ayrı bir oda isterse ayrı bir ev inşa etmesi gerekir. Bir Çerkez'in evine yaklaşırken önce havlayan köpekleri sonra süt sağan, tavukları besleyen hanımları, keçileri güden, atları süren çocukları görürsünüz. Çerkezler manda beslerler ve domuz eti yemezler. Yabani domuzlar sadece ormanda bulunurlar.

Çerkezler kadınlarını Hindu, Çinli ve Türkler gibi eve kapatılmazlar. Kadınlar misafir evine gidip yabancıları ziyaret etmezler, ama yabancı, aile evine geldiğinde onları görebilirler. Aile evine giden bir İngiliz beyi evin kızına ve hanımına tanıştırılır. Kadınlar sadece beyefendilere değil fakir köylülere bile görünürler. Evdeki tek mobilya divandır, ancak döşeklerin ve yastıkların bulunduğu sandıklar da mevcuttur.

Çerkezistan'da on altı yaşına gelen bir genç kız gümüş ve mavi şeritli ipek bir elbise giyer. Başına gümüş dantelli kırmızı bir başlık takar ve sarı saçları düzenli bir biçimde omuzlarına dökülür. Evden dışarı çıktığında giydiği kırmızı terlikleri dışında genelde çıplak ayakla yürür. Anneler bol bir elbise giyerler ve yüzlerini kalın beyaz bir peçe ile örterler. Ziyaretçiler hanımların

ayakları dibine küçük kutular içinde hediyeler bırakabilirler çünkü hanımların hediyeleri elleri ile almaları âdetten değildir.

Çerkez erkeklerinin başlıca işleri savaşmaktır. Tarlada çalışmak hanımlara, çocuklara ve kölelere bırakılmıştır. Düşmanları çok olduğundan erkeklere savaşmak için çok fırsat düşer.

Ruslar Çerkezistan'ı ele geçirmek istemişler, ama Çerkezler buna izin vermektense ölmeyi yeğlediklerini söylemişlerdir. Uzun zaman önce düşmanları zafer kazanmış, halk sarp dağlara kaçmıştır. Her erkek bir tüfek, tabanca, bir hançer ve bir kılıç taşır. Soyluların işareti olarak ok ve yayları bulunur. Erkekler genel olarak koyu renk tünik ve pantolon giyerler. Başlarına koyun veya keçi postundan başlıklar takarlar.

Erkek çocuklarına bebekliklerinden itibaren sert ve erkekçe olmaları öğretilir. Erkek çocuklar evde kalmak yerine üç yaşından itibaren bir

yabancının yanına verilirler. Bunun nedeni evde şımartılmalarını önlemektir. Bu yabancılar çocuğa iyi ata binmesini ve nişancılığı öğretirler. Çocuk bu yabancı adamı atla sarp dağlarda dolaşarak takip eder, açlık ve soğuğu tadar. Bu hayat çocuğun boyu uzayıp adam olana kadar devam eder ve sonra ailesine döner. Bakıcı babası çocuğa bir at ve silahlar hediye eder ve bütün bu bakım için para talep etmez.

Bu şekilde yetiştirilen erkekler vahşi, cesur, tetik ve cahil olurlar. Çinliler öğrenmeye meraklıyken Çerkezler öyle değildirler ve sadece cesarete önem verirler. Çerkezlerin kralı yoktur ama birçok prensleri vardır. İnsanlar bu prenslere çok büyük saygı gösterirler, ziyafetlerde ve savaşlarda önceliği onlara verirler. İnsanlar prenslere saygı göstermelerine rağmen onlara tabii değildirler, yani onlardan emir almazlar.

Çerkezlerin bir parlamento konseyi vardır ama bir binada değil bir korulukta toplanırlar. İsteyen her erkek konseye katılabilir ama sadece yaşlılar konuşabilir. Eğer bir genç fikrini söylemeye çalışırsa hiç kimse ona kulak asmaz. Konseyde konuşmacılar kibarca konuşur ve davranırlar. Çerkezler hoş konuşmaktan hoşlanırlar. Çerkezler bir adamı büyük yapan üç şey vardır derler: Keskin bir kılıç, tatlı bir dil, ve kırk masa. Keskin kılıç cesareti, tatlı dil yumuşak konuşmayı, kırk masa ise komşularına ve ziyaretçilere çok ziyafet vermeyi sembolize eder.

Uşakları Çerkezlerin hizmetkâr dedikleri kölelerdir. Fakat bu insanlara öyle iyi davranılır ki diğer ülkelerdeki kölelere benzemezler. Uşaklar efendilerinin evinin yakınındaki kulübelerde yaşarlar, tarlalarda çalışırlar, efendilerine yemeklerinde eşlik ederler.

Eğer Çerkezler bir Rus’u esir ederse onu köle yapar ve ona en zor işleri verirler. Ama hâlâ esir Ruslar Çerkez efendilerinden çok memnundurlar çünkü durumları Rusya’dakinden iyidir.

Çerkezlerde başka hiçbir ülkede olmayan bir uygulama vardır. Buna göre bir grup adam kendilerine “kardeşler” derler ve kardeşler her fırsatta birbirlerine yardım ederler. Birbirlerini ziyaret ederken kardeşler konuk evinde değil aile evinde konaklayıp aileden sayılırlar. Kardeşlerin sayısı bazen iki bin kişiden bazense yirmi kişiden oluşabilir.

Çerkezistan güzel olmasına karşın mutsuz bir ülkedir. Ruslar bu insanları sürekli korku altında yaşatırlar, ancak Çerkezlere daha çok zarar veren millet Türklerdir. Türkler onları Müslüman yapmışlardır ve bir insana

yapılabilecek en büyük kötülük ona yalan bir din vermektir. Çerkezlerin büyük camileri yoktur çünkü kasabaları yoktur, ama her köyde Çerkezlerin Hz. Muhammed'e dua ettikleri bir ev bulunur. Bu ibadethanelerin minareleri yoktur bu yüzden müezzin bir ağaca çıkıp ezanı öyle okur. Çerkezler kendilerine Müslüman deseler de birçok eski âdetlerini korurlar.

Çerkezler her erkek çocuğunu Tanrı'ya adadıklarını söylerler ancak bu çocukları Tanrı'ya değil haça adamaktadırlar. Adama töreni yeşil çınar ağaçlarının gölgesinde bir yerde yapılır. Bu meydanın ortasında bir haç vardır. Her aile haçın önüne bir sehpa yerleştirir ve sehpanın üstüne bir çeşit pasta konur. Meydanda ateş yanar, yaşlı kadınlar ateş etrafında, gençler ise ağaç gölgesinde otururlar. İmam bir eline bir somun ekmek diğer eline şuat denen bir çeşit şarap dolu büyük bir bardak alarak ve haça doğru kaldırarak onları kutsar. İmam bunu yaparken erkekler, kadınlar ve çocuklar secde ederler. Daha sonra şuat ve ekmek gruba dağıtılır. Ama bu şölenin sadece başlangıcıdır. Sonra bir buzağı, bir koyun ve iki keçi haça kutsanmak amacıyla getirilir. Sonra bu hayvanlar kurban edilmek üzere götürülürler. Ve eğlence başlar, hayvanlar pişirilir, yarışmalar yapılır ve yaşlılar sohbet ederler. Sonra da ziyafet başlar. Bu törenlerde pek çok Hıristiyan ve Yahudi geleneği görülmektedir. Çerkezistan'a bir süre önce bazı İskoç misyonerler gitseler de bu kişiler Ruslar tarafından sınır dışı edildiler. Çerkezler arasında Alman Hıristiyanlar bulunmaktadır. Bunlar misyoner değil yerli halktır ve kendilerine ait küçük bir kiliseleri vardır.

Çerkezlerin ülkesi Karadeniz ve Hazar denizi arasında bulunur. Hazar Denizi bir göl gibidir ancak büyüklüğünden dolayı deniz olarak kabul edilir. Hazar Denizi'nin suları göllerin suları gibi tatlı değil tuzludur ancak denizlerinki kadar da tuzlu değildir. Hazar Denizi'nin kıyıları ovalarla kaplıdır ve kıyısında durduğunuzda kendinizi bir okyanusun kıyısında gibi hissedebilirsiniz.

Kafkas dağları Çerkezlerin ülkesinin ortasından geçer. Himalayalara göre daha alçak bu dağların yükseklikleri Alp Dağları kadardır. Kafkas Dağları arasındaki vadiler İsviçre vadileri gibi hoş değil çok karanlık ve tehlikeli yerlerdir. Vadiler Çerkezlerin buralarda saklanması dışında başka bir işe yaramazlar. Ruslardan kaçan Çerkezler bu korkunç yerlere sığınırlar ve vadilerden inerken korkmamaları için atlarının gözlerini bağlarlar.

GÜRCİSTAN

Çerkezistan ve Gürcistan birbirine çok yakındır ve birçok yönden birbirlerine benzerler. Çerkezistan Kafkas dağlarının ötesinde olduğu için soğuk kuzey rüzgârlarına maruz kalırken Gürcistan dağların deniz tarafında olmasından dolayı soğuk fırtınalardan korunur. Bu yüzden Gürcistan Çerkezistan' dan çok daha verimli, insanları ise çok daha az adil ve çok daha tembeldirler. Buradaki tepelerin yamaçları üzüm bağlarıyla kaplıdır ve aralarında verandaları olan bağ evleri bulunur. Çerkez hanımları dokuma yapmakla ve süt sağmakla meşgulken Gürcü hanımlar divanlara uzanıp hiçbir iş yapmazlar. Gürcü hanımları da makyajlı yüzleri ve boyalı kaşları ile güzel kadınlardır ancak konuşmaları saçma ve yararsızdır.

Gürcistan kadar çok şarap içilen bir ülke yoktur. İşçilerin bile günde beş şişe şarap içme hakkı vardır. Burada üzümler çok güzeldir ve Çerkezlerin üzüm dedikleri meyvelere benzemezler. Şarap burada manda derisi içinde saklanır. Hayvanın kuyruğu ve bacakları kesilmediğinden içi şarap doldurulmuş manda derisi canlı hayvan gibi görünür.

Gürcüler Ruslarla aynı dine mensupturlar çünkü Ruslar Gürcistan'ı ele geçirmişlerdir. Cesur ve çalışkan Çerkezlerin ülkesini ele geçirememiş olan Ruslar yumuşak ve tembel Gürcülerin ülkesini işgal etmiş, onları Rum Ortodoks kilisesine sokmuşlardır. Rusların dini seremoniler ve uyduruk doktrinlerle çarpıtılmış bir Hıristiyanlıktır.

Gürcistan'da bir tek şehir vardır ve bu şehir bir nehrin dik kıyılarında konumlanmış üzüm bağlarıyla süslenmiş terasları olan evleriyle güzel bir kenttir. Gürcüler eğlenmeyi ve gösteri yapmayı severler, boş oturmaktan hoşlanırlar ama okumayı sevmezler.

TATARİSTAN

Burası dünyanın en büyük ülkelerinden biridir fakat burada Fransa’daki kadar bile insan yaşamaz. Bu ülke göz alabildiğine düzlükler arasında küçük kum tepelerinden oluşur. Burası yetişen birkaç tür ot dışında tamamen çoraktır ve birkaç çamurlu akarsu dışında çok kuraktır. Tataristan’daki bu düz, çorak ovaya Tatar stepleri de denir. Tatar ülkesinin bir kenarında sıra dağlar, birkaç kasaba ve çok az ağaç vardır. Kışın stepler kadar korkunç bir yer yoktur. Soğuk fırtınalar ovayı süpürür ve kar fırtınası halini alır. Bu steplerde bazen zavallı hayvanları donarak ölürken görebilirsiniz. Bu ülkede kar kızakları kullanılamaz çünkü bu düz zeminde kızaklar kayamaz. Bu soğuk beyaz yer kışın ne kadar korkunçsa yazın da kara toprak o kadar korkunç gözükür. Sıcak güneş otları kavurup siyaha döndürür ve havayı siyah bir tozla kaplar. Sıcaktan kaçıp saklanılacak bir gölgelik, bir tepe ya da en ufak bir sığınak yoktur. Aslında iki insan boyunda uzayan deve dikenlerinin altında biraz gölge bulabilirsiniz ama bu hiçbir zaman çınar ağaçlarının gölgesine benzemez. Bu ülkede güzel meyveler yerine otlar arasında büyüyen solucan tahtası diye bir bitki yetişir. Bu bitkiyi yiyen ineğin sütü acıya döner.

Bu ülkede en yaygın küçük hayvan suslik denen bir tür sincaptır. Bölgede ağaç olmadığından suslik İngiltere’de tavşanların yaptıkları gibi yerde kendi kovuğunu kazar. Aynı şekilde kurtlar ve vahşi köpeklerde toprakta açtıkları kovuklarda yaşarlar. Vahşi köpeklerin inlerinin girişi çok dar içersi ise çok geniştir.

Steplerde yılan ve kurbağa gibi bazı itici hayvanlar bulunur. Bazen kurbağalar gökten yağmur gibi yağarlar. Ancak ne yılanlar ne de kurbağalar çekirge sürüsü kadar lanetlidir. Bir çocuğun başparmağından büyük olmayan bu hayvanlar bir kurt sürüsünden daha beterdir. Çekirgeler her kış yumurtalarını toprakta saklarlar. İlk baharın ilk sıcak havasında yavru çekirgeler yumurtadan çıkar, sürünerek bir araya gelip bir sürü oluştururlar ve önlerine çıkan her yeşilliği yiyerek bitirirler. Bir ay içinde uçabilecek hale gelip, kara bir bulut halinde göğü karartan bu hayvanlar ilk gördükleri yeşil alana inip orayı tüketene kadar yerler. Yerken çıkardıkları hışırtı çok

uzak mesafelerden duyulabilir ve uçarken ormanda rüzgârın çıkardığı sese benzer bir uğultu çıkarırlar. Bu hayvanlar yok edilemezler ama nefret ettikleri iki şey duman ve gürültüdür. Bunlar kullanılarak çekirgeler tarım arazilerinden uzak tutulabilirler.

Bu ülkede vahşi hayvanların yanında insanlar tarafından yetiştirilen hayvanlar da vardır. İnsanlar yeni otlaklar bulabilmek için göçer hayatı yaşarlar. Her altı haftada bir Tatarlar başka bir yere göçerler. Tatar kadınları için çadırları toplayıp deveye yüklemek ve daha sonra başka bir yerde kurmak çok önemli bir iştir. Tatar erkekleri boş otururlar, çadırda oturup tütün içerken eşleri çalışır. Kadınlar bütün sığırlara göz kulak olmak zorundadır, erkekler ise sadece atlarla ilgilenirler. Tatarlar kadar iyi ata binen insanlar dünyada yoktur. Tatarlar vahşi at sürüleri içine dalarak yabani hayvanları kement ile yakalarlar ve üstlerine atlayarak onları evcil hale getirirler. Bu işi her Tatar hatta çocuklar ve Tatar kadınları bile yapabilir.

Tatarlar bölgede tarım ürünleri yetişmediğinden ekmek, meyve veya sebze yemezler. Onlar için başlıca besin kaynağı ettir. En sevdikleri et cinsi at eti olmakla beraber sığır ve koyun yedikleri de olur. Hayvancılık yapan bu göçerler bol tereyağı ve peynir tüketirler. Ancak ekmek ve sebze olmadan sadece et ve sütle yaşamak sağlıklı değildir. Buralarda su çamurlu derelerden alındığından kötü kalitededir. Bir Tatar için Çin'den çay almak bir lükstür ve çay İngiltere'de bildiğimiz çaylara benzemez. Çay Tataristan'da önce çamur topaklar haline getirilir ve bir tencerede kaynatılıp süt, tereyağı ve tuzla karıştırılır. Gördüğünüz gibi bir Tatarın çaydanlık veya şekerliğe ihtiyacı yoktur. Tatarlar süt ve çay dışında at sütünden yapılmış kımız ve Rusya'dan getirdikleri brendi içerler.

Tatar çadırı Arap çadırına benzemez ve âdeta bir kulübe gibidir, tepesinde ateşin dumanının çıkması için küçük bir delik bulunur. Çadırlar hayvan derisinden değil kalın yünden yapılan keçe denen bir maddeden yapılır. Gece çadırın kapısı kapanır ve aile ateşin etrafında döşeklerinde yatar. Tatarlar, Türkler ve Çerkezler gibi yakışıklı ve güzel değildirler. Kısa boylu ve tıknazdırlar, yüzleri geniş ve kemiklidir, gözleri çekik ve ufaktır, burunları yassı, dudakları kalın, çeneleri sivri, kulakları büyük ve renkleri koyu sarımsıdır.

Genelde Tatar kıyafetleri insanı sıcak tutmaya, at sürmeye ve çöl iklimine uygundur. Değişik Tatar kabilelerinin değişik elbiseleri vardır. Kalmuk Tatarları siyah koyun postuna sarılı sarı kumaş başlık, geniş pantolonlar, dar bir ceket, bunların üstüne belden bağlanan geniş bir tunik giyerler. Çizmeleri kırmızı ve topukludur. Kadınlar da erkekler gibi giyinirler ama saçlarını iki yandan sarkacak şekilde örülü uzatırlar. Erkekler ise saçlarının büyük kısmını tıraş edip tepelerinde tepe perçemi uzatırlar. Tatarlar görünüş ve giyim açısından Çinlilere benzeseler de onlardan daha cesur, güçlü ve cahildirler.

Tatarların bir zamanlar kağan ismi verilen hükümdarları vardı, ancak kağanlar güçlerini uzun zaman önce kaybettiler ve şimdi onlara sadece onurlandırmak için bu unvan verilmektedir. Şimdi Tataristan yanında bulunan iki büyük imparatorluğa bağlı yaşamaktadır. Tataristan'ın ülkesinin bir kısmı Rus Tataristan'ı, diğeri ise Çin Tataristan'ı adını alır. Henüz işgal edilmemiş küçük bir kısma ise bağımsız Tataristan denir.

Tatarların dinleri Çin'in çoğunda egemen olan din olan Buda'nın dinidir ama ülkenin bazı kısımlarında Müslümanlığa da rastlanır. Bu bölgede Tanrı'nın oğlu İsa'ya inananlardan çok insanın Buda'ya inandığını görmek üzücüdür. Tatarlar uyduruk tanrılarını yüksek sesler çıkararak mutlu etmeye çalışırlar. Bir yabancı için çalan zilleri, öten boruları, trompetleri ve sağır eden davul gümbürtülerini duymak şaşırtıcıdır. Tatarlar aynı zamanda tanrılarını canlı renkler giyerek mutlu etmek isterler. Tatar rahipler giysilerinde canlı kırmızı, sarı renkleri tercih eder ve ellerinde ipek bayrak

taşırlar. Burada baş rahiplere lama denir ve bu kişi başkalarının yardımı olmadan yürüyemez. Lama bir çocuksa tahtırevan veya bir arabayla, yetişkin ise iki kişinin yardımıyla istediği yere gider. Kendi başına hareket etmesine izin verilmediğinden lama çok zayıf ve yardıma muhtaç bir kişidir. Öldüğünde cesedi yakılır ve külleri toplanıp bunlardan bir idol yapılır. Böylece öldükten sonra da bir tanrı olmaya devam eder. Tatarlar göçebe olduklarından bir çadır tapınak görevi görür ve idoller bir sandıkta taşınır.

Tatarlar dua etmenin kolay yolunu bulmuşlardır: Dualarını kâğıt parçalarına yazarak bir davulun içine koyarlar sonra bu davulu bir ip vasıtasıyla çevirirler. Tatarlar davulları döndürürken yani dua ederken çene çalarlar, tartışırlar veya tütün içerler. Prenslerin ise dua etmek için daha kolay bir yöntemleri vardır. Dualarını bir bayrağa yazıp çadırlarının önüne dikerler ve bayrak dalgalandıkça dua ettiklerine inanırlar.

Tataristan'da Hazar Denizi kıyısında bulunan Astragan kenti haşereler ve sıcaklık yüzünden çok sevimsiz bir yerdir. Bu kentte sadece Tatarlar değil Ruslar, Hindular ve Ermeniler de yaşarlar. Astragan'ın başlıca ürünü balık ve tuzdur.

BUHARA

Bu krallık Tatar topraklarının tam ortasında Aral Gölünün güneyinde bulunur. Tatar topraklarının geri kalanı gibi çorak değil yeşil bir bölgedir. Seyyahlar dünyanın en güzel yeri olduğunu söylerler ama doğru değildir. Seyyahların böyle düşünmesinin nedeni çöldeki yolculuk sonrası yeniden akan ırmaklar ve yeşillik görmeleridir. Buhara güzel bir yer olmasına karşın günahkâr bir yerdir ve Emir denen kralı dünyanın en zalim insanıdır.

Bu ülkenin başkenti ülkeyle aynı ismi taşır yani Buhara'dır. Emir'in sarayı yüksek bir tepede muhteşem camilerin ve köşklerin arasında yer alır. Bu muhteşem binaların içinde korkunç zulümlere tanıklık eden zindan da bulunur. Burada mahkumlar karalıkta ve nem içinde yatarlar. Bu zindan da mahkumlara işkence için ayrıca et yiyen "Tik" böcekleri vardır. Mahkum olmadığı zamanlar bu hayvanları hayatta tutabilmek için zindana taze et bırakılır. Tutuklular Emir tarafından mahkeme edilirler. Mahkumlar en kötü koşullarda bile olsalar Emir'in gelmesini çırılçıplak beklemek zorundadırlar.

Emir de sürekli ölüm korkusuyla yaşamaktadır. Emir'in içtiği su zehirlenmeye karşı nehirden mühürlü tulumlarla getirilir ve Vezir tarafından tadıldıktan sonra Emir'e servis edilir. Ayrıca Emir'in akşam yemeği tabakta değil Vezir tarafından tadıldıktan sonra kilitli kaplarda servis edilir. Emir kendini yok etmek isteyen planlardan da korktuğu için halkın yazdığı tüm mektupları önce kendisi okur. Emir halkı izlerken halk ta Emir'i izler. İnsanlar bazı önemli subayları kiralayarak Emir'in konuşmalarını dinletirler ve Emir'in onları idam ettirme fikri olup olmadığını araştırırlar.

Buharalılar Tatarlardan daha güzel görünümlüdürler. Açık tenli ve açık renk saçları olan bu insanlar beyaz sarık sarar, yüksek topuklu çizmeler giyerler. Burada erkekler ve peçeli kadınlar ata binerek dolaşırlar.

Saray avlusunun ortasında meyve pazarı bulunur. Bu meyvelerin çeşidi ve bolluğunu görmek insanı büyüler. Buhara'da İngiltere'de yetişen meyvaların aynısı yetişir fakat daha iyi kalitelidirler. Bu kadar güzel ve lezzetli üzümler, erikler, kayısılar, dutlar, kavun ve karpuzlar Avrupa'nın hiçbir yerinde bulunmaz. Bu meyveler buz parçaları arasında sunularak daha da lezzetli hale getirilir. Pazarda bütün yaz boyunca büyük buz yığınları olur ve dilenciler bile yazın buzlu su içebilirler. Fakat bu ülkede sıcak çay en çok sevilen içecektir. Pazarın her köşesinde susamış insanların etrafını çevrelediği büyük sıcak çay kazanları ve güzel süt kapları bulunur.

Buhara'daki içme suyu çok kalitesizdir. Su kanallar vasıtasıyla şehre getirilir, fakat yazın kanallar kuruduğunda şehir sarnıçlardaki su ile idare eder. Bu durgun su Gine kurdu denen bir hastalığa neden olur. Bu hastalıkta önce insanın derisi acı veren şişliklerle kaplanır, sonra bu şişlikler patlar ve yaraların içinden küçük kurtçuklar çıkar. Hastanın iyileşmesi için bu kurtçukların çıkarılması gerekmektedir.

Bu ülkenin dini İslam'dır ve Emir dinin katı koruyucusudur. Her Cuma günü muhteşem camiye giderken Kur'an Emir'in önünde taşınır ve dört adamı " Allaha İnançlıların Efendisinin adilce davranması için dua edin" diye bağırırlar. Buhara'nın her caddesinde bir camii bulunduğundan Müslümanlarca çok kutsal bir şehir olarak kabul edilir. Her akşam bütün halk dua etmeye camiye gider. Dua sırasında uyurken yakalananlar bir asker tarafından kırbaçlanarak Pazar meydanında dolaştırılırlar.

Buhara'nın her caddesinde okullar bulunur. Çocukların sabah gün doğarken başlayıp gün batmasından bir saat önceye kadar okulda oturup ***Kuran***'dan o saçma derslerini çalışmaları beklenir. Okul süresince eve gitmelerine izin verilmez. Çocukların Cuma günü hariç oyun oynamak için hiç vakitleri yoktur. Yedi yıl bu şekilde çalışan çocuklar okumayı ve yazmayı öğrenirler. Okulu bitirdikten sonra eğer daha bilge olmak isterlerse Buhara'da bulunan birçok üniversiteden birine gidebilirler. Gençler üniversitelerdeki küçük odalarda kalıp büyük salonlarda bir arada İslam öğretisini çalışırlar. Müslümanlar dinleriyle çok gurur duyarlar ve putlara tapmadıklarını söylerler ama Mekke'deki o kara taşa ve diğer yerlerdeki bazı şeylere taparlar. Rusların ikonların önünde eğildiklerini bilen Müslümanlar bütün Hıristiyanların puta tapar olduğunu sanırlar.

İngilizler için Buhara'yı ziyaret etmek tehlikelidir ve geldiklerinde saygı kurallarına çok dikkat etmeleri gerekir. İngilizlerin Hindistan'ı işgal ettiği bilindiğinden burada İngiliz yolculara şüpheli gözüyle bakılır, mektup yazmaları ve şehir içinde ata binmeleri yasaklanır.

Birkaç yıl önce Albay Stoddart ve Yüzbaşı Conolly adındaki iki İngiliz Buhara'ya geldiler. Çok aptalca davranıp mektup yazdılar ve bunları gizlice yollamaya çalıştılar. Bu olay ortaya çıktığında subaylar zindana atıldı. Albay Stoddart çok çarpık bir şey yapıp Müslümanmış gibi davrandı ancak sonra doğrusunu açıkladı. Sonunda Albay ve Yüzbaşı ölüme mahkum oldular. İdam edilecekleri yere elleri bağlı getirildiler. Conolly idama giderken "Bir zalimin eline düştüm" diye bağırıyordu. Stoddart vezire "Emire söyleyin Muhammed'e inanmıyorum ama İsa'ya inanıyorum. Bir Hıristiyan doğdum Hıristiyan öleceğim," diye bağırdı. Bunlar son sözleri oldu ve hemen kafaları kesildi.

Bu zalimce cinayetin hemen ertesi bir din adamı olan Joseph Wolff Buhara'ya geldi. İngiltere'den onca yolu iyi arkadaşı olan Conolly'nin

olayını araştırmak üzere yalnız başına gelmişti. Emir şaşırdı ve “Binlerce İranlıyı esir aldım götürdüm, İran’dan kimse gelip ne olduğunu sormadı. İki İngiliz’i esir aldım onu soruşturmak için bir adam onca yolu aşıp geldi.” dedi. Emir bir İngiliz’in hayatının İngiliz halkı için ne kadar önemli olduğunu anlayamamıştı. Joseph Wolff Buhara’dan zor kurtuldu. Uzun zaman hapse atıldı ve idam edileceğinden korktu. Emir’e Stoddart ve Conolly’nin İngiltere’ye götürülmek için kemiklerini istediğinde Emir “ Senin kemiklerini yollayacağım İngiltere’ye!” şeklinde cevap verdi. Ama sonunda Buhara’yı terk etmesi için izin verildi.

Buhara bu ülkedeki tek büyük şehirdir. Aral Denizi bu krallığın kuzeyindedir. Bu çok büyük bir göldür, fakat Hazar Denizi kadar büyük değildir. Amu-Derya nehri Aral Gölüne dökülür ve bu nehir altın renkli kumları ile meşhurdur.

Buhara’nın en önemli ticari malı siyah kuzu derisidir. Bundan İranlılar başlık yaparlar. Kuzu ne kadar gençse kürkü de o kadar yumuşak olur. Bu nedenle pek çok kuzu zengin İranlılar için feda edilir. Dünya’nın en iyi kuru üzümleri Buhara’da bulunur.

TÜRKMEN TATARLARI

Tatarlar hakkında size birçok şey anlattım ve sessiz sakin bir ulus olduklarını söyledim. Fakat bütün Tatarlar böyle değildirler. Tatarlar arasında Türkmen denilen çok değişik karakterli bir kabile mevcuttur. Bu insanlar Buhara ile İran arasında dolaşıp İran’dan kaçırdıkları insanları Buhara’da esir olarak satarlar. Bütün askerleri süvaridir ve elde kılıç İran

şehirlerine akın edip kamplarına kaçırdıkları hayvanlar ve insanlarla dönerler.

Türkmenlerin en kötü yönü yaşlıları öldürmeleridir, çünkü yaşlılar esir pazarında para etmezler. Türkmenler ayrıca esirlerinden birini Tanrıları olan Hz. Muhammed’e kurban ederler. Müslüman olmalarına rağmen bu insanların camileri yoktur ve Kur’an okuyamayacak kadar cahildirler.

Türkmenlerin tek işleri soygunculuk olduğundan çok iyi ata binmeyi ve silah kullanmayı bilirler. Türkmenler atların her istediğinde yemesine izin vermezler ve onları sadece günde üç kez yemlerler. Bazen de ata hiç yemek vermeyen Türkmenler hayvanları çok uzun mesafeler dört nala koştururlar. Bu yüzden atları ince ama güçlüdür, binicisini günde seksen mil üstünde taşıyabilir.

Türkmenler diğer Tatarlar gibi bu atları yemezler ve koyun etini tercih ederler. Bir yabancıyı yemeye çağırdıklarında bütün bir koyunu kazana koyup kaynatırlar sonra da etlerini parçalara ayırıp ekmek parçalarıyla karıştırır tahta kaplarda servis ederler. Yemekleri iki kişi bir kaptan elleriyle yiyip köpek gibi kabı yalarlar. Yemek kavun yenerek bitirilir.

Yemek yiyiş tarzları Türkmenler gibi korkunç ve vahşi yaratıklara yakışan bir biçimdir. Bu insanlar ne bir ağaç ne de bir kralın gölgesinde yaşamamakla övünürler. Bunun anlamı Çölde onları koruyacak ne bir ağacın ne de bir kralın olmasıdır.

Erkekler siyah koyun derisinden yüksek başlıklar giyerken kadınlar başlarına beyaz türban takarlar. Çadırların tabanları ve duvarları muhteşem halılarla süslüdür. Kadınların asıl işi bu halıları dokumaktır. Türkmenlerin sürülerini koruyan korkunç köpekleri bulunur.

Bu adamlara gidip de ahiret gününün geleceğini ve İsa’nın kanı vasıtasıyla tövbe etmeleri gerektiğini söyleyecek kadar cesur bir misyoner var mıdır?

ÇİN TATARİSTANI

Tatar topraklarının bu kısmı hakkında Avrupa’da çok az şey bilinir, çünkü Çinliler bu bölgeye yabancıların girmesine izin vermezler. Bu topraklar Tataristan’ın geri kalanından yüksek ve karlı dağlarla ayrılırlar.

Çin Tataristan’ında halkla ticaret yapmaya birçok yabancının geldiği yer Yarkent’tir. Pekin’den gelen çay yüklü kervanlar vahşi Tatar topraklarında yaptıkları beş ay süren zorlu bir yolculuktan sonra buraya gelirler. Buhara’dan gelen tacirler buradan çay satın alırlar.

AFGANİSTAN

Bu ülke çöl değildir ama çok az ağaç olduğundan çok da az gölgelik bulunur. Afganistan ovaları sıcak ama dağları serindir. Dağların tepeleri karlarla kaplıdır. Çobanlar kışın sürülerini ovalarda otlatırlar ve yaz geldiğinde sürüleri yaylalara çıkarırlar. Yaylalarda hava güzel tatlı menekşe ve yonca kokusuyla dolu olur. Koyunlar taze otlaklarda dursa da fazla oyalanmalarına izin verilmez. Çocuklar kuzulardan sorumludurlar. Genelde yaşlı bir keçi ya da koyun sürüye liderlik eder, çoban çocukta onu izler. Yürümeye yeni başlayan çocuklar bile kuzuları güderek eğlenirler. Burada çadırlar develerin sırtında taşınır. Erkekler uzun boylu, iri yapılı, esmer ve uzun karmaşık saçlı ve sakallı korkunç tiplerdir. Büyük mavi sarıklar giyerler, güzel ceketleri, koyun derisinden paltoları vardır ve bir kasap

bıçağı kadar büyük bıçaklar taşırlar. Omuzlarında ise kalkanları ve tüfekleri bulunur.

Bu vahşi göçebelerin yanı sıra evlerde yaşayan Afganlarda vardır. Kabil buranın başkenti olup güzel bir yerdir. Kabil pazarı Asya'daki en iyi pazardır. Burası üstü kemerlerle örtülü bir cadde gibidir ve insanlar her çeşit malı burada satıp alırlar. Kabil çok güzel bahçelerle çevrili bir kenttir. Kralın bahçesinin ortasında sekizgen bir yaz evi vardır ve bu evde meyve ağaçlarıyla bezenmiş sekiz tane yol kesişir. Burada Buhara'da olduğu gibi bir İngiliz bahçesinde bulunabilecek en güzel meyveler bulunabilir, yalnız bu meyveler daha büyük ve daha tatlıdırlar. İngiltere'de bulunan en güzel kuşların aynıları bu ağaçların dallarında cıvıldarlar, hatta bülbüller bile vardır. Kabil sakinleri günlerini pazarda geçirdikten sonra bu bahçelerde akşam dolaşmayı severler. Bu insanlar çok konuşup az çalışan atıl insanlardır.

Kabil'de gürültü o kadar çoktur ki arkadaşınızın ne dediğinizi duymasına imkân yoktur. Bunun sebebi Londra'daki gibi arabaların tekerleklerinin gürültüsü değildir, çünkü Kabil'de tekerlekli araba bulunmaz. Sokaklarda duyulan sadece insanların gürültüleridir.

Afganlar çabuk sinirlenen, kurnaz ve zalim insanlardır. Daha çok meyve ve ekmekle beslenirler. Müslüman olduklarından şarap içmezler onun yerine meyve suyundan yapılan buzlu şerbetler içerler. Kışın taze meyvelerin yerini mükemmel kuru meyveler alır.

Afganistan'ın vadilerinde çok İngiliz kanı dökülmüştür. Zamanında Kabil, İngilizler tarafından bir süreliğine ele geçirilmiştir.

BELUCİSTAN

Afganistan'ın tam altında deniz kıyısında Belucistan bulunur. Bu ülke Hindistan'dan İndus nehriyle ayrılır. Bir Beluciyi Afgan'dan taktığı başlıkla ayırt edebilirsiniz. Afganlar sarık takarken Beluciler kırmızı bir başlık giyerler. Beluciler Afganlar gibi Müslümandır ve bu iki halkın karakterleri birbirine benzer. Belucistan ve Afganistan vahşi ve kayalık ülkelerdir.

Belucistan İngilizler tarafından ele geçirilmemiştir ve kendi kralı vardır. Ancak İngilizlerin çeşitli nedenlerle Belucistan'a girip savaştıkları çok olmuştur, hatta bir keresinde kral dahil tüm Belucili soylular İngilizler tarafından öldürülmüşlerdir.

BURMA

Asya'nın bütün kralları içinde Burma kralı Çin İmparatorundan sonraki en büyük hükümdardır. Krallığı ne Çin kadar büyüktür ne de Çin imparatoru kadar kalabalık bir tebaası vardır ama aynı onun gibi insanları tarafından kendisine ibadet edilir. Burma kralına "Yaşamın ve Ölümün Efendisi" ve "Kılıcın Sahibi" diye hitap edilir. Burma kralı elinde bizim krallarımız gibi bir dünya küresi yerine altın kını olan bir kılıç tutar. Tebaasına karşı çok zalimce davrandığından küre yerine bir kılıç tutması çok isabetlidir. Hiçbir yerde buradaki kadar ağır cezalar uygulanmaz. İçki içmenin cezası boğazından içeri erimiş kurşun dökülmesidir ve askerden kaçmanın cezası iki bacağın kesilip ölüme terk edilmektir. Hıristiyan olmayı seçen bir adam nerdeyse ölene kadar odunla dövülür ama öldürülmeden bırakılır.

Burma'da zalim kralı gücendirmekten herkes korkar. Adını duyduklarında halk titrer ve onu gördüklerinde yere secde ederler. Kral istediğini lord yapabilir ancak istediğinde soylulara da çok kaba davranır. Kral soylulardan

memnun olmadığında onları kılıcıyla salonun içinde avlar ve öldürür. Kırk soyluyu kavuran güneşin altında yüzüstü yere saatlerce serip, kalkamamaları için üzerlerine büyük bir kalas koyan krallar bile vardır. Kralın yüzleri noktalı adamları diye bilinen kişiler cellatlardır. Bu adamların yüzleri yuvarlak şekilli dövmelerle kaplıdır. Bu adamların görüntüsü halka terör salar. Herkes bu adamlardan kaçar ve kimse evlerinde onlardan birini misafir etmez. Burmalılar ölüm emrinin ne zaman geleceğini bilmeden büyük korku içinde yaşarlar. Öldüğünde kral büyük saygı görür, halk "Kral öldü" demek yerine " Kral kendini Cennette eğlendirmeye gitti" der.

Burma'da kralın en az kendi kadar zalim valileri vardır. Bu valiler vatandaşları istediklerinde çarmıha gerebilir veya işkence yapabilirler. Birbirlerine karşı bu kadar duyarsız ve acımasız olan Burmalılar hayvan öldürmenin yanlış olduğunu düşünürler ve hayvan kendi başına ölmediyse hiçbir hayvanın etini yemezler. Hatta balıkçılar bile balık tuttukları için cezalandırılacaklarına inanırlar.

Burmalıların dini Budizm'dir. Buda Hindistan'ın Benares şehrinde iki bin yıl önce doğmuştur ve inanları onun yüce iyiliğinin onu bir Buda veya Tanrı yaptığını söylerler. Burmalılar onun şu an yaşadığına inanmayıp, iyi kalbine bir ödül olarak istirahat ettiğini söylerler. İnsanlar dua etmenin iyi olduğunu ve bir gün bunun için ödüllendirileceklerine inanırlar. Burmada herkesin dünyaya birçok kez geldiğine inanılır. Burmalılar dünyaya daha önce bir kez böcek, bir kez kuş, bir kez de başka bir hayvan olarak geldiklerine ve eski yaşamlarındaki iyi davranışlarından dolayı şimdi insan olarak yaşadıklarına inanırlar. Bu nedenle burada fakirlerin iyi davranmaları halinde bir dahaki yaşamlarında zengin olacaklarına hatta en sonunda Buda gibi sonsuz huzura kabul edileceklerine inanılır. Burada put ve putların içine yerleştirildikleri penceresiz ve kapısız pagoda yapmak sevap kabul edilir. Bu nedenle bütün ülke bunlarla doludur. Yolların kenarlarında sıralar halinde put ve pagodalar vardır. Hatta dağların tepeleri onlarla taçlandırılmıştır.

Burma'da put yapmanın ve pagoda inşa etmenin yanında putlara hediyeler sunmakta sevap sayılır. Bazen bir babanın küçük çocuğu ile çok dik bir tepede olan pagodaya tırmandığını görürsünüz. Pagodaya vardıklarında adam çanı çalar ve pagodanın yanındaki put evine girerek, çocuğuna ellerini

nasıl birleştirmesi ve alına nasıl kaldırması gerektiğini, duaları nasıl tekrarlayacağını gösterir, yoldan topladığı dalları putun ayaklarının dibine bırakır ve çocuğuyla birlikte yere anır.

Burma’daki en eğitimli kişiler rahiplerdir ve isteyen herkes rahip olabilir. Rahipler fakirmiş gibi davranırlar ve her sabah ellerinde boş kaplarla dilenmeye giderler. Akşamları ise bu kapları bağışlarla dolu olarak altın parıltılarıyla süslü güzel evlerine dönerler, bolluk ve gurur içinde yaşarlar. Rahiplerin fakir olduklarını göstermek için çaput giymeleri beklenir ama onlar çaput sevmedikleri için kumaşları küçük parçalara kesip sonra onları birbirine dikerek yaptıkları elbiseleri giyerler. Mütevaziymiş gibi davranan rahipler dua ederken bile yüzlerini gizlemek için yelpaze kullanırlar ve ortalıkta dolaşıp Buda hakkında saçma hikâyeler anlatırlar. Burmalılar Buda’ya Gautama derken Çinliler ona Fo derler ve kitaplarında onun hakkında yazılmış 550 hikâyeleri vardır.

Burmalılar dayanıklı ve katı insanlardır ve Çinliler ya da Hindular gibi insanlara iltifat etmekten hoşlanmazlar. Bir Burmalı ziyaretini bitirdiğinde “Ben gidiyorum” der ve arkadaşı “Git” diye karşılık verir. Bu sözünü sakınmayan bir davranıştır. Fakat her sözünü sakınmayan samimi demek değildir. Burmalılar konuşarak kandırmaya çalışırlar, her fırsatta yalan söylerler, gerçektende bu insanlar yalan söylemekten utanmazlar. Böyle yalancı olmalarına rağmen Burmalılar çok gururludurlar, çünkü bu dünyaya doğmadan önce çok iyi bir varlık olduklarına inanırlar. Bütün davranışları bir üst mertebeye geçme çabasıdır ki bu iki yüzlü çabaları her yaptıklarını değersiz kılar. Gezginlere karşı kibar davranırlar. Her köyde gezginlerin kalabileceği Zayat adında bir ev bulunur. Misafir gelir gelmez bütün köy başında bekler, köylülerden biri temiz bir döşek, biri bir kap su, bir üçüncüsü bir sepet meyve getirir. Ama bu dikkat neden gösterilir? Bir mertebe üste geçme umuduyla. Burmalılar ebeveynlerine olan davranışları itibari ile Çinlilere benzerler. Çocuklarına karşı Çinlilerden daha iyi davranırlar, kızlarına oğullarına gösterdikleri ilgiyi gösterirler ve çocuklarını öldürmezler. Burmalılar asabidir, çabuk sinirlenirler, şarap içmezler ve sadece günde iki öğün yemek yerler. Bu insanlar sinirlendiklerinde çok saldırganlaşırlar. Doğrusu çabuk sinirlenmezler ama bir sinirlendiler mi çok küfür ederler.

Burmalılar görünüş olarak Hindulardan çok daha çirkindirler, geniş yüzleri ve kalın vücutları vardır, renkleri Hindular gibi koyu değildir. Bu insanlar tenlerini sarı yapmak için üstlerine sarı bir pudra serperler. Köpekler ve maymunlar gibi beyaz dişe sahip olmak istemediklerini

söyleyip dişlerini siyaha boyarlar. Kulaklarını delip içinden gümüş, altın veya mermerden çubuklar geçirirler. Burmalı kadınlar küçük ceketler giyerler, erkekler sarık bağlarlar ve bol bir kaftan giyerler. Burma'da rahipler dışında herkes güneşten korunmak için şemsiye taşır. Kral beyaz, soylular yaldızlı, sıradan insanlar kırmızı en düşükler ise yeşil şemsiyeler kullanırlar.

Burma Hindistan'dan daha hoş bir ülkedir ve çok sıcak olmamasına rağmen çok verimlidir. İnsanları çoğunlukla pirinçle beslenir ama eğer yeterli pirinç bulamazlarsa çeşitli yaprak ve köklerden yemek yaparlar. Bu topraklarda kaplan çoktur, ancak aslan bulunmaz. Burmalılar evlerini aslan heykelleri ile süslemeye bayılırlar ama hiçbiri bir tane bile aslan görmediğinden bu heykellerin bazıları çok gülünçtür. Burma'nın gururu fillerdir ve hepsi krala aittir. Arabalar öküzler ve mandalarla çekilir ve binmek için atlar kullanılır. Burma kralının beyaz fili altınlarla, mücevherlerle süslüdür ve protokol sıralamasında kraliçeden önce bu fil gelir.

Burma evleri direkler üzerine kuruludur ve bu yüzden zeminin altında boş yer vardır. Köpekler ve kargalar evlerin çoğu zaman altında zeminin yarıklarında düşenleri yemek için dolaşırlar. Burma'da Kral sadece soylulara taş veya tuğladan ev yapma izni verir. Halk evlerini bambudan yapar. Bu kanun hiç hoş değildir fakat fakirlere rahatlık veren bir başka kanun vardır. Bu kanuna göre herkes toprağı ekip biçtiği sürece onun sahibi olur ve bu yüzden bütün çalışkan insanların kendi bahçe ve tarlaları vardır. Burma'nın dağlarında vahşi insanlar olan Karenler yaşar. Çok fakir ve cahildirler ama bazıları misyonerlerin faaliyetlerine katılmışlardır. Karenler Burmalılar kadar kibirli değillerdir ve hiçbir Tanrıları ya da kutsal kitapları yoktur.

Karenler yerden yükseltilmiş evlerde otururlar ve evlerinin altındaki boşluklarda tavuk ve domuz beslerler. Bu insanlar her yıl yeni bir yere taşınıp, yeni bir ev inşa ederler, yeni bir araziyi temizleyip sürerler. Karenler yaşlarını kaç tane evde yaşadıklarıyla ölçerler. Bütün doğu halkları arasında en tatlı şarkı söyleyip dans eden Karenlerdir ve Hıristiyan olduklarında gerçektende çok tatlı ilahiler söylerler.

Dağların arasında bir anlamı "aşk" olan Mata isimli bir Hıristiyan köyü vardır. Her sabah halk Zayat'ta yani konuk evinde şarkı söyleyip dua etmek

için toplanır. Hıristiyan olmadan önce Karenler sürekli kötü ruhlardan yani Natlardan korkarlardı ve bazen Natları memnun etmek için zalimleşir, bir domuzu ölünceye kadar döverlerdi. Hıristiyan Karenler bu tip barbarca uygulamaları bırakıp nazik ve şefkatli oldular.

Ava bir zamanlar Burma'nın başkentiydi ve "altın şehir" diye anılırdı ancak kralın başkenti taşımasıyla ününü kaybetti. Maulmain ise Burma'daki bir İngiliz şehri gibidir, çünkü İngilizler Burma'nın büyük kısmını ele geçirdiklerinde bu şehri inşa etmişlerdir. Bu şehirde misyonerler vardır. Bu misyonerlerden birinin ismi Judson'dır ve pek çok zorlukla karşılaşarak yüzlerce Burmalıyı Hıristiyan yapmıştır.

SİYAM

Burma ile Siyam'ı bir nehir ayırır ve bu iki ülke komşu çocukları gibi sürekli birbirleriyle didişirler. İngilizler Burma'nın Siyam'a yakın kısmını ele geçirdikten sonra buraya İngiliz Burması denmeye başlanmış ve Siyam ile barış sağlanmıştır. Siyam ince bir kara parçasından oluşur, bir yanında deniz diğer yanında dağlar vardır.

Siyam'ın dini Burma'nın ki gibi Budizm'dir. Siyam'da Buda'ya "Kodom" denir. Görüldüğü gibi Buda'nın birçok ismi vardır. Çin'de Fo, Burma'da Gautama, Siyam'da ise Kodom bu isimlerden bazılarıdır. Ancak Siyam'da Buda, Burma'daki gibi onurlandırılmaz. Yine de Siyam'da Buda adına muhteşem pagodalar yerine muhteşem tapınaklar inşa edilmiştir.

Siyamlıların görünüşleri Burmalılara benzer fakat daha çirkindirler. Siyamlıların yüzleri daha geniştir, düzdür ve çeneleri şişmiş gibi çok iridir. Siyamlılar saçlarını çok kısa keserler sadece tepelerindeki saçları dimdik

durur, başlarını örtmek için bir çaba sarf etmezler, sadece çok sıcak zamanlarda süt kabına benzeyen yapraklardan yapılma bir başlık giyerler. Siyamlılar, Burmalıların yaptığı gibi burun halkası ve kulak çubuğu takarak vücutlarını deforme etmezler, süslenmeyi, mücevherleri çok severler, üzerlerine bolca bilezik ve kolye takarlar. Elbiseleri vücuda sarılmış baskılı pamuklu bir bezden oluşur. Kadın ve erkek kıyafetleri aynıdır. Siyamlılar korkak ve yalancıdır. Siyamlılar için “dost olarak güvenmeyeceğiniz, düşman olarak da korkmayacağınız kişiler,” deyişi çok doğrudur. Şüphe yok ki yönetim şekilleri Siyamlıları korkak yapmıştır, çünkü onlara solucan gibi davranmaları öğretilmiştir. Krallarının huzuruna kim çıkarsa yerde dizlerinin ve ellerinin üzerinde emeklemesi beklenir. Evlerde beyler de hizmetkârlarının aynı şekilde kendilerine davranmasını beklerler. Hizmetkârlar sürünürken yerde tepsileri iterek ilerlerler. Diğer taraftan Siyamlılar da Burmalılar gibi zalimdir. Eğer düşmanları ellerine düşerse hiç merhamet göstermezler. Örneğin Laos isimli küçük ülkenin hükümdarı ellerine düştüğünde bu adamı ailesiyle beraber kafes içinde teşhir etmişler. Bu insanlara işkence için mızraklar, etlerini haşlamak için büyük bir kazan, vücutlarını asmak için darağacı, çocukları toz haline getirmek için bir havan getirmişler. Ancak kral daha fazla dayanamayıp kalpten ölünce önce kafasını kesmişler ve sonra cesedini darağacına asarak kuşlar ve vahşi hayvanlara terk etmişler.

Düşmanlarına karşı barbar olan Siyamlılar bazı yönlerden diğer kâfir uluslardan daha iyidirler. Çünkü akrabalarına daha iyi davranırlar, çocuklarını öldürmezler, kadınlarını eve kapamazlar ve yaşlılarını dışlamazlar. Ancak aile bireylerini köle olarak satarlar ve çok sayıda köle satın alırlar. Bu yüzden dağlarda Burmalıları ve Karenleri kollayıp yakalayan ve köle olarak Siyam’ın büyük beylerine satmaya çalışan vahşi adamlar vardır.

Geniş bir nehrin üzerindeki(??? Yanındaki mi demek istiyor?) bir adada kurulu Bangkok oldukça düzensiz, bakımsız ve pis bir şehirdir. Şehir gibi olması gerekir ama öyle değildir, çok düzensizdir. Çukur ve çamurlu yolların kenarları çalılarla doludur. Şehrin tek hoş kısmı put evleri olan Watların inşa edilmiş olduğu bölgedir. Bu Watların çevrelerinde küçük güzel yollar, kokulu çiçekler ve rahipler için güzel evler bulunur. Tembel Siyamlılar için bir Wat inşa etmek çok büyük bir sevap kaynağıdır.

Siyamlıların tembelliklerinden dolayı Bangkok'ta tüm ticaret buraya kalabalık gruplar halinde gelen Çinlilere aittir. Bir yolcu geçerken tertemiz ve çiçeklerle dolu Çinli'nin bahçesini düzensiz ve çalılarla dolu bir Siyamlı'nın bahçesinden hemen ayırt edebilir.

Bangkok'taki en ilginç görüntü yüzen evlerdir. Aslında bu evler nehre çakılmış kazıkların üzerine inşa edilmiştir ve tekne gibi yüzmezler, ama evi direklerini sökerek başka bir yere götürmek mümkündür.Yüzen evlerin yanında nehirde birçok da tekne vardır. Bu teknelerden bazıları bir çocuk tarafından kullanılacak kadar küçüktür. Tembel Siyamlılar öğrenmeyi sevmediklerinden misyoner okullarına fazla gelmezler. Ancak okullarda okuyan bazı fakir aile çocukları köle olmaktansa burada bulunmaktan çok memnundurlar.

MALAKA

Burası bir yarımadadır, hatta bir adadır. Şekil olarak İtalya nasıl bir insan bacağına benzerse Malaka'da köpek bacağına benzer. Malaka'daki hava Hindistan'ın birçok yerinden güzeldir, çünkü deniz meltemleri bu ülkeye taze hava getirir. Birçok sıcak ülkede olduğu gibi yağmur mevsimi yoktur ama ansızın her gün bastıran yağmurlar havayı serinletir. Ülke dağları, ormanları ve ırmaklarıyla çok güzeldir.

Bu güzel ülke zalim insanlarından dolayı yaşaması çok tehlikeli bir yerdir. Malaka halkı içinde denizlerde haydutluk yapan pek çok korsan bulunur. Korsanlar küçük gemilere kendi tekneleri ile saldırıp onu ele geçirmeye çalışırlar ve mürettebatı esir alıp köle olarak satarlar. Valiler korsanları

cezalandırmak bir yana onlarla ortak çalışmaktadırlar. Burası valilerin insanları günah işlemeye teşvik ettiği bir yerdir.

Malaka'nın kendi kralı yoktur, küçük bir kısmı dışında ülke Siyam'a aittir. Yaşayanlarına Malay adı verilir. Karakterleri Siyamlılara benzemez, yani onlar gibi korkak değil çok cesurdurlar. Ayrıca Malaylar Budist değil Müslüman'dırlar. Ama ***Kuran*** ve kanunları hakkında çok az şey bilirler. Malaylar Hz. Muhammed'e inanmayan herkesi kâfir sayarlar ve nefret ederler. Kâfirler için ölüm haktır. Bu çapulcu insanlar Hıristiyan gemilerini ele geçirmek ve Hıristiyanları köle olarak satmakla övünürler.

Malaka'da bazı çok değerli bitkiler bulunur. Bunlardan biri "biber" denen bir tohumdur; diğeri ise bir tür ağaçtan toplanan sago denen bir meyvedir. Malaka ayrıca kalay madenlerinin bulunduğu bir bölgedir. Ancak burada tüm tarım ve madencilik işlerini tembel Malaylar yerine çalışkan Çinliler yaparlar. Çinliler Malaka'da zengin olmak için kalabalık işçi grupları halinde gelirler. Kendi ülkelerinde yeterince yer olmayan Çinliler başka ülkelerde yerleşmekten mutlu olurlar. Çinliler çalışkanlıklarıyla örnek oluştururken iyilikte iyi bir örnek değildirler, çünkü kumar oynamayı sever ve afyon içerler.

Malaka'nın başkenti Malaka'dır ve bu şehir İngilizlere aittir. Limanı çok elverişsiz olan bu şehir çok önemli bir yer değildir.

SİNGAPUR

Bu şehir de İngilizlere aittir ve çok faydasını görürler, çünkü limanı dünyanın en iyisidir. Birçok gemi buraya ticaret için gelir, bunların Çin

yelkenlileri de vardır. Şehir kıyıya yakın bir adada kuruludur. Adanın tepelerindeki birçok güzel ev İngiliz ailelere aittir. Bu ailelerin evlerinden taş merdivenlerle denize inilir.

Bu adada balıkçılık yapan, mercan ve deniz kabuğu toplayarak yaşayan pek çok Malay küçük teknelerde yaşar. Kazandıkları parayla bu insanlar ana gıdaları olan sago alırlar. Bu insanlar “Ourang-lout” yani “Su insanları” olarak bilinirler.

Malak ormanlarında “Orang-outang” yani “Orman insanı” olarak bilinen büyük maymunlar yaşar. Bu hayvanlar insana çok benzerler, diğer bütün maymunlardan daha kolay evcilleştirilirler. Ama en evcil maymun bile en vahşi insandan farklıdır.

Çince dünyadaki en zor dil olarak bilinirken, Malay dili de en kolay dil olarak bilinir. Malay dilinde zamanlar, cinsiyetler ve çekimler yoktur. Misyonerler için Malay dilini öğrenmek çok kolaydır. Misyonerler Malay dilini öğrendiklerinde Malaka’daki Çinlilerle iletişime geçebilirler.

SİBİRYA

Bu isim insanlara soğuğu, Ruslara ise sürgün cezalarını çağrıştırdığından titretir. Ama Sibirya, Tatar toprakları gibi dümdüz çirkin bir yer değildir, burada dağlar, ormanlar ve nehirler vardır. Sibirya verimsiz bir yer de değildir, çünkü bazı yerlerinde buğday, buğday yetişmeyen yerlerinde ise arpa, arpa yetişmeyen yerlerinde ise turp yetişir. Korularda İngiltere’deki gibi yabani çilekler, güller, kırmızı ve siyah böğürtlenler, leylaklar bulunur.

Sibirya gerçekten soğuk bir ülkedir ve topraklarından kar Haziran ayına kadar kalkmaz, Eylül ayında yeniden yağmaya başlar. Bu yüzden bölgede

karsız geçen iki ay Temmuz ve Ağustos'tur.

Ruslar Sibirya'nın efendileridir ve burada birkaç büyük şehir kurmuşlardır. Ancak bu şehirler birbirlerinden çok uzaktırlar ve ülkede birçok vahşi kabile dolaşmaktadır.

Bu vahşi kabilelerden biri kare ve düz damlı evlerde yaşayan Ostyaklardır. Çok alçak kapıları olan bu evlere ancak çocuklar eğilmeden girebilirler. Evin içinde şömine ve yemek pişirmek için odun yakılan bir çukur bulunur. Ostyaklar masa kullanmazlar hatta köpekleri ile beraber bir yalaktan yemeklerini yerler. Evlerde oda yoktur bunun yerine at ahırı gibi sıralara ayrılmıştır. Sıralar arasına gerilen geyik derileri ev halkının yataklarıdır. Her kişi kendi sırasında oturur veya yatar. Sadece aile ateşin etrafında toplandığında ısınmak ve sohbet etmek için alçak sıralara oturulur.

Ostyaklar fakir olsalar da köpekleri çok değerlidir. Bu hayvanlar at kadar faydalıdır ve daha da hassastırlar. Bu hayvanlar söz dinlerler ve emir vermek için onlara ıslık çalmanız veya onları kırbaçlamanız gerekmez. Kısa tüylü bu hayvanlar beyaz renktedir ve üstlerinde siyah lekeler bulunur, kuyrukları ise tüylü ve kıvrıktır. Ostyakların kullandıkları ve içinde bir insanın uzanabileceği kadar büyük kızaklar on iki köpek tarafından çekilirler. Diğer taraftan fakir Ostyakların kullandıkları küçük kızaklar için iki köpek yeterlidir. Köpekler kaçtıkları zaman atlar gibi yakalanmaları gerekmez, yalnızca çağrılmaları yeterlidir.

Bazı sürücüler bazen bu hayvanlara karşı acımasızca davranırlar ve en ufak hatalarında onlara taş veya kar topu atarlar ya da uzun değnekleriyle onları döverler. Bu köpekler de aç gözlü ve hırsızlığa yatkın hayvanlardır. Yiyecekleri bu hayvanlardan uzak tutmak için Ostyaklar yüksek direklerin üstüne kilerler inşa ederler. Uzun yolculuklardan sonra köpeklerin eve girerek ateşin yanında yatmalarına ve yalaktan yemek yemelerine izin verilir. Diğer zamanlarda ise bu hayvanlar karda uyurlar ve onlara ne atılırsa onu yerler. Ostyaklar yolculuk sırasında köpekleri beslemek için yanlarında çuvallar dolusu kuru balık taşırlar. Köpek yavrularına evde ihtimam gösterilir ve ateşin yanında yatmalarına izin verilir. Ancak bazı yavruların güzel kürkleri için öldürüldükleri de olur.

Ostyakların köpeklerinden daha değerli varlıkları Ren geyikleridir. Balıkçılıkla geçinen Ostyaklar sadece köpek beslerken tepelerde yaşayanlar

köpeklerin yanında Ren geyiği de beslerler. Ren geyiği köpek gibidir ve onu sürmek için kırbaca gerek yoktur. Bu hayvanların kırbaçla vurmaya gerek olmasa da uzun bir değnekle nazikçe dürtülmeleri gerekir. Geyikleri idare etmek için başlarına bağlı koşumları bulunur, çünkü bu geyikler köpek gibi sözden anlamazlar.

Ama geyikler çok naziktir, atlardan daha kolay idare edilirler. Örneğin dört geyiği bir kişinin yönetmesi dört atı yönetmesinden çok daha kolaydır. Dört geyik bir sıra halinde kızağa koşulur, birinin başına koşum bağlanır ve onu döndürünce hepsi birden dönerler. Genelde tırıs giden bu hayvanlar, yokuş aşağı çok hızlı dörtnala koşarlar. Nefessiz kaldıklarında sürücüleri hayvanları durdurarak hayvanların yere uzanıp ağızlarını karla soğutmalarına izin verirler.

İnsanlar at gibi Ren geyiğinin üstüne binebilirler ancak bu hayvanların sırtları zayıf olduğundan boyunlarına oturulması gereklidir. Bu hayvanların enselerine oturmak deneyim ister bu nedenle yabancılar genelde bu hayvanlardan düşerler. Bu hayvanlar hakkında bir başka ilginç nokta, bunların sadece kendi buldukları otları yemeleridir. Dolayısı ile bu hayvanları ahırda beslemeye çalışmanın hiçbir faydası yoktur. Ren geyikleri tepelerde bulunan vahşi bir yosun yiyerek beslenirler.

Bir Ostyak için ölü bir Ren geyiği dirisi kadar yararlıdır. Ölü hayvanın derisinden elbiseler yapılır. Bu kültürde erkekler ve kadınlar bir örnek olarak vücutlarını baştan ayağa kadar kapatan bir elbise giyerler. Bu elbisenin dikişleri sıkıdır ve bu şekilde soğuk dışarıda tutulur. Ostyaklar yüzleri hariç her yerlerini örterler ve donmamak için yüzlerini tüylü ren geyiği eldivenleriyle ovuştururlar. Kadınlar yüzlerini kalın çarşafla örterler. Ostyak beyaz geyik postu giyer ve bu ona büyük bir beyaz ayı görünümü verir. Avcıların kendinden uzun yayları ve demir uçlu uzun okları vardır. Bir Otsyak samur avladığında çok sevinir, çünkü Rus imparatoru her Ostyağın yılda iki samur vergi ödemesini mecbur etmiştir. Samur kürkü çok değerlidir ve bu kürkten Rus asillerine kalpak ve yaka yapılır.

Kar ayakkabıları olmadan kara batan Ostyaklar, vahşi hayvanların peşinden ancak ayaklarına bağladıkları kayık şekilli büyük tahta ayakkabılarla gidebilirler. Avlanırken bir Ostyak büyük beyaz paltosu, rüzgârda dalgalanan uzun siyah saçları, elindeki dev yayı ve büyük ayakkabılarıyla çok etkileyici görülür.

Ostyaklar görünmeyen bir tanrıya inanırlar ancak tanrı dışında pek çok şeye taparlar. Bir adam öldüğünde akrabaları onun tahtadan heykelini yaparlar ve ona üç yıl ibadet edip gömerler. Ama bir rahip ölürse onun heykeline üç yıldan fazla tapılır hatta bazen hiç gömülmez. Yaşayan rahipler insanları ölü rahiplere tapmaya ve hediyeler sunmaya teşvik ederler. Böylece ona sunulanları yaşayan rahipler yerler.

Ölü insanlar dışında bu kültürde ölü hayvanlara da tapılır. Otsyaklar bir kurt veya ayı öldürdüklerinde postunu otla doldurup etrafında toplanırlar ve onunla alay ederler, üstüne tükürüp, tekmelerler sonra arka ayaklarından kulübenin bir köşesine asıp ona taparlar. Bu insanlar ölü hayvanlara bağırarak, dans ederek, kılıçlarını sallayarak, kürk, gümüş, altın ve ren geyiği sunarak ibadet ederler. Bu ren geyiğini zalim tanrılarını ya da daha doğrusu zalim şeytanlarını mutlu etmek için çok zalim bir şekilde birçok yerinden bıçaklayarak öldürürler. Rus İmparatoru Otsyakların Ortodoks Hıristiyan olmalarını teşvik eder ve onlara kumaş ya da hediyelerle rüşvet verir. Rüşvet sayesinde pek çoğu vaftiz olmuştur, ancak Ruslar tebaalarını alkol almaya özendirmesi Otsyaklara büyük zarar vermektedir.

Kuzey Denizi kıyılarına yakın yaşayan Samoyetler Rusların hükümranlığı altında olsalar da onlarla olan temasları çok azdır. Samoyetler Ostyakların bir zamanlar yaşadığı gibi Ren geyiği derisinden çadırlarda yaşarlar ve Ostyaklardan çok daha vahşi insanlardır. Kadınları Ren geyiği derisinden giysi yerine çeşitli hayvanların kürklerini birleştirerek yaptıkları bir elbiseyi giyerler. Yüzlerini örtmek yerine kulaklıkları olan bir kalpak takarlar ve enselerinden aşağıya sarkan ucu çıngıraklarla bezeli kutup porsuğu kuyruğu bellerine kadar uzanır. Samoyetler kestikleri Ren geyiklerini pişirmeden çiğ olarak yiyebilirler.

Sibirya’nın doğusunda yaşayan Yakutlar Ren geyiği ve köpekler yerine at ve öküz besler, ancak öküzlere binip atları yerler. Bu kabilede kızarmış at başı en makbul yiyecektir. Yakutlar camları buzdan yapılmış kulübelerinde buzağılarını ateşin kenarına bağlayarak uyurlar.

Sibirya, imparatorun hoşuna gitmeyen tebaasını cezalandırmak için yolladığı yerdir. Sibirya’dan geçerken genç askerler tarafından takip edilen arabalar dolusu kadın, çocuk ve yaşlılar görürsünüz. Bunlar sürgüne yollanan Ruslardır, bazıları madenlerde bazıları fabrikalarda köle işçi olarak çalıştırılacaklar, bazıları ise Sibirya’nın uçsuz bucaksız tundralarına serbest

bırakılarak kendi başlarının çarelerine bakmaları beklenecektir. Bu kişiler imparatorun onlara bahşettiği az biraz maaşla kasabalarda yaşayabileceklerdir. Bu insanlara Sibirya'da "talihsizler" denir. Bazıları bu cezayı hak etmemektedir ama bazıları suç işlemiştir.

Sibirya'da Ruslar tarafından inşa edilmiş çok az şehir vardır. Ostyakların kenarında yaşadığı Baykal gölü kenarında Buryatlar yaşar ve İrkutsk şehri burada kuruludur. Bu şehre gelen çok sayıda Çinli tüccar vardır ve bunlar sayesinde şehirde çay bol bulunur. Yakutların yaşadığı Lena ırmağı kenarında Yakutsk şehri vardır. Bu şehir belki de dünyadaki en soğuk kenttir. Kuzey kutbuna daha yakın kentler olmasına rağmen burası kadar rüzgâra açık bir yer yoktur. Soğuk nedeni ile burada yaşayanların evlerinde bir veya iki pencere bulunur, bu nedenle çok az güneş görürler. Bu kadar katı iklim koşullarına rağmen bu şehirde bahçe sebzeleri yetişir.

Ural Dağları altın, gümüş, demir, bakır ve değerli taş madenleriyle doludur. Bunlar sürgündeki Ruslar tarafından çıkarılırlar ve arabalarla imparatorun zenginliğini arttırmak için Rusya'ya gönderilirler.

Sibirya'nın bir ucunda bulunan Kamçatka Yarımadası kısa bir kol şeklindedir. Dağlarla, nehirlerle, ormanlarla ve çağlayanlarla dolu bu ülke çok soğuk değildir ve yüzölçümü İngiltere'den büyüktür. Yüzölçümü büyük olmasına karşın Kamçatka'nın nüfusu küçük bir İngiliz kasabası kadardır. Buradaki halk alkolü çok sever ve ruhları, Rus askerler, sürgündeki suçlular ve yabancı tacirler tarafından zehirlenmiştir. Bu bölgede yaşayanlar çelimsiz ve hasta insanlardır. Kamçadallar Ortodoks Hıristiyanlığı benimsese de burada kimse dini düşünmez. Bu insanların tüm düşündükleri avlanmak, balık tutmak ve içki içmektir.

Sibirya'nın ilginç hayvanlarından biri de Argalis'tir. Bu hareketli ve kuvvetli havyanın garip şekilde kıvrımlı kocaman boynuzları görülmeye değerdir. Bu hayvan kurt ve ayıların onu takip edemeyeceği en dik yamaçlara tırmanabilir veya hiçbir insanın ayakta durmayacağı yüksek yerlerde durur. Avcılar tarafından vurulacağını anladığında bu hayvan kendini uçurumdan aşağı atar ve kalın kemikleri, sağlam derisi sayesinde yara almadan kurtulur ve kaçar.

Kamçatka'nın ayıları balık ve yaban çilekleri ile beslenirler, onu postu için avlayan insanlara pek nadir saldırırlar. Ayı derisinden elbise yapılır, ayı yağı ise lambalarda kullanılır, ama eti yenmez ve sadece köpeklere verilir.

Genelde çoğu ayı zayıf ve incedir. Sadece şişman ayılar bütün kış boyunca inlerinde yemek yemeden uyuyabilirler. Zayıf ayılar ise o kadar uzun uyuyamazlar ve kışın yemek aramaya çıkarlar. Köpekler ayılardan çok korkarlar. Fok balığı Kamçadalların önemli avlarındandır.

Kamçadallar çok cömert ve kıymet bilen insanlardır. Fakir bir aile başka bir aileyi evinde altı hafta misafir edip, yiyecek nerdeyse tükendiğinde, cömert ev sahibi yemeğin bittiğini söyleyemez ve değişik et ve sebzeden oluşan bir yemek pişirir. Misafirler bunun yemeğin nerdeyse bittiği anlamına geldiğini anlayıp evden ayrılırlar.

TİBET

Tibet hakkında çok az şey bilinmesi, oraya çok az ziyaretçinin gitmiş olmasından kaynaklanır. Dağların çok dik ve yüksek, yollarınsa çok dar ve tehlikeli olması dışında yolcuların buraya gidememe nedenleri Tibet'i kontrolü altında tutan Çin'in yabancılara izin vermemesidir. Uzun zaman önce Tibet'i işgal eden Hindulara karşı halk Çin'den destek istemiştir. Ancak yardıma gelen Çinliler Hinduları yendikten sonra buraya kendileri yerleşmişlerdir. Tibet'teki Çinliler sert yönetici değillerdir, burayı yumuşak kurallarla yönetirler ve sadece yılda bir kere Pekin'e vergi verilmesini isterler.Tibet Çin'e bağlı olsa da Tibet'te Çince konuşulmaz.

Tibetlilerin görünüşleri Tatarlara benzer. Onlar gibi kemikli yüz yapısına ve düz simsiyah saçlara sahiptirler.

Himalaya Dağları Asya'daki en yüksek dağ sırasıdır ve Tibet ile Hindistan arasında uzanırlar. Zirveleri her zaman kar ve buz ile kaplı olan bu dağların yamaçlarından büyük ırmaklar akar. Tepelerdeki karlar Tibet'i

çok soğuk bir yer yapsa da bu bölgede üzüm ve hatta pirinç yetişebilen sıcak vadiler vardır.

Tibetliler soğuk kuzey rüzgârından korunabilecekleri en iyi yere evlerini inşa ederler ve sıcak güney güneşi almaya çalışırlar. Tibetlilerin evleri üst üste yığılmış taşlardan oluşur ve damları düzdür. Zenginlerin koyun, keçi ve İngiltere’de bilinmeyen Yak sürüleri vardır. Yak inek gibi süt verir ve at gibi yük taşır. Bu hayvanın en güzel yanı muhteşem kuyruğudur. Yak kuyruğu at kuyruğundan daha güzel, daha siyah ve daha gürdür. Bu hayvanların kuyrukları Hindistan’a sinek kovucu yapılmak üzere satılır. Tibet’te koyunlar ve keçiler İngiltere’den daha yararlı hayvanlardır çünkü yük taşırlar. Dar ve dik patikalarda uzun konvoylar halinde bu hayvanları yük taşırken görebilirsiniz.

Tibet keçilerinin tüyleri altında çok kaliteli bir yün yetişir. Sıradan bez dokuyabilen Tibetliler bu keçi yününü dokuyamazlar ve işlenmesi için Himalaya Dağlarının ötesindeki Keşmir’e gönderirler. Keşmir’de dünyanın en güzel şalları dokunur.

Yün, Tibet’in en büyük zenginliği değildir, burada toz veya maden halinde altın ve bakır madenleri bulunur. Çinliler gibi Budist olan Tibetliler altını put yapımında kullanırlar. Tibet’te olup da Çin’de olmayan yaşayan puta Büyük Lama denilir. Tataristan’da da lamalar vardır ancak Büyük Lama Tibet’te yaşar. Bu şahıs Tataristan’daki tüm lamalar ve Budist dünyasındaki tüm insanlar tarafından dünyadaki en önemli varlık olarak kabul edilir. Ama Büyük Lama perişan bir hayat yaşar. Bir Lama öldüğünde yerine küçük bir çocuk seçilir. Bu çocuk büyük bir saraya yerleştirilir ve bütün hayatı boyunca tanrı gibi ona tapılır.

Tibet’in başkenti Büyük Lama’nın sarayının bulunduğu Lassa’dır. Büyük Lama’nın sarayı St. Paul katedrali kadar yüksektir ve içinde putların yerleştirildiği on bin odası bulunur. Yedi katlı olan bu muhteşem binanın en üst katında Büyük Lama yaşar. Yürümesine izin verilmeyen Büyük Lamayı dairesine çıkaranlar yolda baygınlık geçirirler. Rahipler Büyük Lama’nın bu kadar yüksekte yaşamasını sağlayarak Cennetin en yüksek katında yaşayan bizim Tanrımız gibi olacağını düşünürler. Sarayın dışı da zengin süslemelerle süslenmiştir ve çatısı altındandır.

Tibet’te rahiplerin yaşadığı birçok muhteşem ev vardır. Rahipler günde üç kere Buda’yı onurlandırmak için dua etmeye giderken büyük gürültü

çıkarırlar. Özellikle oruç tuttukları günler muazzam büyüklükteki bakır enstrümanlar, davullar ve trompetler çalındığında gürültü seviyesi katlanılmaz olur.

SEYLAN

Hindistan'a yakın kısmı düz, orta bölümü dağlık olan Seylan dünyanın en güzel adalarından biridir. Orta bölgede bulunan dağların yamaçlarından kaynaklanan dereler, ırmaklar verimli yeşil vadileri sularlar. Seylan'ın en güzel şeyi ağaçlarıdır. Bu ağaçlar içinde en çok bilineni olan tarçın, kıyıdan 60 km içeride korularda yetiştirilir. Sadece üst dalların kabuklarının işe yaradığı için fazla uzamasına izin verilmeyen tarçın ağacının kokusu denizde bile duyulabilir. Seylan'da küçük çocuklar çoğu zaman ağaçların gölgesinde ağaç kabuklarını soyarken görülür ve sonra bu kabuklar İngiltere'ye pudingleri tatlandırmaya ve ilaç yapmak için yollanır.

Seylan'ın kıyılarında ayrıca Hindistan Cevizi ağacı koruları vardır. Bu ağaçlardan birkaçı fakir bir adam için büyük servet demektir. Çünkü bu ağacın meyvesi gıda olarak, odunu ev yapımında, yaprakları dam yapımında ve yağı kandil yakacağında kullanılır.

Jack ağacı bir at başından daha büyük ve ağır olan dünyanın en büyük meyvelerini verir. Bir kadın ancak bir meyveyi başının üstünde pazara taşıyabilir. Bu büyük meyveler dallarda değil ağacın gövdesi veya büyük dallara yapışık yetişir. Meyvenin dışı at kestanesi gibi yeşil ve dikenlidir, içi ise sarıdır ve fasulye gibi tanelerle doludur. Ağacın kerestesi maun gibi sert ve güzeldir.

Seylan’da yetişen ve çok yüksek bir ağaç olan Talpot’un tepesindeki yapraklardan her biri orta büyüklükte bir halı boyutundadır. Bu yuvarlak yaprakların üç yanı kesilerek rahatlıkla bir çadır yapılabilir. Talpot ağacının yaprakları yelpaze ya da kâğıt yapımında kullanılır. Elli yıl yaşayan bu ağaç ömrünün sonunda tepesinde dev bir tomurcuk verir. Bu tomurcuk patladığında dev bir sarı çiçek ortaya çıkar ve ağaç ölür.

Adanın kuzeyine doğru uzanan düz kısmında Hindulara benzeyen ve onlar gibi konuşup, düşünen Tamiller yaşar. Ancak dağlık güneyde yaşayan Sinhaliler Tamillere benzemezler ve aynı dili konuşmazlar ve Hindu değillerdir. Bu insanlar Budist’tir ve Seylan’da pek çok Budist tapınağı bulunur. Her tapınakta bulunan karanlık iç odada Buda’nın tasviri saklanır ve tasvir nerdeyse bütün odayı kaplar. Sarı cübbeleri, tıraşlı kafaları ve çıplak ayakları ile rahipler her sabah dilenmeye çıkarlar. Bu onurlu dilenciler hiç konuşmazlar, sadece ellerindeki sepetlere pirinç ve meyve koyulmasını bekler, karşılığında insanları kutsarlar.

Seylan’da ayrıca şeytana tapanlar da bulunur. Buda dünyada Tanrı olmadığını, şeytanların olduğunu ve onlara tapılmamasını söylemiştir ancak bu insanlar ona inanmazlar. Birisi hastalandığında buna bir şeytanın sebep olduğu düşünülür ve bir şeytan rahibi oraya gönderilir. Şeytan rahibinin yüzü boyalıdır, ayaklarında ziller vardır ve elinde bir meşale bulunur. Rahip dans ederek şarkı söylerken bir başka kişi davul çalar. Rahip bütün gece

dans eder ve şarkılar söyler. Bazen beyaz ceketini siyahı ile değiştiren rahip bazen de siyah ceketini beyaz ceketle değiştirir. Rahipler şeytanı mutlu etmek için bazen kendilerini yerlere atar, bazen zıplar, bazen sürünür ve bazen koşarlar. Rahipler mutlu olan şeytanın hasta adamın vücudundan çıkacağına inanırlar.

Şeytana tapanlar çok kibar ve itaatkâr insanlardır, ancak rahipleri gibi yalancıdırlar. Yalan dinleri konusunda bile samimi değildirler ve bu din kendilerine çok uyuyormuş gibi davranırlar. Zamanında adaya hakim olan Portekizliler halkı Katolik yapmaya çalışırken onlardan sonra adaya hakim olan Hollandalılar bu insanları Protestan olmaya zorlamışlardır.

Sinhalilerin kadın ve erkekleri bellerine sarılı bir kumaş giyerler buna komboy denir. Bu kumaşı insanlar Hindular gibi omuzlarına atmazlar bunun yerine ceket giyerler. Erkekler Hintliler gibi sarık sarmazlar, onun yerine saçlarını toplarlar, kadınlar ise saçlarını uzun iğnelerle tuttururlar. Sinhali hanımları ve beyleri özellikle İngiliz valinin evini ziyarete giderken İngiliz elbiseleri, sandaletler yerine ayakkabı ve çorap giyerler. Erkekler bu ziyaretlerde uzun saçlarının üstüne şapka giyerler ama İngiliz elbiselerinin altına komboy giymeyi ihmal etmezler. Hindular gelenekleri ile çok gurur duyduklarından İngilizler gibi giyinmezler. Hindu kadınlar hiçbir davete gelmezler ama Sinhali hanımları renkli ipek ceketleri ve elmas kolyeleri ile davetlere katılırlar.

Budist rahipler ise kastlardan hiç bahsetmeseler de Sinhalilerin kendi toplumlarında kastları vardır. Bu kültürde Hindu geleneğine benzemeyen toplam yirmi bir kast vardır. En yüksek kast çiftçi, en düşük kast ise hasır örücülerdir. En alt kastın da altında kast dışı olanlar vardır. Bu zavallı insanlar kendi köylerinde yaşayıp herkes tarafından dışlanırlar. Kast dışı olmayan biri ile karşılaştıklarında saygılarını göstermek için elleri başlarının tepesinde saygılarını gösterecek şekilde davranırlar. Bu zavallı insanlar köpek gibi muamele görmeye alışıktırlar.

Kandi şehri düşmanlardan korunmak için bir dağın tepesine kurulmuştur. Şehri buraya kuran kral, İngilizlere yenildikten sonra bu şehir İngiliz Kraliçesinin yönetimine geçmiştir. Yüksek tepe üzerinde yaşayan eski kral halkına türlü işkenceler yapan bir zalimdi. Cezalandıracağı kişilere erimiş kurşun içirmek veya etlerini parçalamak gibi barbarca yöntemler uygulayan bu krala karşı halk İngilizlerden yardım istemiştir. İngilizlerin yendiği kral

ölene kadar hapse atılmıştır. Kandi'de muhteşem bir tapınakta altın bir masanın üstünde büyük altın bir kutunun içinde saklanan bir diş vardır. Baş parmak kalınlığındaki bu dişin Buda'ya ait olduğuna inanılır, her gün ona tapılır ve hediyeler sunulur.

Kandi, Sinhalilerin başkentiyken Kolombo da İngilizlerin Seylan'daki başşehirleridir. İngiliz vali burada yaşar ama Kandi'de de evi vardır. Vali serin dağ havası almak istediğinde Kandi'ye gider. Kolombo'dan Kandi'ye giden çok güzel fakat uçurumlardan geçen tehlikeli bir yol vardır. Seylan'da en çalışkan varlıklar fillerdir. Bu hayvanları hortumlarıyla kütük taşırken ya da arabalar dolusu kayayı çekerken görmek ilginçtir. Dağların arasında yüzlerce hayvandan oluşan vahşi fil sürüleri vardır. Seylan'daki kadar cesur filler dünyanın hiçbir yerinde yoktur ama bu hayvanlar evcilleştirildiklerinde çok yumuşak başlı olurlar.

BORNEO

Borneo İrlanda ve Britanya adalarının toplamından daha büyük yüzölçümü olan dünyanın ikinci büyük adasıdır. Borneo bir kâfir ülkesi olmasına rağmen Seylan gibi puta tapanlar burada yaşamazlar. Bu ada Malaka'dan gelen Malaylarla doludur ve bu insanların kurnaz ve zalim görüntüleri vardır. Borneo'da yaşayan korsan Malaylar büyük bir tekne ile denize açılıp küçük tekneleri ele geçirir ve mürettebatı köle olarak satarlar. Borneo'daki din İslam'dır. Ancak Malaylar Türklerin İslam'ın kurallarına uydukları gibi İslam'ın kurallarına uymazlar, saatlerce dua etmezler ya da düzenli olarak camiye gitmezler. ***Kuran*** Arapça olduğundan ve Malaylar bu dili bilmediklerinden ***Kuran***'dan anlamazlar. Hz. Muhammed bu kitabın

tercüme edilmesini istemediğinden ve tembel Malaylar Arapça öğrenemediğinden Malay çocuklar ***Kuran***’ı anlamadan ezberlerler.

Malaylar İslam’ın domuz yasağına uyar ancak şarap içerler. Ziyafetlerde davranışları ağırbaşlı ve düzgündür, şarkı söyleyerek, şiir okuyarak kendilerini eğlendirirler. Günde iki öğün yemek yiyen bu insanların başlıca besinleri pirinçtir. Yemeklerini yerde bağdaş kurarak yerler ve Çinliler gibi bolca çay içerler.

Malay kadınları Türkiye’deki hanımlar gibi eve kapatılıp, hayatlarını tembellikle ve boşlukla geçirirler. Erkekler çok az çalışır, kendileri yerine denizde yakaladıkları köleleri pirinç tarlalarında çalıştırırlar. Evleri samanlıktan daha iyi değildir ve duvarları ile çatıları yapraklarla kaplıdır. Malay evleri topraktaki sülüklerden dolayı Siyam’daki gibi direklerin üstüne inşa edilmişlerdir.

Malay erkekleri bol elbiseler, pantolon, ceket giyer ve geniş bir kuşak takarlar. Kadınları ise bol elbise giyerler ve gür siyah saçlarını omuzlarına dökerler.

Borneo’un başkenti Bruni’dir ancak haritalarda genelde yanlış olarak Borneo diye yazılır. Dünya’daki en ilginç şehirlerden biri olan Bruni’de evler nehrin üzerinde inşa edilmiştir ve caddeler su yollarıdır. Her sabah büyük bir pazar suyun üstünde kurulur. İnsanlar ülkenin her yerinden meyve ve sebze satmak üzere teknelerle Pazar yerine gelirler ve satana kadar bir aşağı bir yukarı şehrin içinde kürek çekip dolaşırlar.

Sultan’ın sarayı nehrin kıyısındadır ve önü açıktır. Buraya tekne ile gelip Sultan’ı altın işlemeli mor ipekten kaplı tahtında bağdaş kurmuş olarak görmek mümkündür.

Bruni’de tuğladan yapılmış sade bir camii vardır. Pek kimsenin uğramadığı bu camide ezan okunmadan önce davul çalınır.

Dayaklar Malaylar gelmeden önce Borneo adasında yaşayan vahşi insanlardır; şimdi Malayların kontrolünde yaşarlar. Gerçekten vahşi olan bu insanların derileri koyu bakır rengidir. Saçlarının önü kısa kesimdir ancak saç arkaları sırtlarına kadar uzanır. Ağızlarındaki dişleri betel-nut çiğnemekten kararmıştır. Bu vahşiler çok az şey giyerler ama kulaklarını, kollarını ve bacaklarını bakır halkalarla süslerler. Görünümleri vahşi ve korkunç olan bu insanlar Malaylar gibi kurnaz değildir. Dayaklar

Müslüman değildirler hatta bir dinlerinin bile olup olmadığı şüphelidir. Bazı tanrıların olduğuna inanırlar ama onlar hakkında çok az şey bilirler ve aslında bir şeyde bilmek istemezler. Ne tanrılarının bir tasvirini yaparlar ne de dua ederler. Ağaçlıklarda kötü ruhların yaşadığına ve onlara zarar vermek için beklediklerine inanırlar, bu insanları kötü ruhların yaşadığına inandıkları tepelere çıkartmaya imkân yoktur.

Dayaklar büyük kabileler halinde yaşarlar ve düşman kabile üyelerinin kafalarını keserek kuruturlar. Deniz kıyısında yaşayan Dayaklar en zalimleridir, teknelerle akına çıkıp soygun yapan bu vahşiler evlerine kesik kafalar getirirler. Dayaklar kesik başta önce beyni kafadan çıkarırlar ve geri kalanı dumanda tütsüleyip kuruturlar. Daha sonra bu kurutulmuş kafaların yanından bir ip geçirerek bellerine asarlar. Kafa kestikleri günün gecesi savaşçılar zevkle kesik başlar bellerine takılı şekilde dans ederler ve zafer çığlıkları atarlar. Gece uyurken kesik başları yanlarından ayırmayan savaşçılar sonraki gün çocukların oyuncak bebekle oynadıkları gibi kurbanlarının kafasıyla oynarlar, ağızlarına yemek tıkarlar, deşilmiş dudakları arasına betel-nut sıkıştırırlar. Kafayı birkaç gün taşıdıktan sonra evlerinin bir odasına asarlar.

Dayaklar kurutulmuş düşman kafalarının evin en güzel süslemesi olduğunu düşünürler. En çok kafaya sahip olan adam en büyük adam sayılır ve kesik kafaya sahip olmayan bir savaşçı aşağılanır. Bu kültürde bir adam saygı görmek istiyorsa en kısa zamanda kesik bir kafaya sahip olması gerekir. Bu nedenle bazen Dayaklara düşman olmayan zavallı balıkçıların bile kafaları kesilir. Dayaklar düşmanlarına karşı savaşırken sadece erkeklerin kafasını kesmeye çalışmazlar ayrıca kadın ve çocukların da kafalarını keserler.

Dayaklar sürekli düşmanlarının saldırısına uğramaktan korkarlar. Tek başlarına yaşamak yerine bir arada yaşayan Dayaklar gece baskınlarına karşın hep tetiktedirler. Çok büyük evleri 40 ayak yüksek direkler üzerine kuran Dayaklar bazen bu evlerde dört yüz kişi bir arada yaşarlar. Evlerin ortasında büyük bir salon bulunur, burada bütün erkekler ve kadınlar oturur, konuşur ve çalışırlar. Kadınlar pirinç öğütüp hasır örerken, erkekler savaş araç gereçleri ve silah yaparlar. Erkek çocuklar salonda yatarken aileler, bebekler ve kız çocuklar salona açılan odalarda uyurlar.

Tepe Dayakları Deniz dayakları bu kadar büyük evlerde yaşamasalar birkaç aile bir evde otururlar. Köyün ortasında her zaman erkek çocuklarının uyuduğu bir ev vardır. Bu evde köyün bütün kafaları saklanır. Bu ev daireseldir ve direkler üzerine inşa edilmiştir ve girişi zeminin altındadır. Köydeki en iyi ev olduğundan misafirler her zaman buraya getirilir. Evin tepesinden gelen rüzgâr kafaları sallayıp birbirine çarpmalarına neden olur. Bu da onlara canlıymış izlenimi verir. Buraya Kafa-Evi denmektedir.

Tepe Dayakları fazla kafa kesemezler ancak kestiklerinde Kafa Evine gece gelip büyük gonklara vurarak kafalara şarkılar söylerler. Şarkılar ,"Senin kafan ve ruhun şimdi bizim. Kabile üyelerini bizim tarafımızdan katledilmek için ikna et. Tarlalarda dolaşmalarını sağla ki kardeşlerinin de kafasını keselim seninki ile yan yana asalım," şeklinde sözler içerir.

Malaylar bütün Dayakların düşmanıdır, onların evlerini yakar, ağaçlarını keser ve çocuklarını tutsak alırlar. Altın dışında bu adada Sago ağacı, karabiber bitkisi, şeker kamışı ve Hindistan cevizi çok miktarda bulunmaktadır.

Borneo'daki en ilginç şeylerden biri yenebilir kuş yuvalarıdır. Deniz kıyısındaki mağaralarda küçük bir deniz kırlangıcı türünün yaptığı beyaz şeffaf yuvalar bulunur. Çinliler bu kuş yuvasından çorba yaptıklarından bu yuvalara çok para öderler.

Borneo nehirlerinde büyük timsahlar vardır ancak bu topraklarda aslan, kaplan, ayı veya Seylan'da olduğu gibi filler yaşamazlar. Ormanlarda pek çok sincap ve maymun türleri yaşar. Bazı maymunlardan yüzlercesi bir anda ev yüksekliğindeki ağaçlardan diğerlerine atlarlar. Borneo'da bulunan en ilginç maymun Ourang-outang' dır. Ağır hareket eden bu maymunlar insan kadar büyük değillerdir ancak çok kuvvetlidirler. Borneo ormanlarında boyu sekiz santimi geçmeyen dünyanın en küçük ceylanı yaşar. Dünyada bu parlak gözlü, hızlı koşan ceylan kadar zarif bir yaratık yoktur.

JAPONYA

Japonya üç büyük ana adadan oluşan büyük bir imparatorluğun ismidir. Bu adalardan biri 1000(???) kadar uzundur ancak çok dardır. Üç büyük adanın yüzölçümleri toplamları İngiltere'den büyüktür. Büyük Japon adalarına yakın dördüncü adanın ismi Jesso'dur. Japonya'ya girmek Çin'e girmekten çok daha zordur. İmparatorun askerleri gece gündüz denizde teknelerle devriye gezip yabancıların ülkeye girmesini önlemektedirler. Başka bir ülkenin limanında hiçbir Japon gemisi görülmemiştir. Japonya'ya girmek kadar oradan çıkmakta zordur. Ülkeyi terk eden Japonlara ölüm emri çıkarılır. Çinlilerin de yurt dışına çıkışı yasaktır ama onlar kanunları Japonlar kadar önemsemezler.

Çok az İngiliz gemisi nadiren Japonya'ya gider ve dikkatlice izlenirler. Sahil koruma gemileri gece gündüz yabancı gemilerin etrafını çevirirler. Gece fenerler yabancıları daha iyi izlemek için yakılır.

Japonlar yabancıların ülkeye girişini buraya üç yüz yıl önce İspanya ve Portekiz'den gelen bazı Katolik rahipler yüzünden engellemektedirler. Katolik rahipler kısa sürede binlerce Japon'u vaftiz edip Hıristiyan yapınca imparator, İspanyol ve Portekiz krallarının gelip ülkesini elinden alacaklarından korkmuş. Sonuç olarak kral bütün rahipleri ve onların yolundan giden insanları tutuklatmış, hatta bazılarını bir volkanın içine attırmış. Japonya şimdi bütün Hıristiyanlardan nefret etmektedir. Hollandalılar imparatoru kendilerine güvenebileceği konusunda ikna etmeye çalışsalar da en fazla küçük bir adada ticaret yapma hakkı kazanmışlar.

Japonya'da üretilen kutular, sandıklar, paravanlar özel süslemeler ve cila taşırlar. Bu mallar pek çok zengin Avrupalı tarafından istenir. Japonya'da ayrıca ipek, çay ve porselen de üretilir, ancak bunlar Çin malları kadar kaliteli değildirler.

Japonya'da İngiltere'deki kadar insan vardır. Çok çalışkan olan Japonlar çok fazla pirinç ve buğday yetiştirirler. Japonya'daki milyonlarca kişi "Budso" dedikleri Buda'ya taparlar.

Japonlar çok kibar ve gururlu bir millettir. Çok eğitimli bir millet olan Japonlar okur yazar, coğrafya, aritmetik ve astronomiden anlarlar. Çeşitli dillerin hatta İngilizcenin öğretildiği bir okul vardır. Japon bir beyefendi ketenden yapılmış bol tunik, pantolon, kuşak ve ceket kullanır. Çoraplar beyaz pamukludur ve üstüne sandaletler giyilir. Baş örtülmez ve saçların nerdeyse hepsi tıraş edilmiştir. Güneşten korunmak için bir yelpaze veya şemsiye kullanılır. Yalnızca uzun yolculuklarda yağlı kâğıttan yapılmış şapkalar giyilir. Bir beyefendinin en önemli aksesuarı kılıcıdır.

Japon evleri çok güzeldir. Pencerelere çiçek saksıları yerleştirilir ve saksılara gerçek çiçek olmadığı zaman kâğıttan yapma çiçekler konur. Büyük evlerde hanımlar bir kısma kapatılırken diğer kısımda misafirler konuk edilirler. Evler büyük paravanlarla odalara ayrılmıştır ve bunlar yerinden oynatılarak oda, efendinin isteğine göre büyütülür veya küçültülür. Japonlar Çinlilerin oturduğu gibi sandalyelere oturmazlar onun yerine özenle dokunmuş hasırları tercih ederler. İmparatorun sarayı “Bin Hasır Salonu” diye anılır. Japon evinin her yanı kâğıtla kaplıdır ve resimlerle süslüdür. Güzel lake kutular ve porselenler odaya ayrı bir güzellik katarlar.

Japonya’da güneş Çin’deki kadar yakıcı değildir ve kışlar uzun sürmez. Japonya üç büyük düşmanın yani rüzgâr, su ve ateşin tehdidi altındadır. Denizde fırtınalar kayalık kıyıları döver, boralar şehirleri mahveder, yer sarsıntıları ve volkan patlamaları halkı korku içinde bırakır.

Japonya’da imparatora yanlışlıkla olsa bile hakaret eden bir kişinin karnını kılıçla yararak intihar etmesi adettendir. Beş yaşındaki çocuklara bile bu öğretilmeye başlanır. Bu çocuklar eğitilirken gerçekten kendilerini kesmelerine izin verilmez ama nasıl yapacakları öğretilir ki büyüyüp erkek olduklarında kendilerini zarif bir biçimde öldürebilsinler. Her beyefendinin hiç giymediği fakat intihar edeceği o gün için sakladığı beyaz bir elbisesi vardır; her gittiği yere onu da taşır ve ne zaman ihtiyacı olacağını hiç bilemez. Bir beyefendi ölüm emri aldığında arkadaşlarını ziyafete çağırır ve ziyafetin sonunda hükmü imparatorun subayı tarafından yüksek sesle okunur. Daha sonra adam kılıcını çıkarıp karnını deşer ve tam o sırada arkasında duran bir hizmetkâr adamın kafasını keser. Bu tür bir ölüm Japonya’da çok saygı görür ve mükafat olarak intihar eden adamın oğlu adamın saraydaki yerini alır.

AVUSTRALYA

Avustralya Avrupa kıtası kadar yüzölçümüne sahip dünyanın en büyük adasıdır. Burada Avrupa gibi birkaç büyük krallık yerine bir tek krallık vardır ve Avustralya’nın büyük kısmı yarı çıplak vahşilerin yaşadığı ıssız çöl ve ormanlarla kaplıdır. Yüz yıl önce bir tek kasabanın bulunmadığı bu adada şimdi deniz kıyısında İngilizlerin oturduğu birkaç büyük şehir vardır.

Avustralya’da on iki mil uzunluğundaki Murray nehri dışında büyük akarsu olmadığından Avrupa gibi verimli bir yer değildir. Ada çok az yağış alır, hatta bazen yağmur iki yılda bir yağar. Bu nedenle otlar kurur, ağaçlar kahverengine döner ve hava tozla kaplanır. Yağmurun olmamasının sebebi yüksek dağların olmamasıdır.

Avustralya’nın vahşilerinin ne bir tanrıları ne de bir kralları vardır. Bazı kâfir ülkeler putlarla doluyken Avustralya’nın vahşi kültüründe putlar bulunmaz. Bu vahşiler hayvan gibi yaşar, sadece yemekten, içmekten, avlanmaktan ve dans etmekten hoşlanırlar. Bu vahşilerin evleri yoktur, fırtınalı havalarda birkaç dalı üst üste koyup buna sığınırlar. Bu barınaklarda sadece bir insanın sürünüp ve uyumak için uzanacağı kadar yer vardır. Vahşiler göçebe olduklarından daha iyi kulübeler inşa etmeyi öğrenmek istemezler.

Vahşilerin sürekli bir yerden başka bir yere dolaşmalarının sebebi yiyecek aramalarıdır. Nereye gitseler yiyecek arayan vahşiler yemek için kökleri sökerler, otları yolarlar, ağaç oyuklarına saklanan oposum isimli hayvanı avlarlar. Yerli kadınları dünyanın en çirkin yaratıklarıdır. Erkekler canları istediğinde onların kafasına vururlar ve döverek her yerlerini morartırlar. Evli kadınlara yerliler “gin” derler. Sefil ginler sadece dayak yemezler ayrıca yarı aç yaşarlar, çünkü kocaları onlara yemek vermez. Kadınlar balık tutamadıkları ve avlanamadıkları için onlara yemek adına sadece kökler, otlar, ölü kertenkele ve yılanlar kalır. Yerlilerin erkekleri güçlü ve uzun boylu iken kadınlar zayıf, çökük ve kamburdurlar.

Zayıf ve güçsüz olmalarına rağmen kadınlar bebekleri dışında yiyecek torbalarını hatta kocalarının tüfek ve pipolarını taşırlar. Erkekler ellerinde sadece mızrak tutarlar ve karılarını yük hayvanları gibi görürler. Gece kadın kendi barınağını kendi inşa eder çünkü erkek sadece kendi için barınak inşa etmenin yeterli olduğunu düşünür. Ölen kadınlar gömülmezler sadece bir ağaca bağlanarak terk edilirler.

Yerlilerin tanrıları olmasa da “Yakuu” veya “ debil-debbil” diye adlandırdıkları şeytanları vardır. Bu şeytanın çocukları yediğine inanılır. Şeytandan korkan vahşiler bakmak zahmetine katlanmak istemedikleri bebeklerini öldürürler, yaşlılarını da öldürüp onların hallerine gülerler. Vahşiler arkadaşlarının kafatasını içki kabı olarak kullanırlar. Ölülere saygı

için etini yiyen yeriler en yakın akrabaları öldüğünde onun kafatasına sahip çıkarlar.

Vahşiler arasında erkeklerin cesetleri büyük saygı görür ve yüksek bir platforma haftalarca yatırılır sonrada gömülür. Bazen anneler ölen çocuklarının cesetlerini aylarca yanlarında taşırlar.

Bu vahşiler ne kadar ilkel olsalar da kendilerine göre eğlenceleri vardır. Her dolunay zamanı yerlilerin Korrobori denen büyük dansları olur. Korrobori'de sadece erkekler dans eder, kadınlar kenarda otururlar. Korrobori gece yakılan ateşin ışığında yapılır. Dansta erkekler olduğundan daha korkunç gözükmek için vücutlarını parça parça veya çizgiler halinde kırmızıya ya da beyaza boyarlar ve garip şekillerde dans eder, çığlık atarlar. Vahşilerin kayalar üzerine yaptıkları resimler artistik kabiliyetleri olduğunu göstermektedir. Ayrıca çok az vahşi bu yerliler kadar iyi şarkı söyleyebilir ama şarkıların sözleri çok aptalcadır.

Bu insanlar çok çirkindirler. Yassı burunları, büyük yayvan ağızları, bembeyaz dişleri ve uzun kıvırcık gür saçları vardır. Kendilerini hayvan dişleri tüyler köpek kuyrukları ile süslerler ve bütün vücutlarını balık yağı ile ovarlar.

Bir zamanlar Avustralya'da sadece siyah vahşiler yaşasa da şimdi beyazların sayısı siyahlardan çok fazladır. Gelen beyazlar tarım yapmak için siyahların bir zamanlar avlandıkları toprakları onlardan alıp buralara koyun ve sığır çiftlikleri kurduklarından vahşilerin sayısı oldukça azalmıştır.

Avustralya'ya yerleşimciler ve hükümlüler olmak üzere iki tür beyaz adam gelir. Hükümlüler bunların en kötüsüdür, çünkü bu adamlar hapiste tutulmak yerine uzun yıllar çalışmak için buraya gönderilenlerdir. Avustralya için üzücü olan buraya yollanmış olan suçluların cezaları bitip özgür kaldıklarında buraya yerleşip topluma zarar vermeleridir.

Yerleşimciler buraya kendi istekleri ile gelip hayatlarını kazanmaya çalışan kişilerdir. Avustralya'da yolculuk ederken sık karşılaşılan bir görüntü öküzlerin çektiği araba dolusu mobilya ile beyaz insanlardır. Bunlar yeni çiftliklerine giden bir ailedir. Kafeste domuzlar, alet edevatların yanında sepette tavuklar bulunur. Yerleşmeleri gereken yere geldiklerinde ortada ne bir ev, ne bir bahçe, ne tarla olacağından ailenin babası önce anne ve kızların uyuması için bir çadır diker. Baba, oğulları ve işçiler ise kamp

ateşi yanında açık havada uyurlar. Ertesi gün sabah erkekler ev yapmak için ağaçları keser ve bu işi bir haftada bitiremeye çalışırlar. Evlerde zemin için karınca yuvalarından alınan sert kil, duvarlar için ağaç, dam için tahta kiremitler kullanılır. Kulübe bittiğinde tavuk kümesi, domuz ağılı ve yer altında inekler için ahır yapılır. Önce bahçe tarımına başlanır, sonra üzüm bağı ve şeftali ağaçları dikilir. Kızlar tavukları besleyip, inekleri sağarken erkekler tarla zeminindeki ağaç köklerini temizleyip, buğday ve patates ekimine başlarlar. Böylece ailenin her ihtiyacı karşılanarak taş bir ev yapmak için zamanları kalır. Sekiz büyük odalı ev tamamlandığında tahta kulübe çalışan işçilerden birine bırakılır. Avustralya'nın vahşi doğasına verilen ismiyle "Çalılık"taki yaşam bu şekildedir.

Bazı yerleşimciler büyük koyun sürüleri beslerler ve para kazanmak için koyunların yünlerini ve yağlarını satarlar. Bir çoban Avustralya'da tepeler arasında çok yalnız bir hayat sürer ve sürekli vahşi köpekleri gözlemek zorundadır. Bu vahşi hayvanlar büyük sürüler halinde dolaşırlar ve koyunlara zalimce saldırırlar. İşin iyi yanı vahşi köpeklerin kurtlar, ayılar, aslanlar veya kaplanlar kadar büyük olmayışlarıdır.

Ama vahşi hayvanlar kadar korkunç olanlar "çalı akıncısı" denen firar etmiş hükümlülerdir. Bu haydutlar yerleşimci evlerine gelip bu insanları öldürürler.

Yerliler bu günahkâr beyaz adamlar kadar zararlı değildirler hatta çok zararsızdırlar. Bu insanlar beyaz yerleşimcilere mısır toplamada, koyunları yıkamada yardımcı olurlar. Hediye olarak vahşilere verilen bir battaniye veya eski bir palto onları mutlu eder. Sürüden hayvan kaçarsa yerliler onu aramak için çok çaba harcarlar ve bulduklarında kendi koyunlarıymış gibi çok sevinirler. Yerli kadınlar evi yıkamaya yardım edebilirler ve çiftlikte kazları doyurmakla uğraşırlar. Ama vahşilere iyi yemek vermemek akıllıcadır, çünkü tok vahşiler tembelleşirler.

Avustralya'da tavşan veya bülbül yoktur hatta bir zamanlar burada at, inek, koyun ve domuzlar da yoktu. Bu hayvanların hepsi yerleşimciler tarafından getirilmişlerdir. Atı gören birçok yerli çok korkar çünkü bu kadar büyük bir hayvanı daha önce görmemişlerdir.

Avustralya'daki en büyük vahşi hayvan kangurudur. Bu hayvanın dikkat çekici küçük ön ayakları, güçlü uzun arka bacakları ve yavrusunu taşıdığı bir de kesesi vardır. Çok nazik bir yaratık olan kanguru kolayca

evcilleştirilebilir. Bir ev kangurusunu bir yerleşimcinin bahçesinde ot yerken görmek çok olağandır. Kolayca evcilleştirilmesine rağmen vahşi bir kanguruyu yakalamak kolay değildir. Bir koyun kadar büyük olmamasına rağmen çok ileriye ve bir attan daha yükseğe zıplayabilir. Köpekler tarafından kovalandığında suya girer ve sabit durup köpekleri teker teker suyun altına çeker.

Avustralya'da büyük bir kedi kadar olan bir başka vahşi hayvan da oposumdur ve onun da yavruları için bir kesesi vardır. Bu hayvan ot yerine ağaç yapraklarını yer, bir ceylanınki gibi zarif bir yüzü ve bir maymunun ki gibi uzun bir kuyruğu vardır. Kendini bir sincap gibi ağaç kovuklarında saklar. Bir baykuş gibi gündüz görünmez ama gece beslenmeye çıkar. Vahşi siyahlar oposumun nerede saklandığını bulurlar ve onu ısırılmadan uzun kuyruğundan çekip çıkarırlar. Yerliler oposumun derisinden elbise yaparlar.

Vahşi köpekler ya da dingolar çok rahatsız edici hayvanlardır. Geceleri çobanları ve çiftçileri korkutan uluması duyulur. Bahçeye dalacak kadar cesurdurlar ve bir buzağıyı veya bir domuzu kapıp ormana taşıyacak kadar güçlüdürler. Dingolar ormanda önce kaçırdıkları hayvanın bacaklarını yerler ve uzun süre hayvanı öldürmezler.

Kuşlar arasında Emu en ilgincidir. Nerdeyse bir devekuşu kadar uzun boylu olan bu hayvanın tüyleri bir devekuşununki kadar olmasa da güzel ve yumuşaktır. Ama Emunun en ilginç yönü dilinin olmamasıdır ve bu kuş sadece gırtlağından küçük bir ses çıkarabilir. Ormanlarda bolca papağan ve kakadu bulunur. Bu kuşlar İngiltere'de pahalı olsalar da Avustralya'da çorbası veya yemeği yapılmak için avlanırlar.

Avustralya'da çok ötücü kuş bulunmaz ancak kırmızı göğüslü robin ve "Gülen Salak" denen bir kuş vardır. Bu kuş günde üç kez çok yüksek sesle güler. Bu kuşlardan biri sabah gülmeye başlar ve tüm grup gülmeye başlayana kadar kahkahalar atar. Gülen salak sabahları dışında öğlen ve akşam vakitlerinde de kahkaha atar.

Botani Körfezi İngiliz mahkumların ilk getirildiği yerdir. Bunların bazıları buraya 14 yıllığına, bazıları 21 yıllığına, bazıları ise ömür boyu ceza çekmeye yollanmışlardır. Kaptan Cook buraya ilk geldiğinde burada çok güzel çiçekler olduğundan bu ismi vermiştir.

Sidney şehri Botani Körfezi ve Avustralya'daki en büyük kenttir. Burada mahkumlar, eşleri ve çocuklarından oluşan günahkâr bir toplum olarak

yaşarlar. Tabiî ki burada Londra'dakinden fazla soygun olmaktadır. Aslında deniz kıyısında güzel bir şehir olan Sidney'in gemilerin fırtınada sığınabileceği güzel bir limanı da vardır. Bu şehirde birçok zengin insan vardır ve caddeler at arabalarıyla doludur. Mahkumlar mahkumiyetleri bittikten sonra genelde zengin olurlar. Sidney'de iken vahşi bir adada olduğunuzu unutursunuz, çünkü caddelerde vahşiler yoktur.

Adelayt şehrinde yaşamak Sidney'de yaşamaktan daha iyidir, çünkü buraya hiç mahkum gelmemiştir. Her yıl İngiltere'den ve İrlanda'dan birçok dürüst ama fakir insan Adelayt'a gelmek için yola çıkar. Bu insanlar buraya geldiklerinde kendilerini İngiltere'deki gibi sıkışık evlerin arasında değil ağaçların, çiçeklerin olduğu bahçelerin içindeki evlerin arasında buluyorlar çünkü Avustralya'da yer boldur.

Ama hem Sidney hem de Adelayt'ta kötü olan bir şey vardır; o da çölden gelen toz fırtınasıdır ki nerdeyse burada yaşayanları boğar. Avustralya üç parçaya ayrılmıştır: Yeni Güney Galler, başkenti Sidney, Batı Avustralya, başkenti Perth ve Güney Avustralya, başkenti Adelayt. Birçok gezgin Avustralya'nın ortasını görmek istemiştir, ama susuzluktan dolayı başaramamıştır.

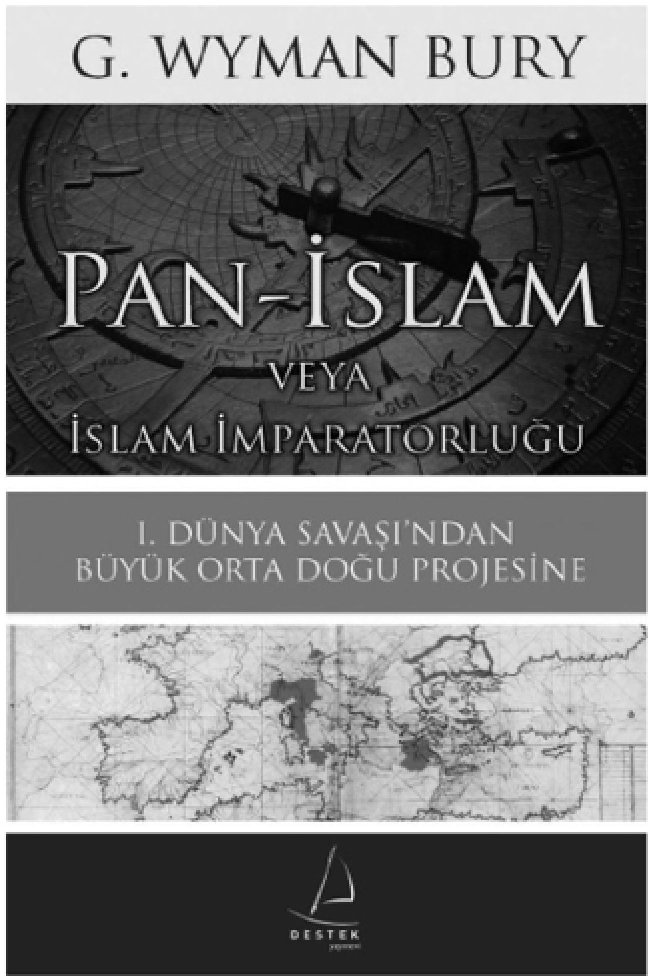
George Armstrong

ROTHSCHILD PARA İMPARATORLUĞU

Derin Yahudi Devleti

DESTEK

G. WYMAN BURY
PAN-İSLAM
VEYA
İSLAM İMPARATORLUĞU
I. DÜNYA SAVAŞI'NDAN
BÜYÜK ORTA DOĞU PROJESİNE
DESTEK